



สำนักงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร



ครั้งที่ ๕/๒๕๕๐

วันจันทร์ที่ ๕ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักกรรมการประชุมและชวเลข  
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณสภามาติการตรวจแล้ว วันที่ ๒๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐



LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๕/๒๕๕๐

วันจันทร์ที่ ๕ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ตึกรัฐสภา

-----

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๔๗ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้ เมื่อเลิกประชุม ๙๒ คน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนท่านสมาชิก  
ขณะนี้สมาชิกลงชื่อมาประชุมจำนวน ๖๒ ท่าน ครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิด  
การประชุมเพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ รับทราบเรื่องการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียง  
และโทรทัศน์

ด้วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติ  
เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๐ อนุมัติให้มีการถ่ายทอดการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ  
ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์ ตั้งแต่วันจันทร์ที่  
๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ดังนั้นในการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกครั้งจะมี  
การถ่ายทอดการประชุมทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และทางสถานีวิทยุโทรทัศน์  
แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์ จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

๑.๒ รับทราบเรื่องขอลาออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ  
ด้วยนายวราภรณ์ สามโกเศศ ได้มีหนังสือแจ้งว่าขอลาออกจากตำแหน่ง  
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ดังนั้นสมาชิกภาพของ  
นายวราภรณ์ สามโกเศศ จึงเป็นอันสิ้นสุดลง จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องพิจารณากรอบระยะเวลาเบื้องต้นในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๒๙ บัญญัติให้สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ และพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก และที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓ วันจันทร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๐ ได้มีมติตั้งกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๓๕ ท่านแล้ว บัดนี้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณากำหนดกรอบระยะเวลาเบื้องต้นในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว และได้เสนอมาเพื่อให้สภาพิจารณา

ดังนั้นผมขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่ครับ ท่านกรรมการ  
ทั้งหมดนะครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ถ้าพร้อมแล้ว  
ขอเชิญทางคณะกรรมการจะให้ท่านผู้ใดเป็นผู้ชี้แจงครับ เชิญเลยครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ  
ท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญทุกท่านครับ ผมในนามคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ  
นะครับ ได้ขออนุญาตเป็นฝ่ายชี้แจงแทนท่านกรรมการในเรื่องกรอบระยะเวลาเบื้องต้น  
ผมเน้นคำว่า เบื้องต้น เพื่อจะเรียนว่าก็จะได้หารือกันในที่ประชุมนี้ครับว่าท่านทั้งหลาย  
เห็นตรงกันกับกรรมการร่างฯ หรือไม่ อย่างไรบ้าง นะครับ ตามรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๔๙  
(ฉบับชั่วคราว) นั้นได้กำหนดให้สภาว่างรัฐธรรมนูญต้องทำการร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จสิ้น  
ภายในเวลา ๑๘๐ วัน หมายความว่านับตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐ ซึ่งนับตาม  
จำนวนวันแล้ว ๑๘๐ วันจะไปจบวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เป็นเวลา ๑๘๐ วันพอดี ในช่วง  
ระยะเวลาระหว่างวันที่ ๘ มกราคม ถึง วันที่ ๖ กรกฎาคมนั้นฝ่ายกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ  
ได้กำหนดระยะเวลาเป็นเบื้องต้นนะครับ เพื่อให้มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนเพื่อการทำงาน  
ได้อย่างชัดเจน ผมขออนุญาตเรียนชี้แจงท่านสมาชิกสภาว่างฯ ทุกท่านอย่างนี้ครับว่า

ในส่วนแรกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดหลักการกว้าง ๆ หมายถึง  
๓๕ คน โดยรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญและประชาชนควบคู่กันไป  
ซึ่งกำหนดเวลาไว้ประมาณ ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ถึง วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐  
เรียนท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ เพื่อมีความเข้าใจตรงกันว่าไม่ได้หมายถึงว่าจะรับฟัง  
เฉพาะ ๑๕ วันเท่านั้น จากท่านสมาชิกหรือจากประชาชนเท่านั้น อย่างที่หลายฝ่ายอาจจะเข้าใจ  
ไม่ตรงกัน ความจริงกำหนดเวลาการรับฟังความคิดเห็น สสร. คือพวกเราทั้งหลายกับประชาชน  
คงต้องรับฟังไปตลอดระยะเวลาของการร่างรัฐธรรมนูญนะครับ แต่ว่าที่เขียนไว้หมายถึง  
จุดเริ่มต้นซึ่งอาจจะรับฟังกันนะครับ ระหว่างวันที่ ๒๕ ถึง วันที่ ๘ กุมภาพันธ์นั้นนะครับ

หลังจากนั้นคณะกรรมการซึ่งทางกรรมการร่างฯ ได้แบ่งเป็น  
๓ ชุดย่อยนะครับ ชุดที่ ๑ นั้นเป็นเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน เรื่องการมีส่วนร่วม  
เรื่องการปกครองท้องถิ่น เรื่องการกระจายอำนาจนะครับ ซึ่งมีท่านชูชัย ศุภวงศ์  
ท่านรองประธานคณะกรรมการร่างฯ เป็นประธานนะครับ ชุดที่ ๒ นั้นเป็นชุดสถาบัน  
การเมืองนะครับ ก็มีท่านจรัญ ภักดีธนากุล เป็นประธาน ชุดที่ ๓ นั้นเป็นชุดที่ไปดูเรื่ององค์กร

อิสระและศาล มีท่านวิชา มหาคุณ เป็นประธาน เราจะใช้เวลาอีกประมาณ ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๙ ถึง วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ขออนุญาตทราบเรียนท่านสมาชิกสภาฯ ว่าความจริงกลุ่มย่อยทั้ง ๓ กลุ่มได้เริ่มงานไปแล้วนะครับ ควบคู่ไปกับการประชุมของกรรมาธิการชุดใหญ่ ๓๕ คนนะครับ ซึ่งก็จะมีระยะเวลาประมาณ ๒ - ๓ อาทิตย์โดยประมาณ แต่ที่นี้เป็นกรอบระยะเวลากว้าง ๆ นะครับ

ช่วงที่ ๔ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณารายละเอียดของหลักการที่คณะอนุกรรมาธิการเสนอ ใช้เวลา ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ ๑๐ มีนาคม นะครับ โดยในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นนะครับ -----

ทางกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็จะขอรับฟังความคิดเห็นจากกรรมาธิการของสภากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการนะครับ ผมเข้าใจว่าทางกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้จัดตั้งคณะกรรมาธิการขึ้นรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่ ๓ - ๔ ชุดด้วยกันนะครับ ชุดที่เป็นกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นกลางอยู่ชุดหนึ่งนะครับ เข้าใจว่าท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เป็นประธาน มีชุดจาก ๔ ภาค ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน ภาคกลาง และก็มีชุดของ ๗๖ จังหวัด และมีชุดที่รับฟังองค์กกรมตามรัฐธรรมนูญทั้งหลายนะครับ ก็ขออนุญาตว่ากรรมาธิการยกร่างฯ จะขอพบปะอย่างเป็นทางการกับทางกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างเป็นทางการ โดยระยะเวลาอยู่ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ ๑๐ มีนาคม โดยรายละเอียดผมคิดว่าเท่าที่กรรมาธิการยกร่างฯ ได้หารือกัน กรรมาธิการยกร่างฯจะไปต่างจังหวัดเพื่อหารือกันระหว่างวันที่ ๕ ถึง ๑๐ มีนาคม ในช่วงที่ ๔ นะครับ เพราะฉะนั้นในช่วงของการรับฟังความคิดเห็นจากกรรมาธิการของสภากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งหลายก็อาจจะตกวันที่ ๒๗ ๒๘ หรือ ๑ มีนาคมได้ ผมขออนุญาตกราบเรียนเพิ่มเติมว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้นได้วางการประชุมไว้ของกรรมาธิการเองนะครับว่า อาทิตย์หนึ่งจะประชุม ๓ วัน คือวันอังคารตอนบ่าย ๒ โมง วันพุธตอนเช้า ๐๙.๓๐ นาฬิกาเป็นต้นไป และวันพฤหัสบดี ๐๙.๓๐ นาฬิกาเป็นต้นไปเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นช่วงของการรับฟังความคิดเห็นจากกรรมาธิการชุดต่าง ๆ นี้ คือวันที่ ๒๗ ๒๘ กุมภาพันธ์ หรือ ๑ มีนาคม ๓ วันนี้เป็นช่วงที่อาจจะมีความสะดวกที่กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญอยากฟังความเห็นอย่างเป็นทางการจากท่านกรรมาธิการทั้งหลายซึ่งผมได้คุยอย่างไม่เป็นทางการก็ทราบว่าภายในสิ้นเดือนกุมภาพันธ์น่าจะเป็นเวลาที่เหมาะสมแล้วที่ท่านกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนได้รับฟังมาส่วนหนึ่งนะครับ และสามารถสรุปเป็นความเห็นที่จะหารือกันได้ในกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ในส่วนที่ ๕ คือฝ่ายเลขานุการของกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญในรูปของกฎหมาย ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๑๐ วัน ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๒๐ มีนาคม ผมเรียนอย่างนี้ครับว่าในการประชุมของกรรมาธิการยกร่างฯ ก็ได้หารือกันว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๓๕ คน กับอนุกรรมาธิการจะไปหารือกันในรายละเอียดของการ

ร่างรัฐธรรมนูญ แต่ว่าไม่จำเป็นต้องทำในรูปของกฎหมายโดยตรง เราจะมีที่มกฎหมาย ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากท่านรองเลขาธิการของกรรมาธิการยกร่างฯ ท่านอัครพร จารุจินดา ท่านดำรงตำแหน่งเป็นรองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วย ได้จัดเจ้าหน้าที่จากกฤษฎีกา ประมาณ ๑๐ ท่านมาช่วยในการจัดทำยกร่างฯ เป็นตัวบท ก็จะใช้เวลาประมาณ ๑๐ วัน ซึ่งอาจจะไม่ถึง ๑๐ วันก็ได้ นะครับ เวลาอาจจะน้อยกว่านี้ เพราะว่าการยกร่างฯ ตัวบท ก็อาจจะ ยกร่างฯ ควบคู่กันไปกับกรรมาธิการยกร่างฯ เเลยนะครับ

ส่วนที่ ๖ กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญรายมาตรา ใช้เวลาทั้งหมด ๓๐ วัน อันนี้คือกรรมาธิการยกร่างฯ ๓๕ คนก็จะฟังความเห็นนะครับ คุยกันแล้ว ดูแล้วก็จะมารับแก้ว่ารายมาตราที่ฝ่ายเลขาฯ ฝ่ายกฤษฎีกาได้ช่วยกันยกร่างฯ นั้นจะเห็นตรงกันหรือไม่อย่างไรบ้าง เพราะว่าตอนเขียนหลักการกับตอนร่างกฎหมายก็อาจจะ มีความเห็นที่แตกต่างกัน ส่วนนี้จะใช้เวลาตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๑๙ เมษายน ซึ่งผมเองก็ได้หารือกับกรรมาธิการยกร่างฯ นะครับว่าคงต้องรับฟังความเห็นอย่างเป็นทางการของกรรมาธิการของสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นครั้งที่ ๒ อย่างเป็นทางการ ก็คิดว่าระหว่างวันที่ ๒๑ ถึง วันที่ ๑๙ เมษายน อาจจะรับฟังท่านได้ในวันที่ ๒๗ ๒๘ ๒๙ มีนาคม นะครับ ๒๗ ๒๘ ๒๙ มีนาคม อาจจะเป็นอย่างที่กรรมาธิการยกร่างฯ จะขอพบ อย่างเป็นทางการกับกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นฯ ของสภาร่างฯ นะครับ

ช่วงที่ ๗ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำรัฐธรรมนูญและ คำชี้แจงความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ และพิมพ์เผยแพร่ ๗ วัน อันนี้ก็สืบเนื่อง กับการที่ข้อ ๖ นะครับ ซึ่งเราจะส่งร่างให้เสร็จภายในวันที่ ๑๙ เมษายน วางหลักว่าวันที่ ๑๙ เมษายนนี้ร่างแรกต้องเสร็จสิ้นนะครับ เมื่อร่างแรกเสร็จสิ้นแล้วจะต้องมีการทำ คำชี้แจงความแตกต่าง และก็พิมพ์เผยแพร่ ใช้เวลา ๗ วันครับ ขออนุญาตใช้เวลา ๗ วัน ซึ่งส่วนนี้เองกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ได้หารือกันนะครับว่ากรรมาธิการพิมพ์เผยแพร่ นั้นจะใช้จำนวนเท่าไรได้หารือกันไปคร่าว ๆ ว่าอาจจะใช้จังหวัดละประมาณ ๑๐,๐๐๐ ฉบับ ด้วยกัน ถ้า ๑๐,๐๐๐ ฉบับ ๗๖ จังหวัดก็ ๗๖๐,๐๐๐ ฉบับ รวมแล้วอาจจะพิมพ์สัก ๑ ล้านชุด โดยประมาณนะครับ เพื่อส่งไปเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ อยากเรียนว่าช่วงนี้ไม่ใช่การเผยแพร่

เพื่อลงประชามตินะครับ แต่เป็นการเผยแพร่เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรตาม  
รัฐธรรมนูญและองค์กรต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ครับ

ถัดมาเป็นช่วงที่ ๘ ครับท่านสมาชิกครับ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ  
จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรและประชาชน รวมทั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ  
เสนอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติม -----

- ๔/๑

ส่วนนี้ก็เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ที่บอกว่า ต้องใช้เวลา ๓๐ วันเพื่อให้กรรมาธิการชุดต่าง ๆ รวมทั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและ องค์กรต่าง ๆ ๑๓ องค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้นได้เสนอความเห็นมายังกรรมาธิการยกร่าง รัฐธรรมนูญ ๓๐ วันก็จะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๗ เมษายน ไปเสร็จสิ้นวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๓๐ วันนี้ขยับไม่ได้ นะครับ เพราะว่า เป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดว่าต้องให้ เวลาอย่างเต็มที่ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

ถัดมาประเด็นที่ ๙ กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาความเห็นจาก ฝ่ายต่าง ๆ และคำแปรญัตติของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมจัดทำรายงาน การพิจารณาเพื่อเสนอต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ ๑๕ วัน ก็จะตกวันที่ ๒๗ ถึง วันที่ ๑๐ มิถุนายน เสร็จแล้วสภาร่างรัฐธรรมนูญก็พิจารณาให้ความเห็นชอบ ไม่เห็นชอบในมาตราที่สมาชิก ขอแปรญัตติไว้หรือที่คณะกรรมาธิการยกร่างฯ เสนอ รวมทั้งตรวจร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมด ๒๕ วัน ระหว่างวันที่ ๑๑ มิถุนายน ถึง วันที่ ๕ กรกฎาคม ก็คือหมายความว่าหลังจากที่ กรรมาธิการยกร่างฯ ส่งร่างที่ ๒ ให้ ซึ่งจะส่งให้ภายในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ผมเรียนทบทวน อีกที่ว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็จะส่งร่างมา ๒ ร่าง ๒ ครั้งด้วยกัน ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๙ เมษายนเป็นร่างแรก ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๐ มิถุนายนซึ่งเป็นร่างที่ ๒ หลังจากนั้น ก็จะเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญพวกเราด้วยกันเองได้อภิปรายกันทั้งหมด ๒๕ วัน ๒๕ วันนี้นับถึงวันที่ ๕ กรกฎาคม เพื่อเหลือเพื่อขาดไว้ เราอาจจะทำเสร็จสิ้นก่อน วันที่ ๕ กรกฎาคมก็ได้ แต่ว่าถ้าตามกำหนดการก็วันที่ ๖ กรกฎาคมต้องเสร็จสิ้น เสร็จแล้ว เมื่อร่างรัฐธรรมนูญผ่านความเห็นชอบแล้วก็ต้องมีการจัดพิมพ์ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ หมายเลข ๑๑ ซึ่งระยะเวลาการจัดพิมพ์ซึ่งกรรมาธิการ ยกร่างฯ ได้เขียนไว้คร่าว ๆ คือ ๓๐ วัน ระหว่างวันที่ ๖ กรกฎาคม ถึง วันที่ ๔ สิงหาคม อันนี้ก็เพื่อเวลาเต็มที่ เพราะว่าผมคิดว่าได้หารือกับหลายท่าน โดยเฉพาะท่านประพันธ์ นัยโกวิท ว่าเรามีประชาชนที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งประมาณ ๔๐ กว่าล้านคน มีครัวเรือนทั้งหมดประมาณ ๑๘ ล้านครัวเรือนด้วยกัน ผมได้นำเสนอในที่ประชุม ว่าอย่างน้อยน่าจะพิมพ์ ๑๘ ล้านฉบับ คือต้องครบตามครัวเรือนเป็นอย่างต่ำที่สุด อาจจะมากกว่านั้นก็ได้ ฉะนั้นเวลาจัดพิมพ์อาจจะต้องใช้เวลาานพอสมควรกำหนดไว้

๓๐ วัน ซึ่งอาจจะลดได้ ทำยที่สุดครับ ก็จะมีการพิมพ์เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ ๕ สิงหาคม ทำเป็นประกาศของท่านประธาน สสร. จัดให้มีการออกเสียงประชามติภายใน ๓๐ วัน แต่ไม่เร็วกว่า ๑๕ วันนับแต่วันเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๙ ซึ่งจะตกวันที่ ๕ สิงหาคม ไปถึง วันที่ ๓ กันยายน โดยประมาณ ก็ขออนุญาตกราบเรียนว่า เรื่องบางเรื่องเป็นเรื่องที่กรรมการร่างฯ ได้หารือกันไปแล้วล่วงหน้า แต่มาเกี่ยวพันกับท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยตรง ผมขออนุญาตย้ำบางประเด็นอีกที่ว่าที่ใครขอหารือในบางประเด็นก็คือวันที่ ๑๙ เมษายนจะส่งร่างที่ ๑ ให้แก่สภาร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ ๑๐ มิถุนายนจะส่งร่างที่ ๒ ให้ แล้วก็สภาร่างรัฐธรรมนูญจะมีเวลาประมาณสัก ๒๕ วัน ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวข้างต้น ก็ขออนุญาตกราบเรียนท่านสมาชิก กราบเรียนท่านประธานครับว่าท่านสมาชิกจะมีประเด็นอะไรที่จะแก้ไขเพิ่มเติม เพราะว่าเป็นกรอบร่างเบื้องต้นที่กรรมการร่างฯ ได้หารือกัน ขออนุญาตกราบเรียนครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : จากที่ชี้แจงมา โดยเฉพาะวันสุดท้ายตรงช่วงที่ ๙ คือวันที่ ๑๑ มิถุนายน ถึง ๕ กรกฎาคม ที่สภาจะพิจารณา แต่จริง ๆ แล้วจากวันสุดท้ายเป็นวันที่ ๖ ตามที่ท่านเลขาฯ คณะกรรมการร่างฯ ชี้แจง แล้วท่านก็บอกแล้วว่าสุดท้ายคือวันที่ ๕ คงจะพยายามให้เสร็จก่อนนั้น ไม่ไปเสร็จในวันสุดท้ายที่เราจะรับกัน ก็คงไม่จำเป็น เชิญท่านสมาชิกครับ เชิญท่านวิทยา ครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติครับ กระผม กำนันวิทยา คชเชื่อน ถามเบื้องต้นนะครับ ที่มีหนังสือพิมพ์ลงข่าวนะครับ ไม่ใช่ไปทะเลาะกับกรรมการนะครับ แต่ว่าอยากจะขอให้ทำความเข้าใจกันหน่อยว่าการให้ข่าวหนังสือพิมพ์บางอย่างก็ให้คิดไตร่ตรองให้ดีว่ามันมีผลกับเราหรือเปล่า -----

อันนี้ก็ขอฝากไว้สำหรับเรื่องนี้แค่นี้ นะครับ ว่าจริง ๆ แล้วลงหนังสือพิมพ์ไปแล้วนี่ว่า เราทำงานช้า หรืออาจจะเป็นการมองว่าพูดมากนะครับ ก็ยอมรับนะครับ คนที่พูดมากก็ขึ้นอยู่ข้างบนอยู่แล้ว เหลือแต่คนที่พูดน้อยอยู่ข้างล่างก็คงจะน้อยลงนะครับ ขอต่อเรื่องของผม นะครับ ข้อความที่กระผมจะอภิปรายต่อไปนี้ หากว่าเป็นประเด็นเดียวกันกับที่ท่านอภิปรายไปแล้วก็ขอถือว่ากระผมมีใจตรงกับท่านนะครับ หากกระผมพูดก่อนก็ถือว่า ท่านมีความคิดตรงกับผม นะครับ เหตุเกิดก่อนวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ท่านประธาน ท่านสมาชิกทั้งหลาย คงจะทราบนะครับว่ามีเกิดความยุ่งยากที่แก้ปัญหามาไม่ได้ ก็ขอบคุณที่ คมช. เข้ามาแก้ปัญหานะครับ สิ่งเหล่านั้นก็ทำให้เกิดภาพรวมว่าการเกิดการคอร์รัปชัน (Corruption) การซื้อเสียงเสียงภาษี หนีความจริง สุดท้ายก็ต้องทิ้งประชาชน การคอร์รัปชัน นะครับ เป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่มโหฬารที่สุด นะครับ ผลประโยชน์ทับซ้อนมากที่สุดทำเรื่องผิดให้เป็นเรื่องถูก ทำเรื่องถูกให้เป็นเรื่องผิด โดยมีนักกฎหมายชั้นนำให้ความช่วยเหลือ นะครับ

ประเด็นที่ ๒ การซื้อเสียง นะครับ ก็ต้องยอมรับว่าการซื้อเสียงมากจริง ๆ นะครับ ซื้อเสียงแล้วยังมาซื้อพรรคการเมือง ชื่อ กกต. ต้องขอภัย นะครับ ที่ไม่ใช่ กกต. ชุดนี้นะครับ อีกหน่อยก็คงจะต้องซื้อประเทศ และก็ต้องขายประเทศ นั่นคือภัยอันตรายใหญ่หลวง ผมไม่ได้เจาะถึงมาตรฐาน นะครับ แต่ว่าผมอยากจะฝากท่านประธานถึงกรรมวิธีการว่าให้พิจารณาไปแต่ละเรื่องว่าสิ่งที่เป็นปัญหาเราจะแก้ไขอย่างไร

เรื่องที่ ๓ ก็คือเรื่องภาษี นะครับ ผมไม่เข้าใจว่าการเมืองเข้าไปครอบงำเรื่องภาษี หรือภาษีเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองทำให้นักการเมืองต้องเกิดความเสียหาย นะครับ นี่คือการบ่อนการภาษี เรื่องของการหนีความจริง ความเป็นจริง นะครับ ความเป็นจริงทั้งหลาย ก็กลายเป็นเท็จ ความเป็นเท็จก็กลายเป็นจริง หนีการอภิปรายจนทำให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ถ้ามันไม่จบลงในสภามันก็ต้องไปคุยกันข้างนอก ถ้าพูดข้างนอกไปแล้วใครจะไปตามไปตอบได้ ถ้าตอบไม่ได้มันก็ต้องเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งจะต้องเกี่ยวพันมาถึงประเทศชาติด้วย นะครับ

และที่เรื่องที่ ๔ ก็คือกระบวนการยุติธรรม ศาลนั้นมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็น ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลเยาวชน ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ

ไม่ทราบจะมีศาลอะไรเพิ่มเติมขึ้นมาอีกนะครับ แต่เราก็แก้อะไรไม่ค่อยได้นะครับ อาจจะมีศาลเลือกตั้งหรือศาลที่ไม่เลือกตั้งเข้ามาก็ได้ ถ้าหากว่าต้องตามแก้อย่างนั้นมันจะเป็นอย่างไร มันจะเสร็จสิ้นสุดลงเมื่อไร คือจะต้องใช้งบประมาณมากมายเท่าไร มันถึงจะสิ้นสุดนะครับ โดยเฉพาะกระบวนการที่ล่าช้าของศาลนะครับ การตัดสินใจโดยเฉพาะเรื่องของการเลือกตั้งเลือกตั้งพอได้เข้ามาแล้วก็บอกว่าให้ปล่อยไปก่อนจะสอยทีหลัง พอเข้ามาสู่กระบวนการสอยก็สอยไม่ได้นะครับ ศาลชั้นต้นชนะ ศาลชั้นต้นนะครับ แปะไปอุทธรณ์ อุทธรณ์แล้วก็ฎีกา ว่าจะไปจบศาลฎีกาก็หมดวาระพอดี หมดวาระพอดีแล้วที่นี้ข้อบังคับใช้กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายก็ใช้ไม่ได้ เพราะว่าจะเป็นบังคับเอาทรัพย์สินของเขามาเพื่อให้มาชดเชย การเลือกตั้ง ไม่ได้ครับ เพราะฉะนั้นกระบวนการนี้ศาลก็คงจะต้องฝากท่านปลัดกระทรวง ให้พิจารณานะครับ ผมจะไม่เอ่ยให้ท่านตอบนะครับ ผมจะพยายามไม่พาดพิงให้ท่านตอบ แต่ว่าให้ท่านคิด ให้ท่านบันทึกลงไปว่าจะเข้าไปแก้ไขในมาตราไหนนะครับ ในส่วนอีกมาตราที่มันระบุชัด ๆ นั่นก็คือ -----

มาตรา ๑๑๓ ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้รัฐบาลต้องให้งบประมาณกับ กต. ให้งบประมาณกับองค์กรอิสระ ถ้าหากเป็นลักษณะอย่างนี้ ถ้าระบุในรัฐธรรมนูญอย่างนี้ ถ้าเกิดว่านายกฯ หรือ กต. ไม่เข้ากันมันก็จะไปอีกอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเข้ากันได้มันก็จะไปอย่างที่เป็นปัญหาปัจจุบันคือขึ้นอยู่กับนายกรัฐมนตรีจะกำหนดวันเลือกตั้ง จะกำหนดงบประมาณที่จะให้ ก็ไม่ทราบว่ามันจะเป็นข้อได้เปรียบ เสียเปรียบ และเป็นข้อดี ข้อเสีย ในรัฐธรรมนูญหรือเปล่า ขอให้ท่านประธานและท่านกรรมาธิการยกกว้างๆ ได้พิจารณาเรื่องนี้ครับ

ต่อมาลำดับสุดท้ายนะครับ ลำดับสุดท้ายนี้ก็คือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากประวัติความเป็นมาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากหลักฐานที่มีอยู่พอสันนิษฐานได้ว่าในสมัยสุโขทัยนั้นแบ่งการปกครองเป็นมณฑล แต่ละมณฑลมีเมืองในสังกัดซึ่งแยกออกเป็นเมืองเอก เมืองโท เมืองตรี และเมืองจัตวา โดยแต่ละเมืองมีการปกครองคือ เจ้าเมือง หมายถึง ผู้ว่าฯ นายแขวงหรือนายอำเภอ นายแคว้นหรือกำนัน หรือนายบ้าน เป็นผู้ใหญ่บ้าน ๒. เมื่อ ๑๒๐ ปีที่ผ่านมาได้มีการทดลองแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านครั้งแรกที่อำเภอบางปะอิน พ.ศ. ๒๔๓๕ เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดูแลความทุกข์สุขของพี่น้องประชาชนต่างพระเนตร พระกรรณ ๓. ในปี ๒๔๕๗ มีพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ใช้บังคับแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้อยู่ในตำแหน่ง ๖๐ ปี ๔. ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๓๕ การเมืองเข้ามาเปลี่ยนแปลงอายุการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านเป็นวาระ ๕ ปี เข้าไปสู่กระบวนการทำงานนะครับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนี้มีภารกิจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงยุติธรรม ข้อพิพาทต่าง ๆ กรมการปกครอง เรื่องของอาชีพ เศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เกษตร เกษตรทฤษฎีใหม่ เรื่องสาธารณสุข เรื่องของสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมก็มีจารีตประเพณี วัดวา ประเพณี ๑๒ เดือน การรักษาความสงบเรียบร้อย ยาเสพติด ปราบปราม ยาเสพติด ป้องกันอุบัติเหตุในเทศกาลต่าง ๆ ส่วนของการศึกษาก็แก้ปัญหาที่นักเรียนนี้มากมายเหลือเกินครับ ก็นำไปสู่กระบวนการที่ได้รับใช้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการดำเนินโครงการเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเราคิดว่าเราทำได้ผล การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเอาชนะความยากจน และการดำเนินงานพลังแผ่นดินเพื่อขจัดสิ้นยาเสพติด

แล้วมาดูที่ไปที่มาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนะครับ ผู้ใหญ่บ้านนี่อำเภอจัดการเลือกตั้งให้ประชาชนในหมู่บ้านเลือก แล้วก็ให้ผู้ว่าฯ เป็นคนแต่งตั้ง กำนันก็เหมือนกันครับ จัดการเลือกตั้งโดยอำเภอ โดยเลือกจากผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นให้ประชาชนเลือกเสร็จแล้วก็ผู้ว่าฯ เป็นคนแต่งตั้ง สลับที่จะไปนะครับ มันไม่ใช่เป็นความยุ่งยาก ไม่ใช่เป็นอิทธิพล ไม่ใช่เอาออกไม่ได้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านถ้าขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามของการเป็นผู้ใหญ่บ้าน ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ หมวดระ ๕ ปี ๓. ตาย ๔. ได้รับอนุญาตให้ลาออก ๕. หมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ ๖. ไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองอยู่เกิน ๓ เดือน และ ๗. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งร้องขอให้ลาออกจากตำแหน่ง มันง่ายเหลือเกินในการไปนะครับ -----

ผู้ว่าฯ สั่งให้ออกก็ออกได้ ทำผิดประเพณีศีลธรรมก็ออกได้ ชาวบ้านเกินกว่าครึ่งก็ให้ออกได้ มันไม่ใช่เป็นสิ่งที่ เป็นอิทธิพลอย่าง ที่นักการเมือง อย่างที่หลายฝ่ายเอามาอ้าง เพื่ออ้าง ขออนุญาตใช้คำว่า รังแกก้านันผู้ใหญ่บ้าน นะครับ สำหรับก้านันก็ไม่ต่างกับนะครับ ในการพ้นจากตำแหน่ง เพราะฉะนั้นในข้ออ้างที่นักการเมืองหลาย ๆ ท่านบอกว่าก้านัน ผู้ใหญ่บ้านถ้าอยู่นาน ๆ จะมีอิทธิพล มันไม่ใช่ แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็คือ การเลือกตั้งบ่อย ๆ ทำให้เกิดความแตกแยกสามัคคีในหมู่พี่น้องประชาชน ในหมู่บ้าน ในตำบลนะครับ ๒. การเมืองเข้ามาครอบงำทำให้เสียความเป็นกลางในการบริหารงาน ๓. การเมืองมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ใหญ่บ้านก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ก้านันก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ถ้าไม่ให้ความร่วมมือพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองก็จะมาบีบ ในส่วนนี้ทางก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยสมาคมก้านันผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทยได้เรียกประชุมและก็มีมติกันว่า กรณีนี้เราอยากออกมาจากการครอบงำของนักการเมือง แต่ยังคงทำหน้าที่เหมือนเดิม คือทำหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ก้านัน เหมือนเดิม แต่ว่าขออนุญาตที่จะเข้าไปอยู่ในรัฐธรรมนูญ ขออนุญาตที่จะเข้าไปรับใช้ส่วนพระองค์ อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับกระผม ก็ขออนุญาตเพียงแค่นี้ ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านสมาชิกครับ เนื่องจากคณะกรรมการยกร่างฯ เขาเสนอกกรอบเวลาทำงานนะครับ ขอให้การอภิปราย อยู่ที่เรื่องกรอบของเวลาทำงานนะครับ เนื้อหานั้นเนื่องจากได้เปิดให้อภิปรายไปที่หนึ่งแล้ว นะครับ เพราะฉะนั้นขอความกรุณา เพราะกรรมการท่านจะได้ชี้แจงได้ว่ากรอบที่เขาเสนอ จะรับ ไม่รับ แล้วมันมีปัญหาอย่างไรหรือไม่ ขออนุญาตต่อด้วยท่าน สสร. พิเชียร นะครับ แล้วตามด้วยท่านวัชรวิชัย ครับ

นายพิเชียร อัจฉรวรประเสริฐ : ท่านประธานสภาที่เคารพ เพื่อนสมาชิก สสร. ที่รักทุกท่านนะครับ กระผม นายพิเชียร อัจฉรวรประเสริฐ สสร. เลขที่ ๔๕ นะครับ ประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ขออนุญาตเรียนถามทางกรรมการ ยกร่างฯ นะครับที่ได้ทำกรอบในเรื่องของระยะเวลาเบื้องต้นในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ประเด็นแรกก็คือในหัวข้อที่ ๒ คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกำหนดหลักการกว้าง ๆ โดยรับฟังความคิดเห็นของ สสร. และประชาชนควบคู่กันไป (๑๕ วัน) แล้วก็ได้มีลูกศร

ซีดกรอบเวลามาถึงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ กระทบมีความเห็นดังนี้ครับ เพราะว่าเท่าที่ได้สอบถามจากพี่น้องประชาชนกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อน สสร. หลายท่านบอกว่ากรอบเวลาตรงนี้รัฐสภาจะสั้นไปสักนิดหนึ่ง อยากจะขอความกรุณาได้ช่วยขยายระยะเวลารับฟังความคิดเห็นของทั้ง สสร. และก็ของประชาชนให้ยาวออกไปสักหน่อยนะครับ จะเป็นไปได้ไหมว่าอาจจะมาถึงประมาณสักสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ หรือว่าอย่างน้อยที่สุดก็ให้เท่ากับข้อที่ ๓ คือ คณะอนุกรรมการกำหนดหลักการย่อย ๑๕ วัน คือมาถึงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ในความเห็นส่วนตัวของกระผมคิดว่าหลักการกว้าง ๆ หรือว่าหลักการใหญ่และหลักการย่อยน่าจะควบคู่ไปด้วยกันได้ครับ โดยน่าจะเปิดโอกาสให้พี่น้องประชาชนและเพื่อน สสร. ได้เสนอข้อคิดเห็น ถ้าถามความเห็นส่วนตัวของกระผมนะครับท่านประธาน กระทบอยากจะให้ขยายเวลานี้ไปถึงอย่างน้อยสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ครับ ประมาณวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ แล้วก็ในส่วนข้อที่ ๔ ซึ่งท่านบอกว่าจะรับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการของ สสร. คณะต่าง ๆ ทั้ง ๑๓ คณะ ซึ่งท่านได้กำหนดไว้จนถึงวันที่ ๑๐ มีนาคมนี้ กระทบก็คิดว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมครับ แต่ว่าถ้าเป็นไปได้รายการที่ ๒ ๓ และ ๔ -----

ถ้าท่านกรรมาธิการยกกว้างๆ จะกรุณานะครับก็อยากจะให้รวมกันไปได้ก็ยิ่งดี  
 ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อเปิดโอกาสให้พี่น้องประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้เสนอแนะข้อคิดเห็นของเขา  
 มายัง สสร. เราให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ประสบการณ์ที่ผ่านมา นะครับ ในช่วงประมาณ  
 ๑ ถึง ๒ สัปดาห์ที่ผ่านมา ได้มีกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นชมรม องค์กร สมาคม มูลนิธิ  
 ได้มายื่นหนังสือถึง สสร. ผ่านทางคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ของกระผมที่รับมาแล้ว  
 ก็มากมาย แล้วก็ติดต่อประสานเข้ามา ก็กำลังจะมาเสนออีกหลายองค์กร  
 ด้วยกัน อย่างล่าสุดเมื่อเช้านี้ก็มีชมรมนักวิชาการแรงงานเพื่อประชาธิปไตย  
 โดยท่านอาจารย์โชคชัย สุทธิเวช พร้อมคณะก็ได้มายื่นนะครับ เมื่อวันศุกร์กลุ่มเยาวชน  
 นักเรียน นิสิต นักศึกษา กลุ่มแรงคิด ซึ่งเป็นลูกหลานคนเดือนตุลา ๑๔ ตุลาประชาธิปไตย  
 ก็ได้มายื่นหนังสือ แล้วก็ยังมีสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ สหภาพแรงงานภาคเอกชน รวมทั้ง  
 คณะผู้สูงอายุก็จะมาในวันพรุ่งนี้ แล้วก็รวมทั้งคณะครู และยังมีคณะอื่น ๆ อีกหลายคณะ  
 ที่ติดต่อประสานมา ถ้าเผื่อท่านกรรมาธิการยกกว้างๆ ไม่ขยายเวลาวันที่ ๘ กระผมเกรงว่าเมื่อเขา  
 อยากจะมายื่นแล้วเขายื่นไม่ได้เขาก็อาจจะมองว่า เอ๊ะ ทำไมเราจะต้องไปปิดกันตรงนี้ด้วย  
 อยากจะขอให้ทางคณะกรรมการยกกว้างๆ ได้ช่วยขยายเวลาตรงนี้ออกไป กระผมคิดว่า  
 จะเป็นผลดีต่อพี่น้องประชาชนในการที่จะเสนอความคิดเห็นมา และความคิดเห็นต่าง ๆ  
 เหล่านั้นเท่าที่กระผมได้ดูก็เป็นความคิดเห็นที่ดีนะครับ เขาเสนอสรุปสั้น ๆ มาแค่  
 ๒ - ๓ หน้ากระดาษ ไม่ได้เสนอมาเยอะแยะอะไร ซึ่งตรงนี้ก็จะเป็นประโยชน์กับ  
 คณะกรรมาธิการเองด้วย กระผมจะขออนุญาตท่านประธานสักเล็กน้อยนะครับว่า  
 ทางคณะกรรมการประชาสัมพันธ์เราได้จัดทำจดหมายข่าว สสร. ขึ้นมา ตรงนี้ก็จะเป็น  
 เป็นสื่อกลางให้เพื่อนสมาชิก สสร. ทั้ง ๑๐๐ ท่าน และกรรมาธิการยกกว้างๆ ภายนอกอีก  
 ๑๐ ท่าน ได้ส่งข้อมูลต่าง ๆ มา นะครับ ซึ่งในเล่มแรกนี้เราก็ได้รวบรวมคณะกรรมการ  
 รายชื่อทุกคนทั้ง ๑๓ คณะ เพื่อให้ท่านทั้งหลายได้รับทราบนะครับ แล้วก็เชื่อกันว่า  
 มีอีกเรื่องหนึ่งคือคำริชของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ที่เราจะเรียนเชิญเพื่อน สสร.  
 ไปร่วมในงานนะครับ ก็เป็นงานพบปะระหว่าง สสร. ด้วยกัน เย็นวันนี้ที่ครัวทิวสน ตรงข้ามกับ  
 โรงแรมทาวน์อินทาวน์ ก็เป็นการพบปะกันธรรมดาแล้วก็ไม่ได้ใช้เงินหลวงแม้แต่บาทเดียว  
 อันนี้เราตระหนักดีนะครับว่าเราไม่สมควรที่จะนำเงินของทางราชการมาใช้ เราก็เพียงแค่พบปะ

ซึ่งในตอนแรกเราจะพบปะพูดคุยเฉพาะในกลุ่มของเราเท่านั้น ๑๐ กว่าท่าน แต่ว่าเพื่อน ๆ ก็บอกว่าถ้าเรียนให้เพื่อนสมาชิกด้วยกันได้รับทราบก็น่าจะเป็นผลดี คือท่านใดว่างก็ขออนุญาตเรียนเชิญนะครับ แต่เผอิญวันนี้มีหนังสือพิมพ์บางฉบับก็ได้ให้เกียรติกับคณะกรรมการเราได้นำเรื่องไปลงในหนังสือพิมพ์ โดยอาจจะเขียนในทำนองว่า อาจจะมีการถลุงบอะไรทำนองนั้น ซึ่งตรงนี้ก็ระดมก็ขออนุญาตเรียนชี้แจงให้เพื่อน สื่อมวลชน แล้วก็เพื่อน สสร. ได้รับทราบนะครับว่าเรามีได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินเลย แม้แต่บาทเดียว อันนี้ก็เงินส่วนตัวของพวกเขา นะครับ ซึ่งเราก็พบปะสังสรรค์กัน ธรรมดา ก็ทานข้าวแกงธรรมดาละครับ ไม่ได้ทานหูลลามา ไม่ได้ทานของแพงเด็ดขาด อันนี้ก็ขออนุญาตเรียนให้เพื่อน ๆ ได้รับทราบ แล้วก็ขออนุญาตเรียนเชิญเพื่อน ๆ ทุกท่านด้วย ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงครับท่านประธาน

นายธนิต เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เรื่องวัน กรอบข้างใน เดี่ยวคงหาหรือกรรมการได้ สิ่งสำคัญที่ล็อก (Lock) ไว้ก็คือร่างแรกรู้สี่วันที่ ๑๙ เมษายน ฟังสักอีก ๒ - ๓ รายนะครับในกรรมการแล้วค่อยตอบ ท่านวัชรา แล้วจะต่อด้วย ท่าน สสร. กรรมการ เชิญครับ

นายวัชรา หงส์ประภัศร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผม วัชรา หงส์ประภัศร กระผมขอเรียนเกี่ยวกับเรื่องกรอบเวลาในการรับฟัง -----

เนื่องจากว่าในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้น ในขณะที่พูดถึงเป็นทางการ และยังไม่เริ่ม เนื่องจากยังไม่มีกรตั้งกรรมาธิการรับฟังฯ แต่อย่างไรก็ตามในส่วนตัวผม ได้ทำแล้ว โดยได้เปิดตู้ไปรษณีย์รับฟัง ได้ประชาสัมพันธทางวิทยุในท้องที่จังหวัด นครศรีธรรมราชนะครับ ก็ได้ส่วนหนึ่งครับที่มีมา ตอนนี่สิ่งที่กระผมเป็นห่วงอยู่ในเรื่องกรอบ การรับฟังนี้ก็คือว่า ทางคณะกรรมการยกกว้างฯ นี้ไม่ได้แจ้งถึงวัตถุประสงค์หรือหลักการ ให้ทราบเพื่อที่จะได้รับฟังตรงเป้าหมายตามที่ท่านต้องการ ซึ่งเมื่อท่านไม่ได้แจ้งทางผมเอง ก็ประชาสัมพันธ ส่วนมากก็เน้นหนักไปในเรื่องที่ว่าทำอย่างไรที่จะป้องกันการทุจริต ตั้งแต่ทุจริตการซื้อเสียง ทุจริตการปฏิบัติงานทางคณะรัฐมนตรี เป็นต้น อันนี้เมื่อพิจารณา ตามกรอบในการที่ท่านคณะกรรมการยกกว้างฯ ได้กำหนดเอาไว้แล้ว ก็เห็นว่าในส่วนที่ ผมพูดเมื่อสักครู่นี้ในเรื่องการทุจริตนั้นก็ไม่ได้เน้น ซึ่งในเรื่องนี้ถ้าได้มีการเน้นลงไปหรือเน้น อย่างอื่นที่ท่านต้องการเพื่อที่ว่าในการรับฟังเราจะได้รับฟังได้ตรงเป้าหมาย แล้วก็รับฟัง แล้วผู้สรุปก็จะได้สรุปตรงตามสิ่งที่ท่านต้องการ ในการทำงานของผมนั้นผมได้กำหนดงาน ไว้ล่วงหน้าคือเราจะไปรับฟังทุกอำเภอ นะครับ แล้วก็แบ่งคณะทำงานออกเป็น ๑๐ ชุด เป็นคณะอนุกรรมาธิการ เมื่อรับฟังแล้วก็จะต้องส่งผลการรับฟังเข้ามายังคณะอนุกรรมาธิการ ประมวลผล ซึ่งการประมวลผลนี้ทางที่เรากำหนดเอาไว้เดิมนั้นเราจะประเมินผลแยกออกไป ตามหมวดหมู่ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นะครับ แต่ถ้าคณะกรรมการยกกว้างฯ ได้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ สิทธิเสรีภาพของประชาชน สถาบันการเมือง และองค์กฤษฎีระ ผมก็จะได้ไปปรับใหม่ แบ่งเป็น ๓ ส่วนออกมา แต่ขอเรียนว่าตามที่ได้รับฟังว่าท่านจะให้การ นำเสนอ อันนี้ก็เกิดข้อสงสัยขึ้นมาว่าเวลาในการนำเสนอนั้น ถ้าทุกจังหวัดได้นำเสนอ โดยการออกมาพูดนำเสนอนี้คงไม่พอครับเวลาเพียงแค่นั้น เพราะฉะนั้นน่าจะกำหนด วิธีนำเสนอใหม่ให้หลากหลาย อาจจะทำให้มาพูดส่วนหนึ่ง อาจจะทำให้ส่งเป็นหนังสือส่วนหนึ่ง แล้วทางคณะท่านก็น่าที่จะต้องมีส่วนที่จะแยกแยะคำตอบที่ได้มานะครับ แล้วร่างครั้งแรก ในวันที่ ๑๙ เมษายน กับร่างครั้งที่ ๒ นี่นะครับมันเป็นเวลาประมาณเดือนกว่า การทำงานของ คณะกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนนี้ นะครับ ก็จะต้องเอา



ผลของร่างแรกนี้ไปสู่วิชาชน แล้วก็กลับมาเป็นผลครั้งที่ ๒ อีก ผมเห็นว่าเวลายัง  
กระชั้นมากเกินไป ทางแก้ก็คงจะมีว่าในการรับฟังครั้งแรกนั้น-----

- ๑๐/๑

น่าจะเป็นข้อยุติของประชาชน แล้วก็รับฟังครั้งที่ ๒ ก็เป็นลักษณะการไปบอกกล่าว เพื่อผลในการประชามติ ผมเข้าใจอย่างนี้ถูกหรือเปล่าครับ สำหรับเรื่องกรอบระยะเวลา ก็มีเพียงแค่นี้ครับ ขอขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบรรณิทธิ เศรษฐสุนทร ประธานสภา ร่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธาน สภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอขอบคุณครับ ท่านต่อไป ท่านอาจารย์กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร ครับ

นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร : เรียนท่านประธาน ดิฉัน กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร นะคะ มีข้อกังวลใจในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชน ต่อร่างรัฐธรรมนูญ อยู่ประมาณ ๓ - ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรกก็คือว่า สิ่งที่ท่านกำหนดขึ้นมาในเชิงของกรอบเวลา การทำงานกับกระบวนการทำงานของภาคประชาชนในการรับฟังความคิดเห็น ค่อนข้างจะกระชั้นชิดหนึ่ง เนื่องจากว่าที่กรอบบอกว่าวันที่ ๒๗ ที่จะรับฟังครั้งแรก วันที่ ๒๗ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ในเวทีแห่งนี้ เพราะฉะนั้นการที่เราจะมานำเสนอข้อมูลได้ นี้ก็ต้องมีกระบวนการไปรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนก่อน ซึ่งขณะนี้ กรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมฯ กำลังวางแผนทางแล้วก็แบบบันทึกที่จะลงไป โดยเฉพาะทีมของอาจารย์จรัส สุวรรณมาลา จะลงไปประสานกับทางกรรมการภาค และก็กรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นประจำจังหวัดอยู่แล้ว แต่เนื่องจากว่า ขณะนี้ข้อจำกัดก็คือว่าการแต่งตั้งกรรมการจังหวัดยังไม่เรียบร้อยดี เพราะฉะนั้นเวลาตรงนี้จะกระชั้นไปนิดหนึ่ง ซึ่งจะต้องมีการวางหลักเกณฑ์ และก็มีการทำทำความเข้าใจกับผู้ที่จะทำบันทึกหรือเก็บข้อมูลกันพอสมควร

อันที่ ๒ ก็คือในเรื่องของการที่จะจัดการทั้งหมด ฝ่ายปฏิบัติการจริง ๆ ก็คือกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นภาคประชาชนประจำจังหวัด ซึ่งประจำจังหวัดนี้นอกจากจะยังไม่แต่งตั้งพร้อมแล้ว ยังมีส่วนหนึ่งก็คือเรื่องของการจัดการด้านการเงิน ซึ่งขณะนี้ความชัดเจนในเรื่องของการปฏิบัติการตรงส่วนนี้

ยังไม่ชัดเจนพอ เพราะฉะนั้นกระบวนการที่จะต้องไปรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ เหล่านี้ เข้าใจว่าก็มีความจำเป็นในการที่สภาแห่งนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องชี้แจง แล้วก็สนับสนุน เรื่องงบประมาณตรงนี้ให้ชัดเจนกับทางระดับพื้นที่ที่จะไปดำเนินการต่อ ขอขอบคุณค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

ขอบคุณครับ ท่านต่อไปท่านอาจารย์จรัส สุวรรณมาลา ครับ

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : เรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม จรัส สุวรรณมาลา สสร. ครับ กระผมเพียงแต่อยากจะขอหารือกับคณะกรรมการการร่างฯ นะครับว่า สสร. แต่ละท่าน แล้วก็คณะกรรมการอื่น ๆ ที่จะเสนอข้อคิดเห็น เพื่อประกอบการร่าง อยากจะหารือว่าจะมีแนวทางทำอย่างไรครับ จะให้เขียนเป็น บันทึกลงไปหรือว่าจะใช้เวทีการประชุม สสร. ใหญ่อย่างนี้เป็นการนำเสนอหรือเปล่า แล้วก็อยากจะขอหารือต่อไปว่าถ้าจะใช้เวทีอย่างนี้ก็อยากจะให้ทราบว่าการประชุม สสร. ใหญ่ ๆ อย่างนี้จะมีทุก ๆ วันจันทร์ หรือว่าจะแล้วแต่ความสะดวก เพราะว่าเห็นบางครั้ง กิ่งตไปนะครับ อันนี้ก็อยากจะขอทราบแนวทางปฏิบัติในการเสนอข้อคิดเห็นไปนะครับ อยากจะขออนุญาตชี้แจงนิดหนึ่งครับว่าในการประมวลความเห็นจากการจัดเวทีของ สสร. จังหวัด ซึ่งกำลังจะเริ่มจัดเวทีกันในช่วงนี้ครับ ไปเรื่อย ๆ นะครับ แต่ในช่วงแรกที่ทางคณะกรรมการการร่างฯ บอกว่าอยากจะได้ความเห็นสักประมาณปลายเดือน วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ทางคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นฯ ก็ได้พยายามเตรียม แบบบันทึกข้อมูลไป เพราะไม่อย่างนั้นเดี่ยวจัดเวทีแล้วก็ไม่ได้ข้อมูลนะครับ เดี่ยวก็จะกลายเป็นลอยไปตามลมหมดนะครับ ที่ท่านสมาชิก สสร. ท่านที่แล้วได้กรุณาแนะนำไปว่า ทางที่ได้เริ่มปฏิบัติก็ได้กำหนดแนวทางไว้บ้างแล้ว แต่ว่าเพื่อที่จะให้ได้การประมวลความเห็น ที่สามารถให้ทีมส่วนกลางประมวลและสามารถที่จะแยกแยะได้ชัดเจน ก็อยากจะให้มีการ ใช้แบบฟอร์ม (Form) บันทึกข้อมูลแบบเดียวกันนะครับ แล้วก็ทางทีมส่วนกลางก็จะสามารถ อ่าน -----



แยกแยะ วิเคราะห์ แล้วก็นำเสนอเป็นรายงานในเชิงปริมาณต่อกรรมาธิการยกร่างฯ ได้ประกอบกับข้อคิดเห็นหรือการประมวลความเห็นที่เป็นเชิงคุณภาพจาก สสร. จังหวัด จากคณะกรรมการจังหวัดด้วย แบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลนี้ได้ยืมมาจากคณะกรรมการ รับฟังความคิดเห็นฯ กำลังจะทำขึ้นมา เขาจะเสร็จวันนี้ แล้วก็จะเดินสายชี้แจงว่า จะบันทึกกันอย่างไร เพื่อที่จะได้ไม่ไปคนละทิศคนละทาง จะได้ประมวลได้ง่าย ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอบคุณครับ ท่านอาจารย์เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ ครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ สสร. หมายเลข ๐๐๘ ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ วาระนี้เป็นเรื่องของกรอบเวลา ผมจะพูดเฉพาะเรื่องกรอบเวลา คือหลังจากที่คณะกรรมการ ยกร่างฯ เสนอมาแล้วก็มีความรู้สึกทั้งชอบใจ ทั้งเห็นใจ แล้วก็ไม่แน่ใจ ที่ชอบใจก็เพราะเหตุว่า ได้เห็นการทำงานที่คิดเป็นระบบ ทำงานเป็นระบบ แล้วก็เริ่มจุดเริ่มต้นที่สำคัญมาก เพราะเหตุว่าผมคิดว่ากรอบเวลาที่กำหนดมาอย่างนี้นั้นมันช่วยอย่างมากในการกำหนดกรอบ การทำงานของคณะกรรมการต่าง ๆ ของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญคณะต่าง ๆ แล้วมันก็ช่วยกำหนดกรอบการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อะไรออกมาด้วย ที่เห็นใจก็คือว่า มันถูกกดดันด้วยกรอบของเวลาซึ่งกำหนดให้เท่านี้ เพราะฉะนั้นก็น่าเห็นใจ เพราะเหตุว่า มันก็มีเวลาเท่านี้ที่จะต้องรีบทำให้มันเสร็จ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในช่วงเวลาซึ่งอาจจะ สั้นไป น้อยไป ไม่พออะไรนี้ เราปรับปรุงกันภายใน แต่ถึงอย่างไรก็ตามมันก็ต้อง ให้เสร็จภายในเวลานี้เท่านั้นเอง จะปรับปรุงกันอย่างไรก็แล้วแต่ อันนี้เป็นเรื่องซึ่งก็คงจะ ช่วยกันได้ แก้ไขกันได้ อันนี้ผมคิดว่าเป็นกรอบเวลาที่ยอมรับได้ แล้วก็คงจะเดินไป ตามกระบวนการแต่ละขั้นตอนเหล่านี้ ซึ่งจะช่วยให้เราเร่งรีบทำให้เสร็จในระยะเวลา ซึ่งกำหนดมา ท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องซึ่งผมไม่แน่ใจนัก ก็คือในข้อ ๓ เรื่องกำหนดหลักการย่อย ซึ่งทางคณะกรรมการยกร่างฯ ได้พูดถึงเรื่องกรอบเบื้องต้นมี ๓ - ๔ เรื่อง สิทธิเสรีภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน สถาบันการเมือง

องค์กรอิสระ ศาลอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งก็จริงเป็นเรื่องสำคัญ แล้วก็จำเป็นที่จะต้องพูด หรือว่ากำหนดกรอบเบื้องต้นเหล่านี้ไว้ แต่ว่าถ้าดูฟังข่าวที่ออกมาจากทางสื่อมวลชน มันแคบไป หรือเปล่า เราพูดกันมากเหลือเกินถึงขั้นปกครอง พูดถึงการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของ ชั้น ปกครองมากไปหรือเปล่า มีตรงไหนบ้างไหมที่เปิดช่องเปิดช่องให้พูดถึงผู้ที่ถูกปกครองสิทธิ เสรีภาพซึ่งก็มีอยู่ในนี้ แต่ว่าเราก็ไม่ได้เน้นมากพอสมควร ตรงนี้อาจจะให้ชัด หรือให้เพิ่มแล้ว ก็เน้นในส่วนที่เป็นเรื่องของประชาชน เรื่องของผู้ถูกปกครองมากกว่าชั้นปกครองในเรื่องการ เข้าสู่อำนาจต่าง ๆ อันนี้ผมคิดว่าอาจจะต้องปรับเพิ่มอะไรหรือไม่ ในข้อที่ ๓ เรื่องกำหนด หลักการย่อยที่ว่านั้น ในขณะที่เดียวกันเรื่องหลักการย่อย ในที่สุดเราก็รู้ว่าเราพยายามใช้ฐานของ รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ เป็นฐาน แล้วเราจำเป็นจะต้องอธิบาย ในข้อ ๗ ถึงเหตุผล ความแตกต่างของการแก้ไขปรับปรุง หรือการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ เพราะฉะนั้นในข้อ ๓ มันควรจะสอดคล้องประสานสัมพันธ์กับข้อ ๗ ถ้าหากว่าการตั้งหัวข้อย่อย ในลักษณะที่นำเสนอ มาแล้วนี่มันเหมือนตั้งข้อย่อยใหม่ รัฐธรรมนูญที่เรากำลังร่างมีที่ไปที่ไป มีเหตุอันเป็นที่มา ซึ่งจะต้องร่างกันใหม่ ซึ่งเราก็ทราบกันแล้ว หากว่าตั้งกรอบกำหนดไว้อย่างที่เสนอมาแล้ว มันเป็นการตั้งกรอบกำหนดแบบไม่มีเวลา มันเป็นเรื่องใหม่ซึ่งจะต้องมาพูดกันเยอะแยะ มากมาย -----

แต่เรามีกรอบเวลา แล้วมีกำหนดฐานแน่นอนว่าให้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ เป็นฐานที่จะบอกถึงความแตกต่าง เพราะฉะนั้นในข้อ ๓ นี้ผมคิดว่า น่าจะต้องเพิ่ม อธิบายให้เห็นเหตุผลความเป็นมาของการที่จะต้องมาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มันมีข้อบกพร่องอย่างไร บอกให้เขาารู้เรื่อง เราถึงจะต้องมาแก้ไข มันมีซูเปอร์แมน (Superman) อะไรมาทำให้เกิดข้อบกพร่องเหล่านี้ ผมคิดว่าตรงข้อ ๓ นี้อาจจะต้องปรับปรุงเพิ่มมากขึ้น และบอกถึงที่มาที่ไปให้มากขึ้นหลายเรื่อง เพราะพวกนี้เป็นหัวใจสำคัญเริ่มแรกที่จะบอก ที่จะอธิบายที่จะให้ได้ความคิดความเห็นเข้ามาสอดคล้องประสานกับข้อ ๗ ที่ว่านี่นะครับ และอีกอย่างหนึ่งในที่สุดแล้วในกระบวนการทั้งหมดมันก็ต้องนำไปสู่การออกเสียงประชามติ ตอนนั้นก็ได้ว่ากำลังร่างที่จะออกกฎหมายประชามติออกมา ก็เห็นจะต้องเตือนท่านคณะกรรมการว่าไปเร่งรีบทำอันนี้ออกมาด้วย ไม่ทราบว่าจะโดยกระบวนการอย่างไรก็ตาม แต่ว่ามันจะต้องมีอันนั้นออกมา ก็ต้องรีบทำให้เสร็จ แล้วก็เอาให้ชัด เรื่องกฎหมายประชามตินี้ต้องเอาให้ชัด เพราะว่าเท่าที่เป็นมาเนี่ยผมคิดว่ามันไม่เข้มแข็งพอ ประชาชนเสนอร่างกฎหมายเข้าไปนี้จะใช้เวลากี่วันที่จะออกกฎหมายให้เขาได้ หรือว่าเรื่องอะไร แค่นั้น ในระยะเวลาอย่างไรที่จะต้องออกประชามติให้เขา หรือเอาเก็บไปอย่าไปดองไว้แล้วก็ออกมาใหม่เป็นกฎหมาย ซึ่งไม่ได้ตรงกับที่เขายื่นขอเข้ามาเลย อย่างกฎหมายป่าชุมชนนี้เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ขณะนี้ ตรงนี้อาจจะฝากไปว่าคงจะต้องไปเร่งไปออกกฎหมาย ออกเสียงประชามติให้มันดีให้มันชัดเจน ให้มันเข้มแข็งมากกว่าที่เป็นอยู่ไม่อย่างนั้นแล้วนี่ในระยะต่อไปมันจะมีผล แล้วก็การออกประชามติมันก็คงจะไม่เข้มแข็งพอที่จะมาให้เหตุผลดีสำหรับการรับหรือไม่รับรัฐธรรมนูญซึ่งกำลังร่างกันอยู่ขณะนี้ ก็ทั้งหมดเป็นเรื่องซึ่งผมเห็นว่าโดยเฉพาะข้อ ๓ อยากจะฝากไว้เท่านี้เองครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ขอบพระคุณครับ ยกมือหลายท่านนะครับ พอดีเมื่อกี้ท่านอาจารย์จรูญดีแล้วมีประเด็นว่าคราวที่แล้วมีการงดการประชุม ที่งดคราวที่แล้วนี้ก็เพราะว่ากรรมการยกกว้างๆ ท่านอยู่ระหว่างการจัดตำแหน่งต่าง ๆ ตั้งประธาน รองประธาน แล้วท่านก็บอกว่าจะมีการประชุมลักษณะเช่นนี้ใหม่ ก็ตอบให้สิ้นกระเสาะความ ก็คงประชุมวันจันทร์เป็นหลักนะครับ ถ้ากรรมการยกกว้างๆ มีประเด็นท่านก็จะนำเข้ามาประชุมร่วม ถ้าไม่มีประเด็นก็คงประชุม

เรื่องอื่น ๆ นะครับ ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ก็คงไม่งดหรือกนะครับ ท่านที่แจ้งชื่อไว้แล้วนะครับ  
ท่านอาจารย์สว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์ ครับ

นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์  
สสร. ภาคฝ่ายวิชาการ กระผมขออนุญาตเสนอความคิดเห็นเรื่องกรอบระยะเวลาสักนิตหนึ่ง  
ต้องขอบคุณคณะกรรมการยกกว้างๆ ที่พยายามจะทำให้เสร็จสิ้นตามเวลา แต่ว่ากระผม  
เห็นด้วยกับสมาชิกหลายท่านที่พูดไปแล้วในช่วงต้นว่าตอนขึ้นตอนที่ ๓ กับขึ้นตอนที่ ๔  
นี้ครับ ท่านประธานครับ อยากจะให้เลื่อนสักนิตหนึ่ง ก็ด้วยเหตุว่าการร่างรัฐธรรมนูญคราวนี้  
ถ้าพูดอย่างผมเองอยู่บ้านนอกนี้ชาวบ้านสนใจมาก ๆ นะครับ ถ้าท่านกลับไปดูนี้เขาต้องการ  
มีส่วนร่วมอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นจึงอยากจะให้เลื่อนตอน ๓ กับ ๔ นี้รับฟังประชาชนจาก  
ข้างนอกอย่างแท้จริงสักนิตหนึ่ง เพราะว่าเมื่อคืนนี้พวกเราเองก็พูดกันบอกว่ากรรมาธิการ  
รับฟังความคิดเห็นฯ ทั้ง ๔ ภาคนั้น จริง ๆ แล้วตอนนี้คำสั่งก็ยังไม่เรียบร้อย แล้วเราจะไปฟัง  
จริง ๆ นี้เมื่อไร ก็อย่ากำหนดเลยว่าในช่วงนี้ให้รับฟังเขาจริง ๆ ภายในสิ้นกุมภาพันธ์ครับท่าน  
เพราะฉะนั้นในช่วงนี้บอกเลยทั้ง ๔ ภาค ทั้ง ๗๖ จังหวัดนี้ไปรับฟังมาให้เสร็จในสิ้นกุมภาพันธ์  
เพราะฉะนั้นในขั้นที่ ๓ กับขั้นที่ ๔ นี้ ก็อยากจะให้เลื่อนไปนิตหนึ่งไปเป็นตอนต้นมีนาคมเสีย  
แล้วก็เลื่อนขั้นอื่น ๆ ไป สุดท้ายก็จะจบสิ้นเหมือนกัน อย่างนั้นก็จะเป็นเท่ากับว่าเราได้ฟัง  
ประชาชนอย่างแท้จริงครับผม ไม่อยากให้เห็นว่า ถ้าเปรียบเทียบนะครับ กรรมาธิการยกกว้างๆ  
ก็เหมือนกับสถาปนิกที่จะไปสร้างบ้าน ท่านก็มาออกแบบเอาเองโดยที่ไม่ได้ฟังเจ้าของบ้านเขา  
เพราะฉะนั้นถ้าเราฟังเจ้าของบ้านอย่างแท้จริงช่วงนี้ ช่วงไปฟังประชาชนเสียก่อน -----

รับมาเสียก่อน แล้วก็มาส่งให้พวกเราไปร่าง ทั้งหลายนี่ก็จะเป็นเรื่องที่ตั้งงามอย่างยิ่ง หลังจากนั้นไปเราก็ฟังเป็นระยะอีกที่ว่า สร้างถึงตรงขั้นตอนไหนก็ฟังเขาอีก แล้วสุดท้ายจึงพิจารณาพิจารณา ก็จะสวยงามอย่างยิ่งครับ ผมอยากฝากเรียนกรรมาธิการ ๓ – ๔ เรื่องเสียหน่อย อยากให้ฟังประชาชนอย่างแท้จริงครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ พอดีมีรายชื่อเรียงลำดับไว้แล้วนะครับ มีท่าน สสร. โชคชัย อักษรนันท์ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านรัฐ ชุกกลิ่น นะครับ เชิญครับ

นายโชคชัย อักษรนันท์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม โชคชัย อักษรนันท์ สสร. ครับ ด้วยกรอบเวลาอันจำกัด แล้วงานมีมาขนาดนี้ นะครับ ผมได้ดูกรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการร่างฯ ทำขึ้นมา ในความเห็นส่วนตัวของผมขอชมเชยครับ ว่ากรอบกำหนดเวลานี้ค่อนข้างจะมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลนะครับ ประเด็นของผมเองที่อยากจะพูดสั้น ๆ นิดเดียวครับ คือท่านได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของกรรมาธิการร่างฯ เอาไว้ในประเด็นหนึ่งที่ว่าในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจะนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาเป็นกรอบในการพิจารณาร่วมกับรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ดังนั้นมันก็นำไปสู่แนวทางดำเนินการ ข้อ ๗ ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำรัฐธรรมนูญ และคำชี้แจงความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพิมพ์เผยแพร่ใน ๗ วัน ผมอยากจะฝากกราบเรียนถามไปยังท่านคณะกรรมการร่างฯ นะครับว่าทำไมท่านถึงเน้นแค่รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ ที่มีความแตกต่าง ในขณะที่พื้นฐานของการพิจารณานี้จะร่วมกับรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ด้วย หรือว่าท่านอาจจะคิดว่าจะไม่มีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ เลย อยากกราบเรียนถามว่าถ้าหากว่าเติมเข้าไปว่า ชี้แจงความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ด้วย จะเสียหายไหมครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ครับ



รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สสร. ในนามของประธานกรรมาธิการประสานการมีส่วนร่วมของประชาชนนะครับ ผมต้องขอขอบคุณกรรมาธิการยกกว้างๆ ที่ได้แสดงถึงกรอบเวลาให้เห็นภาพทั้งหมดนะครับ แล้วก็ด้วยความเห็นใจท่านนี้ผมก็คิดว่าท่านทำได้ดี แล้วก็คิดว่าอยากที่จะให้ท่านช่วยกรุณารับฟังเพื่อเราจะได้ปรับเข้าหากันนะครับ ผมคิดว่าท่านก็ตั้งมาแล้วก็มีข้อจำกัดของท่าน แต่ขณะเดียวกันอยากจะกราบเรียนท่านด้วยว่า อยากให้เห็นข้อจำกัดของฝ่ายประชาชน คือฝ่ายที่พวกผมกำลังทำงานให้ท่านนะครับ ก็คือว่าที่ผมจะพูดต่อไปนี้ อยากจะให้ท่านเห็นภาพของกระบวนการที่เราจะไปรับฟังจากประชาชนทั้ง ๗๖ จังหวัด ๔ ภาค แล้วก็รวมถึงการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่สำคัญนายกรัฐมนตรีกำลังทำ และขณะเดียวกัน กกต. ก็กำลังทำ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็กำลังทำ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำลังทำ แล้วก็องค์กรพัฒนาเอกชน อย่างเช่นที่เรียกว่า สปป. ก็กำลังทำ คือเอ็นจีโอ (NGO - Non - Government Organization) ทั้งหลายก็กำลังทำคราวนี้ในฐานะที่ผมต้องประสานทั้งหมดตรงนี้ ก็อยากจะกราบเรียนท่านประธานว่าถ้าเราเอาเงื่อนไขทั้ง ๒ ด้านมาบรรจบกัน แล้วก็มีการขยับขยายกันเล็กน้อยนี้ผมเชื่อว่าน่าจะพอทำได้ เมื่อที่ท่านคงจะได้ยินเงื่อนไขที่ท่านอาจารย์กรรณิการ์ก็ดี และหลายท่านเริ่มพูดว่าในช่วงแรกที่ท่านอยากจะได้ผลจากประชาชนนี้ค่อนข้างที่จะเร่งรัดไปหน่อยหนึ่งผมอยากจะเรียนให้ท่านเห็นนะครับ คือตามแผนที่ท่านวางไว้ ผมก็เพิ่งเห็นเดี๋ยวนี้ครับ เพราะว่าผมเข้ามาถึงก็พยายามนั่งดูในรายละเอียด ท่านบอกว่าวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ -----

ก็อีกประมาณ ๑๙ วัน ต่อจากวันนี้ ท่านอยากจะได้ผลของพวกผมไปให้ท่าน ๑๙ วันนะครับ ท่านประธาน ลองโน้ต (Note) ไว้วันนะครับ มันจะเป็นจริงได้แค่ไหน ท่านที่กำลังจะต้องลง ๗๖ จังหวัด แล้วก็หน่วยงานสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งยังไม่ได้งบประมาณเลยขณะนี้เขาจะได้แค่ไหน อย่าลืมนั่นไม่ได้ขึ้นอยู่กับแผนงานอย่างเดียว มันขึ้นอยู่กับงบประมาณ มันขึ้นอยู่กับการทำงานว่ามันมีความยากลำบากแค่ไหน ๗๖ จังหวัด ท่านนี้ภาพ คราวนี้ท่านบอกว่าวันที่ ๒๔ ข้อ ๔ ของท่าน กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณารายละเอียดและหลักการ และท่านจะรับฟังความคิดเห็นจากกรรมการของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตรงนี้ท่านก็ปรารถนา วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ผมฟังท่านมาว่า ๒๗ - ๒๘ กุมภาพันธ์ และ ๑ มีนาคม อยากจะรับฟังเป็นทางการ ซึ่งคงจะหมายความว่าด้วยหรือเปล่าว่า อันนี้ต้องถาม ว่าให้พวกผมเอาข้อมูลที่ได้จากประชาชน มาเล่าให้ท่านฟังอย่างเป็นทางการหรือเปล่า หรือว่าไม่เกี่ยวกัน หรือว่าอย่างเป็นทางการ คือ สสร. แต่ละคนมีความคิดเห็นของตัวเอง หรือจะไปได้ฟังคนอื่นมาด้วย แล้วก็ตัวเองคิดว่าถูกต้อง ก็มาเล่าให้ฟังอย่างเป็นทางการ อันนั้นคำถามที่ ๑ ที่ท่านต้องกรุณาเคลียร์ (Clear) ประเด็นนี้ ท่านประธานครับ ถ้าต้องการวันที่ ๒๔ ที่ท่านพูด ให้พวกผมเอาผลของการรับฟัง จากประชาชนมา ผมเหลือ ๑๙ วัน จากวันนี้ เย็นนี้เหลือ ๑๘ แล้ว แล้วท่านจะให้ผมทำมาให้ท่าน ตรงนี้คิดว่าเป็นไปไม่ได้ อันนี้ประการที่ ๑ ต้องกราบเรียนนะครับ

ประการที่ ๒ ผมนั่งดูกำหนดเวลาของท่าน ท่านบอกว่าวันที่ ๒๑ มีนาคม ท่านอยากจะรับฟังความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ผมคิดว่าในช่วงเวลาใกล้ ๆ แลวนั้นท่านควรจะฟัง แต่ว่าท่านจะต้องได้จากพวกผมวันที่ ๒๑ มีนาคม และอีกช่วงหนึ่ง คือ ๒๗ เมษายน ผมอยากจะเรียนอย่างนี้ว่า ขณะนี้ ๑. งบประมาณเรายังไม่มั่นใจว่าจะมีงบประมาณเข้ามา มากน้อยแค่ไหน และจะทำได้เมื่อไร เพราะว่าถ้าเราไม่มีงบประมาณ เราก็ยังทำไม่ได้ ๒. ก็ต้องกราบเรียนว่ากรรมการในแต่ละจังหวัด ขณะนี้กำลังตั้งกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดกันอยู่ และภาคอีสานก็ดูกำลังมีปัญหาที่ท่านประธานก็ทราบ ผมไม่อยากจะพูดในที่นี้ ซึ่งขณะนี้ก็มีคนแสดงความจำนงที่จะถอนตัวตามท่านการุณ จากกรรมการ ในภาคอีสาน แล้วเราจะแก้ปัญหานี้อย่างไร ผมว่าเป็นหน้าที่ของท่านประธานที่จะต้องแก้ไขปัญหานี้ ผมในฐานะประธานประสานการมีส่วนร่วม ซึ่งผมไม่ได้อยู่ในฐานะที่ผมจะไปแก้ปัญหามาให้ท่าน ให้กรรมการของภาคอีสานได้ ท่านก็คงจะต้องแก้ไขปัญหานี้กัน

คราวนี้ผมอยากจะกราบเรียนกรรมาธิการยกกว้างๆ คือถ้าจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ท่านอยากจะฟังประชาชนอย่างแท้จริง ผมคิดว่าจะต้องให้เวลามากสักนิดหนึ่งในช่วงแรกตรงนี้ เพราะว่าถ้าท่านยกกว้างๆ เสร็จเรียบร้อย พวกผมก็ยาก ผมต้องกราบเรียน คราวนี้ในช่วงต้น ตอนนี้อยู่ ๑๘ วัน อย่างที่ผมกราบเรียนให้ฟังเมื่อสักครู่นี้ สิ่งที่คุณผมต้องทำ ๆ อะไรบ้าง ผมจะกราบเรียนว่าข้อมูลที่จะให้ท่านมีอยู่ ๒ ลักษณะ ลักษณะหนึ่งนั้นเป็นลักษณะเชิงปริมาณ และอีกอันหนึ่งเป็นลักษณะเชิงคุณภาพ ลักษณะเชิงปริมาณ ท่านศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา ได้รับที่จะไปสร้างทีม (Team) ที่จะไปสำรวจความคิดเห็นอย่างเป็นระบบทางวิชาการ หมายความว่า จะไปสอบถามให้ได้ตัวเลขจับต้องได้ จะต้องมีการสุ่มตัวอย่าง ให้ได้ตัวแทนของประชากรของประเทศให้ได้ และจะต้องให้ได้ครบทั้งเพศ ทั้งวัย และการศึกษา อาชีพ ตกผลเมื่อเขาได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชาชน แล้วก็จะสอบถาม สิ่งที่ต้องจับต้องได้ ท่านอย่าลืมนะครับ วันนี้ผมยังไม่ได้เลยขณะนี้ คำถามที่จะได้จากท่าน ผมต้องเอาคำถามจากท่านวันนี้ ที่ท่านสัญญาากับผมว่าวันนี้ท่านจะให้ เอาไปตัดแปลง เอาไปแก้ไขแบบสอบถามดังกล่าว แล้วเราจะได้อาแบบสอบถามดังกล่าวในทางวิชาการ ให้ท่านมั่นใจว่า ๗๒ เปอร์เซ็นต์ (Percent) -----

เขาอยากที่จะให้ผู้ที่ เป็น ส.ส. ไม่จำเป็นว่าต้องจบปริญญาตรี อย่างนี้เป็นต้น ท่านจะได้มีตัวเลขที่จับต้องได้ และยกตัวอย่างว่านายก รัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. เขตมีความเห็นที่เปอร์เซ็นต์ว่าอย่างไร อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นอันนี้เป็นงานที่จะต้องทำให้ท่านแน่นอน และเราก็เตรียมที่จะทำให้ท่าน และผมก็รีบตั้งอนุกรรมการ แล้วก็เตรียมที่จะเดินทางเรื่องนี้อันนั้นเป็นเรื่องที่ ๑ ท่านลองถามสิว่า ๑๘ วันท่านทำได้ไหม เรื่องที่ ๒ ส่วนที่ ๒ ก็คือเชิงคุณภาพ ขณะนี้อย่างที่ทราบเรียนว่าพวกผมกำลังตั้งกรรมาธิการวิสามัญประจำจังหวัด ๗๖ จังหวัด ถ้าตั้งได้เสร็จเข้าใจว่าในสัปดาห์นี้ต้องเสร็จ พอตั้งเสร็จในสัปดาห์นี้ผมเหลือ ๑๐ วัน เราจะต้องไปเปิดเวทีรับฟังความเห็น ในเชิงคุณภาพ ผมแยกแล้วนะครับเชิงปริมาณว่าไปเรื่องหนึ่ง เชิงคุณภาพนี่คืออะไร เชิงคุณภาพคือสิ่งที่เราอาจจะไม่มีตัวเลขชัดเจนที่จับต้องได้ แต่เราจะต้องเชิญบุคคลที่หลากหลายอาชีพ หลากหลายวัย ต่างเพศ แล้วก็รวมทั้งเป็นชนกลุ่มน้อย ถ้าในจังหวัดนั้นมี และผู้ที่เสียเปรียบในสังคมที่เขาจะได้มีโอกาส แสดงความเห็นที่หลากหลาย แล้วในแต่ละจังหวัดนั้นจะเปิดเวทีขึ้นโดยเชิญกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่หลากหลายดังกล่าว มาร่วมกันอยู่ในที่ใดที่หนึ่ง จะเป็นลานบ้านหรือลานวัด หรือในห้องประชุมของศาลากลางจังหวัด หรืออะไรก็แล้วแต่ แล้วก็จะต้องเชิญพวกท่านนี่ละครับ รวมทั้งพวกผมไปคุยด้วย แล้วก็เอาโจทย์ที่พวกท่านให้กับผมในวันนี้เป็นหลัก รับอาสาพวกท่าน เอาโจทย์ของท่านเป็นหลักในการที่ไปถามประชาชนว่าเรื่องนี้เขาเห็นอย่างไร คราวนี้ในการที่จะไปถามประชาชนก็ไม่อยากถามดิบ ๆ แต่ก็จะต้องให้ข้อมูลกับประชาชนว่าเรื่องนี้ประเทศไทยเคยทำมาแล้วหรือยัง แล้วมันมีปัญหาอย่างไรบ้าง มันมีทางเลือกอยู่ ๓ ทางนะ ประเทศไทยเคยทำมาแล้ว ๓ ทาง แต่ละทางทำมาแล้ว มีปัญหาอย่างไรบ้าง ทำให้ถึงปรับแก้ ประชาชนฟังแล้วจะได้ข้อมูลไปด้วย เป็นการให้การศึกษาประชาชนไปด้วย แล้วประชาชนก็จะตอบกลับมาว่าเขาชอบแบบนั้น หรือเขา ไม่ชอบเลยเหมือนในอดีต เขาชอบแบบใหม่อย่างนี้ แล้วเราก็จะต้องพยายามสำรวจและสังเกตว่ากลุ่มข้าราชการชอบแบบไหน กลุ่มพ่อค้าธุรกิจชอบแบบไหน กลุ่มเกษตรกร ผู้ใช้แรงงานชอบแบบไหน คนสูงอายุชอบแบบไหน ชนกลุ่มน้อยชอบแบบไหน ผู้เสียเปรียบในสังคมชอบแบบไหน เพราะท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญนั้นคือเรื่องของแนวคิดและผลประโยชน์ เราต้องยอมรับความจริงว่าท่านกรรมาธิการยก่างๆ นั้นกำลังประสานประโยชน์

ของคนไทยทั้งประเทศ ท่านกำลังจะต้องเอากลุ่มอาชีพ กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะต้อง  
 พังเขา เพื่อที่จะมาร่างอย่างไรให้สมประโยชน์ของทุกฝ่าย ถ้ามันสมประโยชน์ทุกฝ่ายไม่ได้  
 ก็จะต้องชี้แจงได้ว่าทำไมเราจะต้องให้ประโยชน์กับคนบางกลุ่มมากกว่าคนบางกลุ่ม มีเหตุผล  
 อะไร เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นเชิงคุณภาพที่ท่านจะต้องได้ ฟीलลิ่ง (Feeling) ได้เซนส์ (Sense)  
 ได้ความรู้สึกของผู้คนในบ้านเมืองใน ๗๖ จังหวัด ท่านประธานครับ อันนี้ท่านคิดว่าง่าย  
 หรือยากครับ ขณะนี้ผมยังไม่ได้เลยกรรมาธิการประจำจังหวัด ผมนี้เตรียมว่าในสัปดาห์นี้  
 สัปดาห์หน้า ผมจะต้องเดินสายที่จะไปประชุมกับกรรมาธิการของจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อให้เขา  
 ได้เซนส์อย่างที่เรารู้สึกกันขณะนี้ แล้วถ้าเขาได้ความรู้สึกอย่างนี้เวลาเขาเลือกคนมาจะได้  
 ไม่ทำเหมือนกับที่หน่วยราชการบางแห่งชอบทำ คือเอาคนที่สนับสนุนความคิดของตัวเองมาแล้ว  
 ก็จะเอาอย่างนั้น แล้วชาวบ้านเขาก็ต่อต้าน และชาวบ้านเขารู้ทันเขาก็จะบอกว่าถ้าอย่างนั้น  
 เอ็งไม่ร่างของเอ็งซะเลยละ เอ็งมาฟังทำไมละ ตกลงถ้าเราเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญเป็นเรื่อง  
 ของแนวคิดและผลประโยชน์ที่เราจะต้องประสานประโยชน์ เราก็คงจะมีความจำเป็นที่จะ  
 ต้องนำกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ให้ครบตามสัดส่วนที่มีจริงในสังคมไทยแล้วฟังเขา แล้วจัดบันทึก  
 อย่างที่ท่านอาจารย์จรัส สุวรรณมาลา ว่า -----

พวกผมกำลังสร้าง แล้ววันนี้ผมก็จะได้จากอนุกรรมการที่อาจารย์จรัสรับปากว่าจะให้กับผม แบบจดบันทึกเพื่อที่จะไปให้ ๗๖ จังหวัดท่านบันทึก บันทึกว่ากลุ่มนี้เห็นอย่างไร กลุ่มนั้นเห็นอย่างไร ในเรื่องอะไร แล้วมีเหตุผลอย่างไร เพื่อที่จะนำบันทึกทั้งหลายมาประมวล อีกทีหนึ่ง ผมได้เตรียมแล้วที่จะมีอนุกรรมการที่มาประมวล มาสังเคราะห์ผล และท่านอาจารย์ ดร. วรพล พรหมิกบุตร ได้กรุณาเป็นประธานอนุกรรมการชุดนี้ที่จะช่วยประมวลตรงนี้ให้กับท่าน ท่านนี่ก็ออกใหม่ครับ ฝ่ายตัวเลขที่เป็นเชิงปริมาณท่านอาจารย์จรัส สุวรรณมาลา จะเป็นหัวเรือใหญ่ในการไปประมวลทั้งหลายมาให้ท่านฝ่ายเชิงคุณภาพ ท่านอาจารย์วรพล จะเป็นหัวเรือใหญ่ในการที่ไปประมวลทั้งหลายเอามาให้ท่าน เราเห็นใจ ท่านว่าท่านนี้ทำงานหนัก ก็ไม่อยากจะยกเอาข้อมูลดิบ ๆ โยนไปให้ท่าน และท่านก็ไปคิดของท่านเอง แต่ถ้าท่านเร่งรัดตรงนี้ สิ่งที่เราทำได้ก็คือผมต้องโยนข้อมูลดิบไปให้ท่าน ถ้าท่านอยากจะได้จริง ๆ นี่นะครับ ท่านไม่ยอมยืดหยุ่นตรงนี้พวกผมทำให้ท่านไม่ได้ เพราะขณะนี้เหลือ ๑๔ วัน สิ้นเดือนนี้เหลือ ๑๔ วัน แล้วถ้าท่านบอกว่า ๑๔ วันนี่ช่วยทำให้ทั้งหมดอย่างที่ผมกราบเรียนนี้ ผมต้องเรียนว่าขณะนี้ผมยังไม่รู้เลยว่าจะมีเงินไหม ขณะนี้ยังไม่เห็นเลยว่าตัวเลขงบประมาณจะมีแน่ ๆ ไหม แล้วผมได้ประสานไปยังสำนักนายกฯ ซึ่งเป็นฝ่ายที่จะออกสำรวจ เขาก็บอกว่าขณะนี้เขายังไม่มีงบประมาณ ซึ่งพอเราประสานกันนั้นนะครับ เราจะได้ไม่ทำซ้ำซ้อน จะได้เอาผลของสำนักนายกฯ ที่เขาทำควสเชินแนร์ (Questionnaire) เหมือนกันออกไปทำ และจะได้ผลออกมาได้สถิติรวมออกไปให้ท่านเลยนี้ ท่านจะได้ไม่ต้องปวดหัวอีกว่าอันนี้ฝ่ายโน้นเอามา อันนี้ฝ่ายนี้ เอามา เราจะตีตารางให้ท่านเสร็จหมดว่าในเรื่องนี้สิ่งที่ได้มาจากสำนักงานสถิติแห่งชาติที่เขาไปร่วมกับสถาบันพระปกเกล้าได้ว่าอย่างไร เรื่องนี้สำนักนายกฯ ได้ว่าอย่างไร เรื่องนี้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ว่าอย่างไร หน่วยนั้นว่าอย่างไร องค์กรพัฒนาเอกชนได้ว่าอย่างไร ท่านก็จะได้อะไรที่จับต้องได้ ท่านพอเห็นภาพใช่ไหมครับ ผมนี่วางแผน ไม่ได้ต้องการ ที่จะทำแบบฟัง ๆ แล้วพวกผมก็นึกของผมเอง ผมก็มาบอกท่านว่าเขาต้องการอย่างนี้ แล้วผมก็ยกผมเอง เอาตัวผมเองใส่เข้าไป แต่ผมต้องการอะไรที่เป็นวิทยาศาสตร์ อะไรที่ จับต้องได้ อะไรที่ท่านเชื่อมั่นได้ และเราจะอธิบายให้กับคนทั้งประเทศได้ ท่านประธานครับ สิ่งที่ท่านจะได้โดยปริยายถ้าท่านทอเวลาให้ผมสักนิดครับ คืออะไรครับ

ท่านประธานทราบว่าเราจะต้องลงประชามติในขั้นสุดท้าย การให้การศึกษากับผู้คนเป็นของสำคัญ การที่เราเปิดเวทีรับฟังให้เขามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เขาจะมีความรู้สึกทันทีเลยว่าเขาเป็นเจ้าของในสิ่งที่ท่านกำลังร่าง และเขาจะช่วยเผยแพร่ให้ท่านด้วย และขณะเดียวกันเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยน ผมอยากให้ทอดเวลาสักนิดหนึ่งเพื่ออะไรครับตอนในช่วงต้น เพราะว่าผมต้องการให้เขาแลกเปลี่ยนระหว่างจังหวัดและระหว่างภาคด้วย กรรมาธิการคงไม่ปรารถนาที่จะให้ผมสรุปให้ท่านว่าภาคเหนือเขาจะเอาอย่างนี้ ส่วนภาคใต้เขาจะเอาอย่างโน้น แล้วท่านก็จะบอกว่าท่านจะประสานอย่างไรระหว่างเหนือกับใต้ ต่างคนต่างยืนจะทำกันอย่างไร สิ่งที่เราต้องการนั้นนะครับ ผมก็ต้องการที่จะให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างภาค ระหว่างจังหวัด ทำอย่างไรครับ ถ้าเราดึงคนมารวมกันก็คงเป็นไปได้ ทางกรรมาธิการก็ได้ประสานกับกรมประชาสัมพันธ์และ อสมท. ในขั้นต้น และคงจะต้องประสานกับหน่วยงานวิทยุ โทรทัศน์ ของทหาร แล้วก็ได้ประสานกับวิทยุของรัฐสภาและโทรทัศน์ของรัฐสภา แล้วทำอย่างไรครับ ก็คือใน ๗๖ จังหวัด ถ้าไปเปิดเวทีที่ใดอาจจะต้องใช้ดาวเทียมสื่อสาร ในการสื่อสารระหว่างจังหวัดให้เขาได้ตอบ ให้เขามีการแลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้ความคิดตกตะกอนและเป็นหนึ่งเดียวกันมากขึ้น เราจะได้ไม่ต้องมาแยกว่าภาคใต้เขาจะเอาอย่างนี้ ภาคเหนือจะเอาอย่างนี้ ภาคอีสานจะไปอีกอย่างหนึ่ง ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นลักษณะงานที่กราบเรียนนี้เป็นลักษณะ ๒ ส่วนนะครับ -----

ก็คือในเชิงคุณภาพและก็ในเชิงปริมาณ ท่านคงจะนึกภาพออกว่า ๑๘ วัน ถ้าผมได้ผลวันนี้ แค่ผมประมวลข้อมูลสักสัปดาห์หนึ่งผมคงจะพอทำให้ท่านได้ แต่ขณะนี้เรากำลังตั้งไข่ ไม่ใช่ความผิดของพวกผมนะครับ ผมทำงานให้ท่านทุกวัน ยืนยันได้ เต็มมืออย่างเต็มที่ แล้วก็วางแผนอย่างเต็มที่ ประสานกับก็หน่วยที่ท่านเห็น แล้วขณะเดียวกันต้องรองรับประมาณอย่างที่กราบเรียน รอว่าแต่ละภาคจะเรียบร้อยอย่างไร และภาคอีสานต้องแก้ไข นะครับ ท่านประธาน ต้องชัดเจน ถ้าท่านไม่แก้ไขปัญหาภาคอีสานเราเดินไม่ได้ ผมต้องกราบเรียนนะครับ

สุดท้ายท่านประธานครับ ผมคิดว่าเมื่อคืนนี้ คุณเกียรติชัย พงษ์พานิชย์ พูดดีมากตอนท้าย ผมขอนิดเดียวออกจากรอบ ๑ คำเท่านั้นเอง ผมคิดว่ากรรมการ ยกบ้าง ต้องมีทิศทางให้ชัดเจน และก็ผมเห็นด้วยกับคุณเกียรติชัยที่บอกว่า เราจะต้องลดอำนาจรัฐลง และเพิ่มอำนาจให้ประชาชน ผมคิดว่าถ้าเรามีกรอบ และมีจะเรียกว่า สโลแกน (Slogan) หรือแนวคิดอย่างนี้ว่าลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจให้ประชาชน ผมคิดว่าจะทำให้เรามีจุดหมายชัดเจนว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เราต้องการอย่างไร และกรุณาอโง่งประชาชนด้วย อย่าเพิ่งรู้ดหน้าเร็วเกินไป เขาจะมีความรู้สึกที่เราไม่ฟังเขา และจะมีผล ตอนในขั้นสุดท้าย ผมเต็มใจเดียว ผมได้วางแผนไปถึงขั้นสุดท้ายแล้ว ก็คือว่าเราจะออกไปฟัง ที่บอกว่าเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผมไม่ได้ไปทำทีเดียวก่อนแล้วจบนะครับ ผมทำกะว่าจะเอามาให้ท่านประมาณเดือนมีนาคม ผมจะ เอามาให้ท่าน ครั้งที่ ๑ เสร็จแล้ว พอท่านมีกรอบ มีรัฐธรรมนูญเสร็จเรียบร้อย พวกผมต้องรับอาสาท่านไปฟัง ๗๖ จังหวัดใหม่ แล้วก็ทำสำรวจในเชิงทั้งคุณภาพและในเชิงปริมาณใหม่ทั้งหมดให้ท่านอีก พอเสร็จเรียบร้อยแล้ว เรายืนยันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ก่อนจะประกาศใช้ขั้นที่ ๓ ในการรณรงค์ให้คนไปทำประชามติ พวกผมก็ต้องออกไปรณรงค์ ๗๖ จังหวัด เพื่อให้คนได้เห็นความสำคัญของการไปลงประชามติ และให้ประชามติสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ถ้าเราดีก็ต้องให้เขารับให้ได้ ถ้าเราไม่ดีก็ต้องให้เขาไม่รับ มันก็ต้องเป็นความเป็นจริง เพราะฉะนั้น พวกผมจะต้องเดินจากนี้ ๓ ช่วง สอดคล้องไปกับการทำงานของท่านตลอด เพราะฉะนั้น ผมเข้าใจดีครับท่านประธานว่าผมก็เพียงเห็นของท่าน และก็ถ้าเราสามารถยืดหยุ่นปรับกันได้

ก็จะเป็นประโยชน์ แต่ว่าถ้าท่านไม่ปรับผมก็ทำดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตามเวลาที่ท่านกำหนดมา ผมก็รับใช้เท่าที่จะทำได้ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ขอบพระคุณครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ท่านที่ยกมือเจ้าหน้าที่ก็จดลำดับให้แล้วนะครับ ก่อนที่จะถึงท่านรัฐ ท่านสมเกียรติ ท่านสมยศ ท่านอุทิศ ขอเรียนในส่วนงานที่เกี่ยวข้องที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์พูดถึง อันแรกคือเรื่องงบประมาณ งบประมาณกรรมการ ๑๒ คณะที่จะต้องไปตั้งรายละเอียดมีส่วนใช้จ่ายงบประมาณเท่าไร ตอนนี้นำมาแล้วประมาณ ๕ - ๖ กรรมการ เพราะฉะนั้นถ้าเป็นไปได้ขอให้เร่งจะได้ไปพร้อมกัน จะไม่ช้านะครับ ส่วนประเด็นเรื่องระยะเวลาเดียวกรรมการคงตอบนะครับ แล้วก็ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ คงไปตกลงกับกรรมการอีกทีหนึ่ง กรรมการจะตอบเลยหรือครับ เชิญอาจารย์สมคิด

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธานครับ  
 ขออนุญาตกราบเรียนท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่า เรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งนะครับ ไม่ด้อยกว่าการร่างรัฐธรรมนูญ เราเข้าใจตรงกันว่าการร่างรัฐธรรมนูญที่ปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นแทบจะเป็นไปไม่ได้ แล้วก็การร่างรัฐธรรมนูญที่ร่างไปแล้วโดยไม่ฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้นก็เป็นการร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่ใช่ร่างรัฐธรรมนูญของประชาชน แต่เป็นการร่างรัฐธรรมนูญของกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนั่นเอง เพราะฉะนั้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจึงได้เขียนอยู่ในข้อ ๒ อย่างชัดเจนว่าการกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญก็จะรับฟังความคิดเห็นประชาชน และก็ สสร. ควบคู่กันไปเรียนท่านสมาชิกสภาฯ ทุกท่านว่าเราได้เขียนในข้อ ๒ นั้นไม่ได้หมายความว่ารับฟังแค่ ๑๕ วันนะครับ แต่เรียนตั้งแต่ต้นว่ารับฟังไปเรื่อย ๆ จนกว่ารัฐธรรมนูญจะเสร็จสิ้น -----



ในแต่ละวันที่กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญมาประชุมร่วมกันนี้ ก็เรียนท่านทั้งหลายว่า ไม่ใช่เฉพาะทางสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้นที่ได้รับฟังความคิดเห็นประชาชน นะครับ เอกสารที่มาถึงกรรมการยกร่างฯ ในแต่ละครั้งก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็น ความเห็นของประชาชนเองและก็ความเห็นของกลุ่มประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ ก็เสนอ ความเห็นมาตลอด เราก็ได้ตั้งกรรมการ ๒ ท่านนะครับ ท่านอาจารย์วุฒิสาร ต้นไชย กับท่านไพโรจน์ พรหมสาส์น เป็นฝ่ายที่ไปเก็บข้อมูลและก็เป็นฝ่ายรวบรวมและก็ พยายามจะวิเคราะห์ให้ครบว่าความคิดเห็นประชาชนในด้านต่าง ๆ นั้นเป็นอย่างไรบ้าง เรื่องระยะเวลาที่ท่านกรรมการท่านสมาชิกเป็นห่วงนะครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า เราได้เขียนในข้อ ๔ กับข้อ ๖ ไว้ครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้พูดถึงข้อ ๔ ค่อนข้างมาก ความจริงมีข้อ ๖ อยู่ด้วยครับก็คือว่าเราอยากจะได้รับฟังความคิดเห็นของกรรมการ โดยเฉพาะชุดของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ วันที่ ๒๗ ถึง วันที่ ๒๙ มีนาคม อย่างเป็นทางการ ทั้งปริมาณและคุณภาพ ที่เขียนว่าวันที่ ๒๗ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๑ มีนาคม จะขอรับฟัง ความคิดเห็นครั้งแรกนี้ อาจารย์เจิมศักดิ์นับ ๑๘ วันนะครับ ผมนับถึงวันที่ ๒๗ นี้ ๒๓ วัน ไม่ใช่ ๑๘ วัน อาจารย์เจิมศักดิ์นับถึงวันที่ ๒๔ นะครับ ๑๘ วัน ผมนับถึงวันที่ ๒๗ ๒๘ กุมภาพันธ์ กับ ๑ มีนาคม ก็จะเป็น ๒๓ วันทั้งหมด ความจริงเวลาก็คงขยายได้นิดหน่อย คงไม่น่ามีปัญหา มาก ระหว่างวันที่ ๒๔ ถึง วันที่ ๑๐ แต่ขออนุญาตกราบเรียนว่าที่กำหนดไว้ ๒๗ ๒๘ กุมภาพันธ์ ถึง ๑ มีนาคม ที่ได้เรียนและท่านกรรมการได้พูดว่าเร่งรัดเกินไป หรือเปล่า อยากขออนุญาตกราบเรียนว่าคงไม่ใช่รับความคิดเห็นที่สมบูรณ์แบบของ กรรมการประสานการมีส่วนร่วมฯ แต่ว่าอยากได้ข้อมูลเป็นเบื้องต้นครับว่าจากการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชนไป ๓ อาทิตย์นี้ จากวันที่ ๔ ถึง วันที่ ๒๓ นี้ ซึ่งเป็นเวลาทั้งหมด ๓ อาทิตย์ ทั้งหมดนะครับ ท่านได้รวบรวมมาบางส่วน ผมเข้าใจว่าบางส่วนอยู่แล้วครับ คงไม่ใช่ทั้งหมด แต่ว่าที่อยากรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการทั้งหมดนี้ น่าจะตก วันที่ ๒๗ ๒๘ ๒๙ มีนาคม ซึ่งน่าจะตรงกับเวลาที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้พูดถึงนะครับ ว่าช่วงนั้นเป็นเวลาที่กรรมการประสานงานรับฟังความคิดเห็นของประชาชน กรรมการ ทั้ง ๗๖ จังหวัด ทั้งกรรมการที่จะรับฟังความคิดเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ต่าง ๆ ได้มีความเห็นเสร็จสิ้นและได้ประมวลเป็นรูปธรรมนะครับ เป็นข้อมูล เป็นเปอร์เซ็นต์

เป็นอะไรต่าง ๆ เรียบร้อย ช่วงนี้น่าจะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการที่กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจะได้นำความเห็นทั้งหลายไปทบทวนทั้งหมด ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า แม้ว่าจะรับฟังวันที่ ๒๗, ๒๘ มีนาคม แล้วในตารางอาจมีความสับสนว่าเอ๊ะ กรรมการยกร่างฯ จะไปฟังใหม่ตอนนั้นนะครับ เพราะไปร่างแล้ว ก็ขออนุญาตกราบเรียนว่าคงมีผลต่อกรรมการยกร่างฯ มาก ผมได้เรียนในกรรมการยกร่างฯ ทุกท่านนะครับว่า ทั้งกรอบหลักการกว้าง ๆ ทั้งหลักการย่อยทั้งหลายก็เป็นหลักการที่เราคุยกันในกรรมการยกร่างฯ เท่านั้น แต่ท้ายที่สุดความเห็นของประชาชนก็เป็นความเห็นหลัก เป็นความเห็นสำคัญที่เราต้องรับฟังแล้วก็นำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมทั้งหลาย ผมเองนั้นอยากเรียนว่ากรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญทุกคนก็เห็นถึงความสำคัญของเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แล้วเราอยากรับฟังมากที่สุดนะครับ วันที่ ๒๗ ๒๘ กุมภาพันธ์เป็นเบื้องต้นเท่านั้นเองครับ แต่ว่าจริง ๆ แล้วอยากรับฟังเป็นข้อสรุปทั้งหมดอย่างเป็นทางการเป็นเปอร์เซ็นต์ อย่างเป็นทางการวิชาการ วันที่ ๒๗ ๒๘ ๒๙ มีนาคม ขออนุญาตกราบเรียนอย่างนั้นครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอบคุณครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ขอเคลียร์ประเด็นนิดหนึ่ง เพราะท่านพูดคำว่า ๒๗ ๒๘ แล้วก็ ๑ นี้ ผมรู้ว่าเดี๋ยวนี้มี ๒๘ วันแล้วพอท่านพูดบอกว่า ๒๗ ๒๘ ๑ มีนาคม ก็หมายความว่า ๒๗ ก็ต้องหมายถึง ๒๗ กุมภาพันธ์ ถูกต้องใช่ไหมครับ แล้วอีกตอนหนึ่งของท่านก็คือ ๒๗ เหมือนกัน แต่ ๒๗ มีนาคม ตกลงมันมีทั้ง ๒๗ กุมภาพันธ์ คือเดือนนี้เป็นครั้งแรก ที่นี้ในตารางที่ท่านเขียนคือ ๒๔ กุมภาพันธ์ ผมก็นับว่าเหลืออีก ๑๘ วัน ๑๙ วัน จากวันนี้ถึงวันที่ ๒๔ ตกลงผมก็ได้อีก ๓ วัน คือ ๒๗ แล้วคิดว่าผมทำทันทีไหมครับ ที่ผมกราบเรียนมาทั้งหมดนี้ คือผมกำลังมองหน้าท่านประธานแต่ละภาค ท่านผู้ว่า เชียงใหม่ ผมมองหน้าท่านว่าพูดไปผมก็ต้องเซนส์ไปว่าทีมผมเขาคิดว่าเขาลุยไหวไหม เพราะว่าขณะนี้ท่านประธานใหญ่ยังนั่งถามบอกว่าแล้วงบประมาณช่วยเสนอ ๆ กันหน่อยนะ ผมเรียบร้อยหมดแล้ว แต่ว่าเงินยังไม่มาเลย แล้วท่านก็รู้ว่าเวลาออก ๗๖ จังหวัดนี้มันจะต้อง

เปิดเวทีรับฟัง ท่านจะขยายตรงนี้ได้ไหม ตรงนี้อันแรกเท่านั้นละครับ หลังจากนั้นแล้วนี้ พอมันเดินแล้วมันเดินได้ ท่านกรุณาตรงนี้ได้ไหม เท่านั้นละครับ ๒๗ กุมภาพันธ์ เดือนนี้เลยพูดกันง่าย ๆ ซึ่งเหลือ เมื่อกี้ผมนับ ๑๙ ถ้าเป็น ๒๗ ก็ได้อีก ๔ วัน ถูกไหมครับ จากวันที่ ๒๔ เป็นวันที่ ๒๗ ได้อีก ๓ วัน ๑๙ ก็เป็น ๒๒ วัน ผมไม่ค่อยมั่นใจ ผมมองหน้า ประธานทั้งหลายอยู่ตรงนี้จะทำได้ไหมในแต่ละภาคนะครับ

- ๑๙/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอบคุณครับ พอดีอาจารย์เจิมศักดิ์ ต่อเนื่องนะครับติดพัน เดี่ยวท่านพิจารารายละเอียด  
อีกทีหนึ่งก็ได้ นะครับมีเวลา ท่านรัฐ ชุกลิน เชิญครับ

นายรัฐ ชุกลิน : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม รัฐ ชุกลิน สมาชิก  
สภาร่างรัฐธรรมนูญ หมายเลข ๐๕๔ ก่อนอื่นผมต้องแสดงความยินดีกับคณะกรรมการ  
ยกร่างฯ นะครับที่เอาเอกสารฉบับนี้ออกมาได้ แล้วก็ในเวลาอันรวดเร็วซึ่งคุณดีนะครับ  
แต่ผมจะขออนุญาตคอมเมนต์ (Comment) ลงไปนิดหนึ่งนะครับ เพื่อจะมีประโยชน์  
กับท่านคณะกรรมการผ่านท่านประธาน ผมจำได้ว่าตอนที่แสดงวิสัยทัศน์เบื้องต้น  
ท่านรองฯ ขอเอ่ยนามนะครับ ท่านรองฯ เดโช ได้บอกว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้น่าจะเป็น  
รัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยมากที่สุด ร่วมสร้างรัฐธรรมนูญอันนี้ แต่วันนี้ผมดู  
ขออนุญาตนะครับ ข้อ ๒ ที่มีประชาชนมาร่วมด้วย วันนี้ก็วันที่ ๕ แล้ว ตามกำหนดการ  
ก็จะหมดวันที่ ๘ ท่านกำลังจะบอกผมว่าเรามีเวลา ๓ วันที่จะเอาคน ๖๐ กว่าล้านคน  
มาลงความเห็น ความเห็นชอบ ความคิดเห็น แนะนำทั้งหลายนี้ผมคิดว่าคงไม่ทัน  
ผมก็ขออนุญาตแนะนำว่าในกรอบเวลาตามสมัยที่ผมเรียนจบวิศวะ ตรงนี้เขาเรียกว่า  
ซีพีเอ็ม (CPM – Critical Path Method) ซีพีเอ็ม มันก็จะแบ่งเป็นว่าอันไหนที่กรอบเวลาเล็ก ๆ  
อันไหนที่ขยับขยายได้บ้างที่จะไม่กระทบทำให้ ๑๘๐ วันนี้กระเทือน เราจะกระทบอะไรได้บ้าง  
ยกตัวอย่าง ข้อ ๒ ตามที่ท่านสมาชิกท่านหนึ่งได้เสนอขึ้นมา ถ้าเราบอกว่าเรามีเวลา ๓ วัน จะ  
เอาคน ๖๐ ล้านคนมา ผมคิดว่ามันคงไม่ทัน แต่ถ้าตัวนี้ขยายขึ้นนะครับ แล้วไม่กระทบกับ  
รัฐธรรมนูญที่จะเกิดขึ้นใน ๑๘๐ วันนี้ผมคิดว่าน่าจะมีประโยชน์ เพราะผมเชื่อว่ากระดาด  
แผ่นนี้ฟุ้งนี้เขาคงไปลงหนังสือพิมพ์แล้วนะครับ แล้วเขาก็จะถามท่านว่า ๑๕ วัน  
หรือว่าเหลือเวลาอีก ๓ - ๔ วันในอนาคตข้างหน้านี้จะทำได้หรือ แล้วมันจะเป็นการ  
ร่วมของประชาชนเข้ามาจริง ๆ ได้อย่างไร ผมขออนุญาตเสนอว่าถ้าไม่กระทบกับ  
ท่านทั้งหลาย ขออนุญาตเลื่อน ๒๕ มกราคม ไปถึง ๘ กุมภาพันธ์ ถ้าเลื่อนได้ขออนุญาต  
เลื่อนให้เหมือนกับท่านสมาชิกที่เสนอมานะครับ จะไปตกกับเบอร์ ๔ หรือเบอร์ ๖ ก็ตาม  
มันก็จะเป็นการแสดงกับประชาชนไปว่าเราพร้อมจะรับฟังตลอด ข้อมูลข่าวสารจาก  
ประชาชน เพราะว่าท่านอย่าลืมนะครับ ตามที่ท่าน ขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านเจิมศักดิ์ท่านว่า

รับจากจังหวัดมาแล้ว ๗๖ จังหวัดท่านกลับมาแล้ว ก็ต้องให้ภาคต่าง ๆ มากรองอีกทีหนึ่ง  
กว่าจะมาเป็นเอกสารมาถึงท่านที่เป็นเอกสารซึ่งชี้ได้ บ่งได้ว่าเป็นตัวหนังสือ ไม่ใช่แค่คำพูด  
มาเฉย ๆ นี่คงต้องใช้เวลานิดหนึ่ง เพราะฉะนั้นผมขอเสนอแนะว่าข้อ ๒ นี้ถ้าขยายได้แล้ว  
ไม่กระทบอะไร ผมขออนุญาตเสนอว่าช่วยกรุณาพิจารณาว่าถ้าจะขยายไปเท่าข้อ ๔  
หรือเท่าข้อ ๖ เลย ซึ่งมันจะเป็นการยืนยันว่าเรารับฟังเสียงประชาชนตลอดได้ น่าจะเป็น  
เรื่องดีครับ ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภา  
ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเดโช สนวนานนท์ รองประธาน  
สภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :  
ขอบพระคุณครับ ท่านอาจารย์สมคิด เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ  
ขออนุญาต ข้อ ๒ พูดกันเยอะ ผมชี้แจงไปแล้วก็อาจจะยังไม่เคลียร์ ก็ขออนุญาตแก้ไขคำ  
ให้มันตรงกันได้ไหมครับ ขออนุญาตแก้อย่างนี้ครับท่านชูชัย ท่านรองประธานได้ให้  
คำว่า คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญกำหนดหลักการกว้าง ๆ โดยเริ่ม ขอเติมคำว่า  
เริ่ม โดยเริ่มรับฟังความคิดเห็นของ สสร. และประชาชนควบคู่กันไป และรับฟังตลอดไป  
๑๘๐ วัน ขอเติมอย่างนี้เลยได้ไหมครับจะได้จบประเด็นไป ประเด็นนี้ที่ท่านสมาชิก  
เป็นห่วงครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :  
ที่ประชุมคงเห็นชอบใช้ไหมครับในส่วนเติม เอาส่วนที่ขอเติมไปก่อนนะครับ ไม่มีความเห็น  
เป็นอย่างอื่นนะครับ หรืออาจารย์พิเชียร เรื่องนี้หรือครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพนะครับ  
กระผม พิเชียร อำนางวรประเสริฐ สสร. เลขที่ ๔๕ ก็ต้องขอกราบขอบพระคุณนะครับ  
ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างฯ ทั้ง ๓๕ ท่าน ที่ได้เห็นความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็น  
ของพี่น้องประชาชนคนไทยทั่วประเทศ ที่ท่านได้กรุณาขยายเวลาในข้อ ๒ ออกไป

โดยท่านอาจารย์สมคิดได้พูดว่าจะรับฟังตลอดไป ๑๘๐ วันเลยนะครับแล้วต้องขอขอบคุณอาจารย์ชูชัยเป็นอย่างยิ่งด้วยนะครับ ซึ่งตรงนี้กระผมก็จะได้ไปเรียนให้พี่น้องประชาชนทั่วประเทศได้รับทราบ เพราะว่ายังมีพี่น้องจำนวนมากที่เข้าใจผิด พอเขาเห็นแกนต์ ชาร์ต (Gantt chart) ตัวนี้ของท่าน อย่างอันนี้เมื่อสักครู่นี้ตัวแทนของสมาคมคือสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทยถึง ๕ สภาด้วยกัน ได้มาเขียนหนังสือถึงท่านประธานสภาฯ ท่านบรรณิณี เศรษฐบุตร เพื่อให้ดูแลในส่วนของปัญหาการคุ้มครองแรงงาน โดยเขาเข้าใจว่าจะต้องมาเขียนก่อนวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ แสดงว่าชาวสารก็ได้ออกไปมากพอสมควรครับ ตรงนี้เราก็จะแก้ไขชาวสารให้ว่ายินดีรับฟัง ท่านรับฟังตลอดได้ถึง ๑๘๐ วันเลยนะครับ เพราะว่าพอท่านยกร่างฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว แล้วถ้าพี่น้องประชาชนเสนอมาอีก หมายถึงว่าท่านก็ยังสามารถแก้ไขได้นะครับจนถึง ๑๘๐ วันเลย อันนี้สำคัญนะครับ ท่านยืนยันนะครับ ถ้าท่านยืนยันกระผมก็จะได้ไปเรียนให้พี่น้องประชาชน ก็ยืนยันเช่นเดียวกันนะครับ เพราะว่าตรงนี้สำคัญมากนะครับ แล้วก็นอกเหนือจากนั้นการรับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการ แล้วก็ สสร. ท่านอื่นด้วย ซึ่งท่านบอกว่าท่านได้ขยายเวลาออกไป ผมขออนุญาตเรียนถามอาจารย์สมคิดอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ชัดเจนนะครับว่าในส่วนของ สสร. และคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ตกกลางว่าสามารถที่จะเสนอความคิดเห็นได้ถึงสิ้นเดือนมีนาคม หรือว่าถึงต้นเดือนมีนาคม ตรงนี้เมื่อสักครู่ผมฟังแล้วยังไม่ชัดเจนครับ ท่านประธานขออนุญาตเรียนถามครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ  
ท่านอาจารย์สมคิดจะตอบ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ขอบคุณครับ  
ท่านประธาน เรื่องระยะเวลาฟังตลอด ๑๘๐ วันนั้นเป็นเรื่องที่กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พูดกันโดยทั่วไปอยู่แล้วครับ ผมเข้าใจว่าเป็นเรื่องของการใช้คำซึ่งอาจจะไม่ตรงกัน แต่ว่าเนื้อหาที่ตรงกันอยู่แล้วนะครับว่าเราอยากจะรับฟังความคิดเห็นประชาชนทั้งประเทศตลอดเวลา ๑๘๐ วัน อันนี้คงตรงกันอยู่แล้ว คงไม่มีปัญหา ๑๘๐ วันนั้นคงไม่ได้หมายถึงเฉพาะกรรมการยกร่างฯ เท่านั้น อาจหมายถึงท่าน สสร. รวมไปถึงผมขออนุญาตเรียนว่าในกรอบเวลาที่ ๖ นะครับ ที่อยากจะรับฟังความคิดเห็นของกรรมการ

ของสภาว่างๆ นะครับ ขออนุญาตกำหนดเวลาในวันที่ ๒๗ วันที่ ๒๘ วันที่ ๒๙ มีนาคม ถ้าตอบคำถามท่านพิเชียรก็คือว่าสิ้นมีนาคมน่าจะรับฟังความเห็นได้โดยตลอด ขออนุญาตเรียนท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญด้วยนะครับว่ามีในข้อ ๔ กับข้อ ๖ ที่เขียนว่ารับฟังความเห็นของคณะกรรมการของสภาว่างรัฐธรรมนูญ คงต้องใครขอหาหรือว่าท่านกรรมการสภาว่างรัฐธรรมนูญในชุดอื่น ๆ ซึ่งผมเข้าใจว่ามีชุดที่รับฟังความคิดเห็นอยู่ทั้งหมด ๔ ชุด อาจจะต้องหาหรือตกลงกันว่ามีชุดไหน อย่างไรบ้าง และใช้เวลากันเท่าไร คงหาหรือรายละเอียดกันอีกทีหนึ่ง แต่คงอาจจะไม่ใช่ทุกชุดนะครับ ชุดประชาสัมพันธ์ของท่านพิเชียรก็อาจจะประสานกับชุดของท่านเจิมศักดิ์ในเรื่องการประสานความคิดเห็นเลยที่ท่านมีความเห็นอย่างไรบ้าง ก็คงประสานกันไป แล้วก็มาพูดกันอีกทีหนึ่งนะครับว่าในสภาว่างๆ นั้นเรามีความเห็นอย่างไรบ้าง ขออนุญาตกราบเรียนครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :  
ก็ชัดเจนแล้วนะครับ ผมว่าความเห็นตรงกัน

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ กระผมขออนุญาตต่อเนืองสั้น ๆ นิดเดียวครับว่าอยากจะขออนุญาตขอให้ทางคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ได้เข้าไปร่วมพบปะกับคณะกรรมการยกว่างๆ ด้วย เพราะว่ามีพี่น้องประชาชนจำนวนมากที่เสนอข้อคิดเห็นผ่านทางคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ฯ มากี่จะได้โดยตรง จะได้ไม่เสียเวลา ขออนุญาตท่านอาจารย์สมคิดครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :  
ความจริงก็เป็นสิทธิอยู่แล้วนะครับที่ สสร. จะเข้ารับฟังได้ทุกเมื่อตลอดเวลา แต่ก็ขออนุญาตบอกกล่าวกันตรงนี้ ก็เข้าใจว่าไม่มีอะไรขัดข้องแล้วนะครับ ขอผ่านเรื่องนี้นะครับ เรื่องต่อไป เชิญครับ เกี่ยวพันกับเรื่องนี้หรือเปล่าครับ ถ้าไม่เกี่ยวก็ไม่ใช่ไร ขออนุญาตเดินเรื่องต่อหน้าครับ ผู้ที่อยู่ในรายการ เชิญท่าน สสร. สมเกียรติ อยู่หมื่นครับ  
เชิญครับ



นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอบคุณท่านประธานครับ ผม สมเกียรติ  
รอดเจริญ สสร. -----

- ๒๑/๑

เป็นเรื่องที่ต่อเนื่องจากท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ส่วนมากท่านก็ทำความเข้าใจในรายละเอียดเกือบจะทุกประเด็นอยู่แล้ว แต่มันมีที่ภาคของผม ภาคตะวันออกนะครับ มันมีประเด็นปัญหาอยู่นิดหนึ่ง ของผมนี้ส่วนมากจะเป็นจังหวัดที่มีอุตสาหกรรมอยู่เยอะ อย่างสมุทรปราการและระยองที่มาบตาพุดนะครับ ในกรณีที่จะไปรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดนี้ ส่วนมากจะมีเวลาที่จำกัดจริง ๆ ครับท่าน ก็คือวันอาทิตย์ วันจันทร์ถึงวันเสาร์นี้เท่าที่ติดต่อกัน แม้กระทั่งจะไปติดต่อให้มาเป็นคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน จังหวัดสมุทรปราการหรือจังหวัดระยองก็ค่อนข้างที่จะได้รับการยินยอมลำบาก เว้นแต่ว่าบางคนถึงขนาดบอกว่าท่านทำหนังสือมาจากสภาฯ เจ้าหน้าที่หรือนายจ้าง ถึงจะอนุญาตออกมาได้ อันนี้คือประเด็นปัญหาที่พวกผมได้ประสบอยู่ โดยเฉพาะขณะนี้ในจังหวัดภาคตะวันออก มีสมุทรปราการ มีฉะเชิงเทรา มีระยอง มีฉะเชิงเทรา มีชลบุรี มีตราด ของผมมี สสร. ที่มีหน้าที่รับผิดชอบอยู่เพียง ๔ จังหวัดนะครับ อีก ๒ จังหวัดของผมคือชลบุรีและตราดยังหาผู้รับผิดชอบไม่ได้ ซึ่งบังเอิญในคณะกรรมการคณะที่ ๒ ภาคกลาง ได้มอบหมายหน้าที่นี้ให้ผมเป็นคนประสาน ผมไม่รู้จะไปเริ่มต้นที่ใครครับขณะนี้ ค่อนข้างจะกว้างขวาง แล้วบังเอิญระยะเวลากรอบที่ท่านคณะกรรมการยกกว้างๆ กำหนดมานี้ค่อนข้างให้เวลาน้อยจริง ๆ นะครับ อย่างที่ท่านเจิมศักดิ์ท่านอภิปรายไปแล้วนะครับเมื่อที่ ค่อนข้างจะน้อย พวกเราค่อนข้างจะลำบากในการจัดสรรหรือคัดสรรหรือหาบุคคลที่มาร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการในกิจกรรมนี้ครับ

และอีกประเด็นหนึ่งที่อยากจะฝากเรียนไว้กับท่านประธานคืออยากเห็นมาตรฐานหรือแบบ หรือรูปแบบ หรือสิ่งที่กรรมการอยากจะรับรู้รับทราบข้อมูลจากประชาชนให้เป็นแบบเดียวกัน เป็นมาตรฐานเดียวกันออกมาเสียที่ พวกเราคณะทำงานคณะที่เกี่ยวข้องจะได้ไปกำหนดแบบและระยะเวลา วิธีการลงไปพบประชาชน จะได้ออกมาในรูปแบบเนื้อหาเดียวกันที่จะทำให้ข้อมูลที่จบสรุปสุดท้ายแล้วไปสู่คณะกรรมการยกกว้างๆ เป็นข้อมูลที่กรรมการยกกว้างๆ ต้องการจริง ๆ นะครับ ไม่ใช่แตกไปคนละประเด็น ๒ ประเด็น



อีกเรื่อง เรื่องสุดท้ายนะครับ พอดีท่านพิเชียร ขออนุญาตที่เอ่ยนามนะครับ ท่านก็พูดไปอีกครึ่งหนึ่งนะครับ ขออภัยที่ต้องกล่าวอ้างถึงอาจารย์สดศรีอีกครั้งหนึ่ง กระผมเป็นห่วงมาก ๆ นะครับ ท่านประธานครับ ผมอ่านข่าวเมื่อวานท่านอาจารย์สดศรี ท่านบอกว่าถ้าเพื่อพวกเรา สสร. ทั้งหลายลดบทบาทการพบปะพูดคุยกับสื่อจะเป็นทางการ หรือไม่เป็นการเสียบ้างก็ดีนะครับ เพราะว่าถ้าเพื่อต่างคนต่างพูดประเด็นมันจะแตก ออกไปเรื่อย ๆ แล้วถ้าเพื่อออกเป็นข่าวไปแล้วนี่ประชาชนจะเชื่อนะครับว่าสภาร่างฯ น่าจะมีแนวออกมาเป็นแบบนี้ ทั้ง ๆ ที่อาจจะเห็นส่วนตัวของเราสมาชิก เท่านั้นนะครับ ผมหวังตรงนี้ครับ ขออนุญาตท่านประธานครับ ถ้าเพื่อเป็นไปได้อาจหาคนที่ รับผิดชอบเป็นคนดำเนินการชี้แจงพูดคุย พูดคุยกับสื่อให้เป็นหลักเป็นฐานหน่อยเถอะครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :  
ก็รับฟังข้อสังเกตนี้ไว้ นะครับ ลำดับต่อไปขอเชิญท่าน สสร. สมยศ นะครับ เชิญครับ

นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ผม สมยศ  
สมวิวัฒน์ชัย สสร. นะครับ อยู่ในกรรมาธิการประชาสัมพันธ์ และกรรมาธิการรับฟัง  
ความคิดเห็น ๑๒ องค์กรตามรัฐธรรมนูญนะครับ -----

ถึงช่วงเวลานี้ผมคิดว่าประชาชนคงจะติดตามเรื่องราวของคุณะ สสร. ของเราอย่างต่อเนื่องมา ผมคิดว่าประชาชนคงจะตั้งความหวังเอาไว้ว่าจะได้รัฐธรรมนูญที่ดีนำไปสู่ความสงบสุขของประชาชน ซึ่งเกิดความสับสนพอสมควรที่ผ่านมาจากกาได้รับฟังข่าวของ สสร. ซึ่งให้การสัมภาษณ์ในแต่ละท่านซึ่งแตกต่างกันไป ผมคิดว่าความชัดเจนในวันนั้นนะครับ คือกรอบเวลาของการทำงาน จะช่วยทำให้ความวุ่นวายหรือความสับสนที่คิดว่า สสร. นั้นจะทำงานกันเป็นอย่างไร คงจะช่วยทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างดีขึ้นเป็นอย่างมาก และผมต้องขอแสดงความเห็นใจกับท่านกรรมาธิการยกراًงๆ ด้วยนะครับที่ว่ากรอบเวลานั้นค่อนข้างที่จะสั้นและกระชับมาก เป็นเหตุให้ทุก ๆ ท่านจะต้องทุ่มเทเวลาอย่างมาก ๆ ในความคิดเห็นของผมคิดว่ากาที่จะช่วยทำให้คณะกรรมาธิการยกراًงๆ นั้นได้ทำงานได้โดยง่ายและไม่ก่อให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันจนเป็นเหตุให้มีการวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไปก็คือว่าคณะกรรมาธิการยกراًงๆ นั้นก็เปรียบเสมือนสถาปนิกนะครับ ซึ่งรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เป็นเจ้าของบ้านซึ่งเป็นประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ที่สำคัญ ความสำคัญก็คือว่าเวลาที่เปิดให้กับประชาชนและกับองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะ ๑๒ องค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องให้เวลาและมีเวลา และการเปิดเวตินั้นเป็นสิ่งที่ดีมาก ก็คือว่าประชาชนและองค์กรที่สำคัญต่าง ๆ จะได้มีเวลาเตรียมตัวและกำหนดเวลาที่เปิดและที่สำคัญ สสร. ทุก ๆ ท่านก็ต้องไปเยี่ยมในเวตินั้น ๆ ตามเวลาที่มีอยู่นะครับ ก็จะช่วยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง สสร. กับภาคประชาชนนั้นมีความใกล้ชิดยิ่งขึ้น

อีกประการหนึ่งเรื่องของการเตรียมตัว อย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์และหลาย ๆ ท่านได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นการยากมากในการที่จะเตรียมเวลาและเตรียมตัวที่จะบอกจัดกรอบเวลานะครับ ผมคิดว่าที่ท่านอาจารย์สมคิดได้บอกว่าปรับเปลี่ยนเป็น ๑๘๐ วัน ตรงนี้ก็คงจะเป็นสิ่งที่ค่อนข้างบรรเทาความเดือดร้อนในรายการที่จะลงในภาคประชาชน ผมอยากจะเสนอว่าความสำคัญก็คือว่าการรับฟังจะต้องมีกรอบและกระบวนการรับฟังที่เป็นรูปธรรม ที่มีท่านหลาย ๆ ท่านได้พูดไปแล้วว่าจะต้องสามารถที่จะได้คำตอบมาในเชิงปริมาณเหมือนกับเป็นงานวิจัยย่อย ๆ ขึ้นหนึ่ง ก็คือปริมาณและเชิงคุณภาพ ผมคิดว่าตรงส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญมาก เพราะไม่เช่นนั้นแล้วเราไม่สามารถที่จะตอบได้ว่าในเรื่องแต่ละเรื่องที่เรายกراًง หรือเราร่างไปแล้วนั้น มันไม่มีข้อมูลซัพพอร์ต (Support)

ที่แน่นอนหาพอ ก็จะเป็นเหตุทำให้คณะกรรมการยกร่างฯ และ สสร.ทุกท่านนั้น  
เปรียบเสมือนว่าอาจจะถูกบอกว่เอาความคิดของตนเองใส่เข้าไป พวกเราคงจะไม่เอา  
ความคิดของตนเองใส่เข้าไปอยู่แล้วนะครับ แต่เพียงแต่ว่าเราจะทำอย่างไรให้เป็นรูปธรรม  
ผมจึงเสนอเอาไว้ว่าเรื่องของการรวบรวมการในการที่จะรับฟังให้เหมือนกันทั่วประเทศ  
เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะช้พพอร์ทให้คณะกรรมการยกร่างฯ นั้นได้ทำงานอย่างง่าย  
นะครับ และควรจะมีกระบวนการรับฟังออกเป็น ๓ ระยะ -----

คือระยะที่ ๑ ก็คือว่ารับฟังในเบื้องต้นว่าในแต่ละองค์กร ในแต่ละกลุ่มประชาชน ในแต่ละจังหวัดนั้น มีความคิดเห็นในแต่ละเรื่องนั้นอย่างไร ในเบื้องต้นก็คือว่าผมคิดว่าในเดือนกุมภาพันธ์นั้นน่าจะพยายามทำให้แล้วเสร็จนะคะ และอาจจะมีบางส่วนที่ยังทำไม่แล้วเสร็จ อาจจะต้องเฝ้าต่อไปจนถึงเดือนมีนาคม ช่วงนั้นข้อมูลก็จะเริ่มไหลเข้ามาเป็นระยะ ๆ ข้อมูลไหลเข้ามาอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนนะคะ เป็นระยะตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงเดือนมีนาคม คณะกรรมาธิการต่างๆ ก็จะได้ประโยชน์ในข้อมูลค่อย ๆ ไหลเข้ามาจากกรอบที่วางเอาไว้ค่ะ แล้วเมื่อเข้าถึงเดือนเมษายน ผมคิดว่ากรรมาธิการก็อาจจะใช้เวลาซึ่งทำคู่ขนานกันไป อาจจะใช้เวลาประมาณ ๑๐ วัน ที่ว่านั่งสงบ ค่อย ๆ ประมวลข้อมูลมาผมคิดว่าก็จะช่วยทำให้การร่างในรอบแรกนั้นที่จะต้องให้เสร็จภายในวันที่ ๑๙ เมษายนนั้นได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนการรับฟังในครั้งที่ ๒ ก็คือว่าเมื่อสรุปการร่างฯ ได้ในชุดแรกแล้ว ก็จะจัดนำพิมพ์แล้วก็จะส่งเข้าไป ที่บอกว่า ๑ ล้านฉบับอะไรนี่นะคะ ก็จะต้องมีการรับฟังครั้งที่ ๒ เพราะว่าคงจะต้องมีการเขาเรียกว่าขัดเกลาอีกนิดหน่อย ส่วนไหนที่คิดว่าที่เสนอไปแล้วนั้นมันยังไม่ค่อยตรงตัก ถ้าทำได้ก็จะดีมาก เพราะจะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องของการเสนอในครั้งแรก และเหตุใดทำไมถึงไม่ได้เป็นไปตามที่ข้อเสนอก็จะได้มีการอธิบายความกันได้ ก็จะช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างมันดีขึ้นนะคะ และสุดท้ายนะคะ ผมคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้อาจจะตั้งความหวังเอาไว้ว่า เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่สุดฉบับหนึ่งที่เราเคยมี และสามารถที่จะเป็นความหวังทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคง ประชาชนมีความมั่งคั่ง มีความร่ำรวยในความสุข ซึ่งสภาพชุดนี้จะต้องประกาศอย่างชัดเจนนะคะว่าเราจะทำให้ได้ เพื่อจะได้ทำให้สิ่งที่เกิดขึ้นในการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๑๘ แล้วนะคะ ขอให้เป็นอย่างครั้งสุดท้ายเลยนะคะ ขอบพระคุณมากครับ

นายเดโช สอนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :  
ขอบพระคุณครับ ลำดับต่อไป ท่าน สสร. อูทิศ ชูช่วย เรียนเชิญครับ

นายอูทิศ ชูช่วย : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม นายอูทิศ ชูช่วย สสร. หมายเลข ๙๙ นะครับ ท่านประธานที่เคารพ

ขออนุญาตที่จะกราบเรียนท่านประธานในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการ  
 รับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาคใต้ และขออนุญาตที่จะ  
 สะท้อนความรู้สึกของกรรมการวิสามัญระดับจังหวัดที่ขณะนี้กำลังว่าแห้ว  
 เดินอย่างไรทิศทางครับ ท่านประธานครับ ขออนุญาตอย่างนี้นะครับว่าสำหรับกรอบ  
 ระยะเวลาที่ท่านคณะกรรมการยกกว้างฯ ซึ่งท่านอาจารย์สมคิดได้กราบเรียนเมื่อสักครู่  
 นั้นครับ ในฐานะที่เป็นกรรมการภาคใต้ที่ได้ดูแลภาพรวมของการทำงาน การรับฟัง  
 ความคิดเห็นในระดับภาค และได้สัมผัสกับกรรมการในระดับจังหวัดนั้นครับ  
 ก็อยากจะกราบเรียนว่าเห็นใจจริง ๆ ครับ แล้วก็เข้าใจครับว่าข้อจำกัด ๑๘๐ วัน  
 ตามมาตรา ๒๙ ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวนี้ ท่านกรรมการยกกว้างฯ ได้พยายาม  
 อย่างเต็มที่ แล้วก็เข้าใจครับว่าการรับฟังความคิดเห็นมันต้องเริ่มตั้งแต่เริ่มเปิดสภาแล้ว  
 ผมเชื่ออย่างนั้นครับ สสร. ทุกคนต้องสดับรับฟังอยู่แล้วครับ จนกระทั่งครบ ๑๘๐ วัน  
 อันนี้ต้องขอขอบพระคุณที่จะได้ผ่านประเด็นนี้ไปนะครับ แต่อย่างไรก็แล้วแต่  
 ผมคิดว่าผมอยากจะสะท้อนการทำงานที่ผ่านมา -----

ในฐานะที่ลงพื้นที่จริงครับว่า การทำงานครั้งนี้ของสภาแห่งนี้น่าจะมี ๕ ขั้นตอนหลัก ๆ ครับ ถ้าเป็นมวยก็เรียกว่า ๕ ยกครับ มวยไทยครบ ๕ ยก ยกที่ ๑ คือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในช่วงแรก ไปสิ้นสุดเอาวันที่ ๑๙ เมษายน หลังจากที่ร่างที่หนึ่งแล้วเสร็จ ท่านที่เคารพครับความว่าเหวของกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นฯภาคใต้ ความว่าเหวของกรรมาธิการวิสามัญจังหวัด ขณะนี้ยังไม่เป็นกระบวน ไม่ทราบว่าจะเริ่มตรงไหนด้วยงบประมาณก็ยังไม่ชัดเจนอันที่หนึ่งครับ อันที่ ๒ เรื่องกรอบแบบฟอร์มในการรับฟังความคิดเห็นแบบบันทึกที่จะให้มีร่องรอยในการนำมาซึ่งการประมวลข้อคิดความเห็นของพี่น้องประชาชนในแต่ละจังหวัดในแต่ละภาคยังไม่ชัดเจน ขณะนี้ผมคิดว่าเรื่องกรอบเวลาเห็นด้วย แต่ก็อยากจะกราบเรียนท่านประธาน และให้คณะทำงานต้องเคลียร์เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ เรื่องกรอบเวลาของการทำงานของจังหวัดและของภาค ตลอดจนแบบฟอร์มเอกสารการชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะทีมงานของกรรมาธิการระดับจังหวัดที่จะไปรับฟังความคิดเห็น ขณะนี้รับฟังความคิดเห็นแบบลม ๆ ฟังแบบลมก็เอาลมมาบอกกรรมาธิการยกกว้างๆ นะครับ ยังไม่สามารถที่จะเป็นหลักเป็นฐานได้ เพราะฉะนั้นต้องรีบทำครับท่านประธาน ไม่อย่างนั้นสื่อมวลชนก็ตีครับ ประชาชนก็ตีครับ เขาจะมองว่าเรากำลังตบตา บอกว่ารับฟังความคิดเห็นประชาชน แต่ว่าฟังมาเป็นลมครับ นำมาเสนอประมวลก็เป็นลมครับ ไม่เป็นร่องเป็นรอย ไม่มีหลักมีฐาน เพราะฉะนั้นตรงนี้ ผมคิดว่าคณะทำงานไม่ว่าจะเป็นคณะกิจการสภาฯ หรือคณะทำงานที่จะต้องคิดในเรื่องของแบบฟอร์มกรอบแสดงความคิดเห็นบันทึกความเห็น ตลอดจนการจัดประชุมในระดับจังหวัด ในระดับภาคในการที่จะเคลื่อนตรงนี้ต้องรีบโดยด่วน เพราะว่าขณะนี้องค์กรอื่น ซึ่งขณะนี้ก้าวหน้าไปมากครับ เขากำลังจะรับฟังรอบที่ ๒ แล้วครับ ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ทำไปหลายจังหวัด หลายภูมิภาคแล้ว แต่ สสร.เรายังไม่เคลื่อนนี่คือข้อจำกัดเรื่องกรอบระยะเวลาเห็นด้วย แต่ขอให้จัดการเรื่องนี้โดยด่วนครับท่านประธานครับ ในยกที่ ๑ ผมคิดว่าถ้าจะให้คะแนนแบบมวยไทยนะครับ กรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นฯระดับภาค กรรมาธิการวิสามัญประจำจังหวัดฯ ไม่มีคะแนนเลยครับ ในขณะที่กรรมาธิการยกกว้างๆ ตั้งแล้วครับ ความเห็นของประชาชนยังไม่เป็นขบวนที่จะเข้ามา ๑๙ เมษายน ร่างที่ ๑ แล้วเสร็จหมดยกที่ ๑ ครับ ฝ่ายใดแพ้ ฝ่ายใดชนะ ไม่ใช่แพ้ชนะหรอกครับ

แต่ว่าฝ่ายไหนที่ทำได้ดี ได้น้ำ ได้เนื้อมากกว่า ท่านประธานก็ต้องพิจารณา ยกที่ ๒ ครับ เมื่อนำร่างที่ ๑ มาให้ประชาชนได้แสดงข้อคิดบันทึกความเห็นให้เป็นร่องเป็นรอย อีกรอบหนึ่งในยกที่ ๒ ก็เป็นเรื่องที่สำคัญที่คณะที่มงานของสภาแห่งนี้จะต้องคิดล่วงหน้า ครับว่า แล้วแบบบันทึกข้อแสดงความคิดเห็นที่จะไปบันทึกในแต่ละภูมิภาค ในแต่ละจังหวัดนี้ จะทำอย่างไร และเพื่อให้ทันต่อกาลเวลา เพราะฉะนั้นในยกที่ ๒ ไปจบลงตรงที่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ร่างที่ ๒ จะต้องแล้วเสร็จ ในขณะที่เดียวกันครับสภาแห่งนี้มีเวลาในการจะ แปรญัตติในช่วงที่ ๒ นี้ ประมาณ ๔๐ กว่าวัน -----

- ๒๕/๑

ไม่เกิน ๔๕ วันนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็อยากจะให้ท่านประธานได้เตรียมในเรื่องของงานธุรการที่จะลงไปในจังหวัดนะครับ ยกที่ ๓ ครับ เมื่อร่างที่ ๒ แล้วเสร็จจะครบต้องนำมาสู่การรับรองของสภา สสร. แห่งนี้นะครับไม่เกินวันที่ ๖ กรกฎาคม นี่คือยกที่ ๓ ครับ ท่านประธานครับ ยกที่ ๔ ซึ่งเป็นยกที่สำคัญที่ผมคิดว่าน่าจะต้องใช้พลังหรือศักยภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๐๐ ท่านนะครับ คือการลงประชามติ ก่อนที่จะลงประชามติต้องนำรัฐธรรมนูญที่ได้ผ่านมติของสภานี้ไปแล้วนะครับ ไปเผยแพร่แล้วก็ให้ประชาชนได้ทำความเข้าใจ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้โหวต (Vote) รับหรือไม่รับนะครับ ซึ่งก็ถือว่าเป็นเรื่องที่กฤษฎีกาในระดับจังหวัด ในระดับภาค จะต้องทำงานหนัก ท่านประธานครับ ยกที่ ๕ ครับ ซึ่งเป็นยกสำคัญครับ เป็นความหวังของประชาชนคนทั้งประเทศครับ ถ้าผ่านยกที่ ๔ ไปได้จะครบ ยกเว้นว่าจะโดนบล็อก (Knock) ในยกที่ ๔ ครับ นั่นก็คือการประกาศเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่พี่น้องประชาชนทั้งประเทศเฝ้าคอย รอคอยที่จะได้รับอำนาจในการตัดสินใจชีวิตในการปกครองตนเอง ในระบอบประชาธิปไตยต่อไปนะครับ ทั้งหมดนี้กราบเรียนท่านประธานด้วยความเคารพว่าเข้าใจในห้วงระยะเวลาและเห็น ท่านกรรมาธิการยกร่างฯ ได้พยายามอย่างยิ่งครับที่จะจัดกรอบเวลาให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ แต่เราก็ต้องจัดการกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนะครับให้ทันกับการยกร่างด้วย เพราะถ้ายกร่างเสร็จแล้วในแต่ละยกนี้นะครับมันไม่มีความจำเป็นที่จะไปฟังความคิดเห็นชาวบ้านแล้วครับ เป็นการทำคู่ขนานก็จริงครับ แต่ต้องเป็นคู่ขนานที่ห้วงเวลานั้นะครับมันต้องไปด้วยกัน เสมอ ๆ กันครับ ถึงจะรับฟังกันได้ ถ้าไม่อย่างนั้นนี่ครับ กรรมาธิการยกร่างฯ ก็ร่างเสร็จ แล้วก็มาฟังเสียงชาวบ้านทีหลังก็ไม่มีประโยชน์นะครับ ท่านประธานครับ จากประสบการณ์ที่ผมได้กราบเรียนว่าการฟังความคิดเห็นนี้ ผมเชื่อว่าเพื่อนสมาชิกทุกท่านก็ทำแล้วครับ อยากจะนำมาเรียนท่านประธานนะครับว่าเมื่อวานนี้คณะ สสร. ของจังหวัดสงขลา ท่านนิมิตร ชัยวีระฤกษ์กุล ท่านวิทยา งานทวี ได้เรียนเชิญท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ และผมจะครับในฐานะกรรมาธิการภาคได้ไปรับฟังความคิดเห็นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีประเด็นที่น่าสนใจที่พี่น้องในองค์กรสถาบันการศึกษาเสนอแนะมาเป็นประเด็นหลักที่แหลมคมมากครับท่านประธานครับ ผมคิดว่าอยากจะฝากให้คณะกรรมาธิการได้เก็บหรือได้นำไป

ในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ประเด็นสั้น ๆ ครับ ขณะนี้เรื่องการถกเถียงว่า ส.ส.มีจำนวนเท่าไร มาอย่างไร ส.ว.เป็นอย่างไรนะครับ ผมคิดว่าเป็นประเด็นที่ไม่อาจจะแก้ปัญหาทั้งหมดได้ ไม่อาจจะแก้ปัญหาในระบบอบประชาธิปไตยที่เราผ่านมาได้ครับ แต่ประเด็นหลักก็คือว่าเราจะทำอย่างไรให้การเมืองภาคพลเมืองมีความเข้มแข็ง ให้มีการตรวจสอบจากภาคประชาชนจากการใช้อำนาจอรัฐ จากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนะครับมีผลปฏิบัติจริงและมีพลังจริง เข้มแข็งจริงครับ ไม่ใช่ค้ำนึ่งแค่ให้องค์กรของรัฐหรือสถาบันทางการเมืองเข้มแข็งอย่างเดียวครับ ต้องให้สถาบันประชาชน สถาบันพลเมืองเข้มแข็งด้วยนะครับ  
ซึ่งคณะวิทยากรเมื่อวานนี้ -----

โดยการนำของท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ นะครับ พวกเราก็ได้รับมาแล้วก็ถ่ายทอดมายังกรรมการทุกท่านด้วยครับ ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ รายการหลังเป็นของแถมพิเศษนะครับ ที่ท่านอุทิศพูดนี้มันมีประเด็นที่ ผมคิดว่าจำเป็นต้องขออนุญาตใช้เวลากราบเรียนชี้แจงนิดหนึ่ง ท่านรู้สึกว้าว เหม่ รู้สึกเป็นห่วงเหมือนกัน แล้วก็ความจริงก็ว้าวด้วยเหมือนกันนะครับ ความจริงงบประมาณมีจัดสรรไว้จำนวนหนึ่งแล้วที่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เริ่มต้นได้เลย ไม่ใช่ไม่มีเลยขณะนี้ ความเข้าใจผิด มีงบประมาณที่สามารถดำเนินงานไปได้เลย แต่ว่าอาจจะไม่เพียงพอที่เรากำลังให้ท่านไปทบทวนกันในแต่ละคณะกรรมการว่าจะมีแผนงาน แผนปฏิบัติการอะไรเพิ่มเติมขึ้นมาจากว่างเดิมของงบประมาณที่เราใช้ในปี ๒๕๔๐ เป็นเกณฑ์ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราทำเราก็อาจจะเพิ่มเติมจากปี ๒๕๔๐ โครงการเหล่านั้นอาจจะต้องเพิ่มงบประมาณ มากขึ้นก็ไปคิดมา แต่กรุณาช่วยคิดว่างบประมาณมีแล้วนะครับ สามารถดำเนินการได้เลย แต่ปัญหาเรื่องของการตั้งกรรมการจังหวัดนี้ครับต้องเร่งรีบ แล้วสิ่งที่ท่านอุทิศเป็นห่วง พวกเราก็เป็นห่วง แล้วเราคิดว่าควรจะทำก็คือต้องเชิญประธานจังหวัดมาพบกันเพื่อทำความเข้าใจกัน เพื่อจะเดินไปในทิศทางเดียวกัน อันนั้นแน่ชัดต้องทำครับ ก่อนที่จะปล่อยเขาเดินทางออกไปอย่างว่าเหวอย่างนั้นนะครับ ต้องขอบคุณท่านที่กรุณาเตือนบอกกล่าวเรามานะครับ เรายืนยันว่าสิ่งนี้เราก็เป็นห่วงเช่นเดียวกันนะครับ ในรายการต่อไปของผมก็คือท่านกรรมการไพโรจน์ พรหมสาส์น เชิญครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น กรรมการยกกว้างฯ แล้วก็เป็นผู้ประสานงานของคณะกรรมการยกกว้างฯ ในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยนะครับ ขออนุญาตชี้แจงเพิ่มเติมช่วยในสิ่งที่ท่านสมคิดได้ชี้แจงไปแล้ว รวมทั้งที่ท่านสมาชิกได้อภิปราย กระผมคิดว่าหัวใจสำคัญที่สุดของการว่างรัฐธรรมนุญฉบับนี้ก็คือการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งอันนี้เราก็เริ่มมาตั้งแต่ต้นอย่างที่ท่านได้อภิปรายเมื่อสักครู่นี้แล้วนะครับ เราฟังมาตลอดตั้งแต่ก่อนเราจะเข้ามาเป็นสมาชิก ทีนี้เนื่องจากว่ามันมีกรอบเวลาจำกัด เพราะฉะนั้นกระผมก็อยากจะเรียนต่อ

ที่ประชุมสั้น ๆ ง่าย ๆ นะครับว่ามันมีอยู่ ๓ ช่วงใหญ่ ๆ อาจจะไม่ใช้ ๕ ยก เหมือนอย่างที่ ท่านได้กล่าวไปเมื่อสักครู่ครับ ช่วงแรกก็คือเราจะทำอย่างไรกับการรับฟังความคิดเห็น และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาประกอบการยกร่างของคณะกรรมการยกร่าง ในช่วงเดือนมกราคมผ่านไปแล้วนะครับ กุมภาพันธ์ มีนาคม เท่านั้นเองนะครับ พอเมษายน ต้นเดือนก็ยังไม่พอได้ เพราะวันที่ ๑๙ ก็จะต้องปิดยกร่างฯ แรกให้เสร็จ อันนี้แหละครับ เป็นสิ่งที่เดี๋ยวผมจะพูดต่อไปว่าในฐานะที่กระผมเองได้รับมอบหมายไปทำที่อยุธยา เมื่อวานได้ประชุมเรียบร้อยแล้วก็จะเล่าให้ท่านฟังว่ามันควรจะเป็นอย่างไร

ในช่วงที่ ๒ หลังจากยกร่างเสร็จแล้ว เราก็ต้องมาจัดพิมพ์แล้วส่ง ไปยังองค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๑ องค์กร รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษา ขณะเดียวกันก็เผยแพร่ ให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบด้วยตรงนี้เราก็ต้องรับฟังความคิดเห็นว่าร่างแรกที่เราร่างขึ้นมา นั้นมันเป็นอย่างไร เขาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย จะเพิ่มเติมแก้ไข ขาดตกบกพร่องอะไร อย่างไร แล้วก็รับกลับมาพิจารณาเกล่าให้เสร็จเรียบร้อย แล้วส่งเข้าสภาฯ ของเรา ซึ่งจะต้องเสร็จภายในวันที่ ๑๐ มิถุนายน นั่นเป็นช่วงที่ ๒ ซึ่งเป็น เดอะมัสต์ (The must) เป็นสิ่งที่เราต้องทำนะครับ อันนี้เขาฟังได้ตลอดเหมือนกัน คงไม่จำกัดว่าแค่ ๑๘๐ วันเท่านั้น

ช่วงที่ ๓ ก็คือเมื่อเสร็จเรียบร้อยผ่านสภาฯ ของเราแล้ว เราจะต้องเผยแพร่ ให้ประชาชนรับรู้รับทราบทั่วทั้งประเทศให้เขาู้เข้าใจว่า ประเด็นการเปลี่ยนแปลงในการ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มันเป็นอย่างไร แตกต่างจากฉบับปี ๒๕๕๐ อย่างไร เขาจะเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ซึ่งมันจะต้องมีการออกเสียงประชามติ ขณะเดียวกันมีการยกร่างกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งอันนั้นเวลาเท่าไรเรายังไม่รู้ แต่คิดว่ามันก็ ควรจะไปในช่วงที่ภายในปีนี้ แล้วคาดว่าอาจจะแล้วเสร็จภายในตุลาคม พฤศจิกายน เลือกตั้งมันน่าจะปลาย ๆ ธันวาคม หรือต้นมกราคม นั่นเป็นกรอบใหญ่ ๆ ที่ผมคิดว่า น่าที่พวกเราจะต้องทำงานร่วมกัน เพราะฉะนั้นเมื่อพูดถึงกรอบเวลา แล้วก็คงต้องมาพูด เลยไปถึงว่า แล้วเราจะทำงานให้สำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมาย ตามกรอบเวลาที่กำหนดนี้ได้ อย่างไร ประการแรกที่สำคัญที่สุดที่พูดกันมากก็คือ ขณะนี้เรามีกรรมวิธีการรับฟัง



ความคิดเห็นอยู่ ๓ คณะ คณะที่ ๑ ก็คือคณะส่วนกลางที่มีอาจารย์เจิมศักดิ์  
ขอประทานโทษที่กล่าวนาม เป็นประธาน ก็จะวางกรอบ -----

- ๒๗/๑

วางกำหนด วางวิธีการอะไรต่าง ๆ ซึ่งเขาก็ได้ทำและได้ประชุมกันไปแล้วว่าจะมีอะไร  
อย่างไร ประเด็นที่จะนำไปรับฟังนั้น เมื่อสักครู่ผมไปกระซิบถามอาจารย์สมคิด ในฐานะเลขานุ  
เสรีจเรียบร้อยแล้วครับ มี ๑๖ ประเด็น เดียวท่านจะให้อาจารย์เจิมศักดิ์วันนี้ ฉะนั้นไม่ต้อง  
กังวลนะครับ ว่าได้แน่นอนวันนี้ และก็เอาประเด็น ๑๖ ประเด็นไปรับฟัง

ประการที่ ๒ นอกจากคณะแรกแล้วก็มีความภาค ซึ่งก็ได้ตั้งเอาไว้ ๔ ภาค  
แต่ละภาคก็ประสานกับจังหวัด แต่คณะที่สำคัญที่สุดนั้นก็คือคณะกรรมการวิสามัญ  
รับฟังความคิดเห็นประจำจังหวัด ซึ่งมีอยู่ ๗๖ จังหวัด ประเด็นปัญหาก็คือเรามี สสร.  
ของเราอยู่ ๑๐๐ ท่าน ก็ตรวจสอบดูแล้วก็อยู่ ๑๕ ถึง ๑๖ จังหวัดที่ไม่มี สสร. อยู่  
ภาคก็จะไปประสานว่าให้เข้าไปช่วยในจังหวัดไหน จังหวัดไหนที่มี สสร. อยู่ก็จะลงไปทำ  
ในจังหวัดนั้น และผมเองเคยอยู่พระนครศรีอยุธยา ก็ลงไปทำที่พระนครศรีอยุธยา  
ตรงนี้สำคัญที่สุดที่จะต้องทำให้เสร็จอย่างช้าที่สุดภายในอาทิตย์นี้ ประเด็นมันอยู่เพียง  
นิดเดียวว่าคณะผมเป็นคณะทำงานและเตรียมการเรื่องนี้ด้วย ก็ได้คุยกันไป ๒ - ๓ ครั้งแล้ว  
วันพุธที่จะถึงนี้ก็ขอให้ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมนูญ เดี่ยวคุณกรรณิการ์จะชี้แจงเพิ่มเติม  
และเธอก็ทำเรื่องนี้อยู่ด้วยนะครับ ได้เอาสำเนาทะเบียนบ้านกับสำเนาบัตรประชาชนส่งให้  
กับคณะทำงานของเรา เพื่อเราจะนำเสนอและต้องขออนุมัติต่อสภาแห่งนี้ว่าใครจะเป็น  
กรรมาธิการวิสามัญ ๑๕ ถึง ๒๑ ท่านในแต่ละจังหวัด นั้นเป็นประเด็นหนึ่ง อีกประเด็นหนึ่ง  
ก็คือว่าสมาชิกเรามุ่งหวังว่าคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นฯ แต่ละจังหวัดนั้น  
ควรจะต้องประกอบด้วย ๑. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมนูญของเรา ๒. สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ  
๑,๙๘๒ คน ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ ๓. ถ้าหากไม่พอก็ผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดนั้น ๆ  
บางจังหวัดอาจจะมีเกิน ๒๑ คน อย่างเช่นเชียงใหม่ อย่างเช่นพระนครศรีอยุธยา บางจังหวัด  
ก็อาจจะมีเพียง ๑๑ คน ๑๒ คนก็ไม่มีไร อย่างเช่น ผมยกตัวอย่างเลยนะครับ อันนี้ผมได้  
สำเนาโรเนียวแจกท่านสมาชิกทุกท่านแล้วคงจะอยู่ในมือแล้วว่า อย่างพระนครศรีอยุธยา  
มีทั้งหมด ๒๖ ท่าน ผมจับมารวมหมดเลยครับ ๑๐ ท่านแรกเป็นที่ปรึกษา อีก ๑๖ ท่าน  
เป็นกรรมาธิการยกร่างฯ และผมเอาผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาร่วมด้วยเป็น ๒๑ คน และก็  
ผมได้ผู้ร่วมงานตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดลงมา เอารองผู้ว่าราชการจังหวัดมาเป็น  
รองประธาน เอาปลัดจังหวัดเป็นเลขานุ นายอำเภอ ทุกคนอยู่ในนี้ และเมื่อวานประชุมตั้งแต่

๕ โมงเย็น ถึง ๑ หุ่ มเปิดรับฟังว่ามีใครบ้างที่จะเพิ่มเติมเข้ามา เพิ่มเติมในกรรมาธิการ ๒๑ คนไม่ได้ เราก็ตั้งอนุกรรมาธิการขึ้นมา ๔ คณะ คณะแรกเป็นเรื่องบริหารจัดการ ประสานงาน คณะที่ ๒ คณะที่ ๓ เป็นเรื่องของการลงไปรับฟังความคิดเห็น พระนครศรีอยุธยา ๑๖ อำเภอ แบ่งเป็น ๒ ชีก ฝั่งตะวันตก ตะวันออก ก็ฝั่งละ ๘ อำเภอ ผมก็แบ่งเป็น ๒ คณะ คณะที่ ๑ รับฝั่งตะวันออก คณะที่ ๒ รับฝั่งตะวันตก คณะถัดไปก็เป็นคณะกรรมาธิการประชาสัมพันธ์ ซึ่งก็ได้พูดคุยกันในคณะอนุกรรมาธิการนั้นใครเข้ามาเป็นก็ได้ ปรากฏว่ามีองค์กรชุมชนมีใครเสนอหลายคนเลยเข้ามาร่วมตรงนี้ เพราะฉะนั้นถ้าทำตามกรอบเวลาอันนี้ ถ้าตั้งเสร็จภายในอาทิตย์นี้เราจะเริ่มงานตั้งแต่อาทิตย์หน้าเป็นต้นไป เรามีเวลาเพียง ๗ อาทิตย์ ไม่ใช่ ๘ อาทิตย์ กว่าที่จะถึงต้นเมษายน แล้วเราก็พูดคุยกันที่ประชุมว่าความคิดเห็นที่ได้มานั้นไปรับฟังแต่ละครั้งทยอยส่งมาได้เลย ไม่ต้องรวมทั้งหมด ส่งมาทุกอาทิตย์ก็ย้งได้ ๘ อำเภอนี้ทำอำเภอไหนก็ส่งมา ทยอยมา ๆ ก็มาที่ภาค มาที่กรรมาธิการชุดที่ ๑ แล้วผมเองก็จะเป็นผู้ประสานไปรับฟังความคิดเห็นจากส่วนนั้นมาให้กรรมาธิการยกร่างฯ ก็ต้องรายงานต่อกรรมาธิการยกร่างฯ ทุกอาทิตย์ เพราะฉะนั้นเราฟังกันได้ตลอดเวลา ไม่มีปัญหาเรื่องรับฟัง เปิดกว้างเลย นอกจากอันนี้แล้วมันจะมาทางเว็บไซต์ (Web site) มาทางคณะต่าง ๆ มาทางประชาสัมพันธ์ มาทางไหนรับหมด เพราะความคิดเห็นนี้เป็นเรื่องใหญ่กว่าเป็นอย่างใด แต่ว่าความคิดเห็นที่จะเป็นไปตามรูปแบบอะไรอย่างไร เดี่ยวท่านสมาชิกท่านเจิมศักดิ์ก็จะเอาประเด็น ๑๖ ประเด็นนี้ไป แล้วไปร่างเป็นแบบออกมาแล้วแล้วเราเอาสิ่งนั้นกลับมาสรุป ผมลืมเลยเรียนไปว่าของพระนครศรีอยุธยา มีอีกชุดหนึ่งชุดอนุกรรมาธิการประมวลผล สรุปผลและรายงาน คือฟังมาแล้วเป็นอย่างใด ต้องมีคนมาวิเคราะห์ วิจัยสรุป เสร็จแล้วก็รายงานตามช่วงเวลา นั้นเป็นสิ่งที่เราทำแล้วตามแบบนี้ แล้วก็คิดว่าจะใช้ทรัพยากรน้อยมาก เพราะว่าการที่ผมเอาภาคราชการในฐานะที่อาจจะเป็นไปได้ว่าผมเคยอยู่พระนครศรีอยุธยา เอาตั้งแต่ผู้ว่าฯ ลงมา มาอยู่ในนี้ มาช่วยงานผมใช้หอประชุมอำเภอ หอประชุมจังหวัดทุกแห่ง ไม่ต้องไปใช้โรงแรมที่ไหนเลย ใช้เครื่องมือเครื่องมือไม้ของท้องถิ่นจังหวัดมาอยู่ในนี้ด้วย จะเป็นเครื่องขยายเสียงอะไรต่าง ๆ คนงาน อบจ. อบต. เทศบาล เราใช้ได้หมด นอกนั้นให้ภาคเอกชนทุกฝ่ายมาอยู่ในนี้หมด ผมคิดว่างบประมาณที่มีอยู่ ๑ ล้านบาทจะทำงานได้แล้ว และอาจจะเหลือด้วยซ้ำไป

ก็นำเรียนที่ประชุมเพื่อโปรดทราบว่สิ่งที่เราต้องเร่งรัดจัดทำขณะนี้ก็คือการที่จะ  
ตั้งกรรมาธิการวิสามัญประจำจังหวัดให้เสร็จภายในอาทิตย์นี้ให้ได้ อาทิตย์หน้าเริ่มไปรับฟัง  
ความคิดเห็น ภาคไหนมีปัญหาไปช่วยกันแก้ อย่างเช่นอีสานเป็นต้น แล้วผมเรียนฝากท่าน  
นิดหนึ่ง -----

-๒๘/๑

ไปเปิดดูนะครับ สมิชชาแห่งชาติของเรา ๑,๙๘๒ คน มีภาคราชการอยู่ในนั้นหลายคน บางจังหวัดมีผู้ว่าฯ อยู่ด้วยเลยนะครับ ก็ใช้ท่านเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์นะครับ ผมคิดว่าจะทำให้การทำงานของเราเป็นไปด้วยความรวดเร็วและได้รับความคิดเห็นอย่างทั่วถึง กว้างขวาง แล้วก็คณะกรรมการยกกว้างๆ ของเราก็ต้องการอย่างนั้นครับ รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายมา เราจะได้ทำงานกันตามขั้นตอนครับ กราบขอบพระคุณมากครับ สวัสดีครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณมากครับ ขออีกสักรายหนึ่งก่อนที่จะพักเที่ยงนะครับ ในรายการของกระผม ก็มี สสร. ชาตินาย เจริญศรีพงษ์ อยู่ไหมครับ เชิญครับ

นายชาติชาย เจริญศรีพงษ์ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายชาติชาย เจริญศรีพงษ์ ครับ สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ขออนุญาตหารือกับท่านประธานครับ ว่าที่เรากำลังคุยอยู่ขณะนี้ก็คุยเรื่องของกรอบเวลาที่คณะกรรมการยกกว้างๆ ได้นำเสนอนะครับ ก็ถือว่าเป็นส่วนดีครับในข้อ ๒ ที่ให้เกิดความผ่อนคลายใน ๑๘๐ วัน นั้นนะครับที่ทำให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นผ่อนคลายจากวันที่ ๕ ไปวันที่ ๘ จริง ๆ แล้วผมขออนุญาตเรียนกับท่านประธานครับ ทำไมทันหรือครับ ผมได้อยู่ในพื้นที่พอสมควร นะครับก็เห็นใจท่าน สสร. กรรมการนะครับที่ได้พูดว่ากรรมการวิสามัญ ๗๖ จังหวัดนะครับ ตอนนี้องเราค่อนข้างจะเดินไปข้างหน้าหนึ่งนะครับขออนุญาตเรียนกับท่านประธานสั้น ๆ อย่างนี้นะครับว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศนะครับ เพราะฉะนั้นมันจะมีผลกระทบต่อคนทั้งประเทศเลยนะครับ ผลกระทบก็หมายความว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องลงประชามตินะครับ ในการลงประชามตินั้นเป็นฉบับแรก นะครับ เราทำอย่างไรจะให้คนส่วนใหญ่ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็ภาคข้าราชการ ภาคของเกษตรกร ภาคของผู้ใช้แรงงานนี้เขามาลงประชามตินะครับ ในการที่แต่ละครั้ง ๆ ที่ประชาชนมาลงคะแนน ไม่ใช่มาลงประชามตินั้น เขามีพรรคการเมืองโน้มน้าวว่าจะทำ อย่างใดอย่างหนึ่งนะครับ เขามีตัวผู้สมัครโน้มน้าวว่าจะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ในเรื่อง ของรัฐธรรมนูญนะครับ เป็นครั้งแรกที่มีการลงประชามติ คนที่จะมาลงประชามติว่าจะรับ หรือไม่รับนี้เขามีผลกระทบมากน้อยเพียงใด เพราะฉะนั้นในเรื่องของเงื่อนไขเวลา ผมก็เห็นใจกรรมการยกกว้างๆ นะครับที่เวลามันกระชับจริง ๆ มันมีอยู่อีกประเด็นหนึ่งครับ

ในเรื่องของกรอบเวลาผมอยากให้คุณประธานได้เริ่มสรุปแล้วนะครับ เพราะว่าเดี๋ยวจะเข้ากรอบของเนื้อหาด้วย ผมจึงอยากฟังกรอบเนื้อหาเพราะว่ากรรมาธิการยกกว้างๆ ก็มาหลายคนนะครับ ก็ยังฟังอยู่ในเรื่องของสื่อ นะครับ บางท่านคณะกรรมาธิการยกกว้างๆ บางทีก็สัมผัสภาษาไป ผมคิดว่าสัก ๒ - ๓ วัน โฆษกกรรมาธิการยกกว้างๆ น่าจะแถลงข่าวเป็นแนวทางเดียวกันสักครั้งหนึ่งนะครับ ไม่ใช่ว่ากรรมาธิการแต่ละท่านแถลงไปแถลงมา เช่น ในเรื่องของการลดจำนวน ส.ส. นะครับ ไปตรงไหนพี่น้องประชาชนก็สอบถามหน่วยราชการก็สอบถาม เพราะฉะนั้นประเด็นไหนที่มีความสำคัญ ๆ ผมคิดว่ากรรมาธิการยกกว้างๆ น่าจะได้แถลงข่าวนะครับ อาจจะแถลงข่าวในเวลาสัก ๒ - ๓ วัน แถลงซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันนะครับ เพราะฉะนั้นมันจะมีผลกับการลงประชามติด้วยนะครับ ท่านเสนอไปว่าเดี๋ยวลด ส.ส. จาก ๕๐๐ เหลือ ๔๐๐ นะครับ บางท่านก็บอกว่าไม่ควรจะมีปาร์ตี้ลิสต์ (Party list) อะไรอย่างนั้นนะครับ ผมคิดว่ามีผลกระทบต่อการที่จะลงประชามติด้วยนะครับ และผมขอเสนอท่านประธานครับ ในเรื่องของกรอบเวลานั้นนะครับ ผมคิดว่าเมื่อกรรมาธิการยกกว้างๆ ได้ผ่อนคลาย ข้อ ๒ จากวันที่ ๘ เป็น ๑๘๐ วันแล้วนะครับ ผมคิดว่าตรงนี้ก็จะผ่อนคลายไปเยอะ แต่อย่างไรก็แล้วแต่นะครับกรรมาธิการวิสามัญ เมื่อที่ท่านไพศาลก็ได้พูดแล้วครับ ท่านไพศาลได้พูดแล้วว่า กรรมาธิการวิสามัญ ๗๖ จังหวัดค่อนข้างมีความสำคัญนะครับ ทำอย่างไรจะสื่อไปถึงคนส่วนใหญ่ของทั้งประเทศครับ ผมขออนุญาตสรุปสั้น ๆ ครับท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ ก็เป็นอันว่าในเรื่องของกรอบเวลา เราน่าจะตกลงกันได้แล้วใช่ไหมครับ ท่านผู้ใดมีความเห็นที่อยากจะขออภิปรายเพิ่มเติมในเรื่องของกรอบเวลาอีกไหมครับ ไม่อย่างนั้นในภาคบ่ายเราจะได้เปิดฉากเรื่องของเนื้อหาต่าง ๆ ฝากไปนะครับ เชิญครับ



ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิตีพันธ์ุ เชื้อบุญชัย (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ผม ธิตีพันธ์ุ เชื้อบุญชัย รองเลขาธิการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครับ ผมอยากจะขออธิบายในเรื่องของข้อ ๒ นิดหนึ่งในเรื่องกรอบเวลานะครับ ความจริงนั้นคือถ้าหากพิจารณาถึงเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้นจะเห็นได้ว่ามีหลายข้อด้วยกัน แต่เฉพาะข้อ ๒ นั้นนี้เป็นเรื่องของกรรับฟังในด้านหลักการกว้าง ๆ นะครับ คงไม่ใช่เป็นการรับฟังลึกลงไปในรายละเอียด ซึ่งการรับฟังลึกลงไปในรายละเอียดนั้นก็จะมีขั้นตอน ในการที่พิจารณากันต่อไป ซึ่งจะเห็นใน ข้อ ๔ ข้อ ๖ และก็มีไปเรื่อย ๆ ครับ เพราะฉะนั้นในส่วนข้อ ๒ ซึ่งเป็นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดหลักการกว้าง ๆ โดยรับฟังความคิดเห็นจาก สสร. และประชาชนนั้นนี้ ในขณะที่คณะกรรมการร่างฯ เองก็ได้รับฟังเป็นระยะ ๆ อยู่ครับ ส่วนเรื่อง ๑๘๐ วันนั้นก็เป็นเรื่องของการที่เปิดให้พิจารณาได้โดยทั่ว ๆ ไป เพราะในประเด็นนี้นั้นที่รับฟังในเรื่องของ ๑๕ วันจนถึงวันที่ ๘ นั้นก็เพื่อที่จะนำมาพิจารณาในร่างหลักการย่อย คือหยิบหลักการที่เห็นกว้าง ๆ ตรงนั้นมาเป็นหลักการย่อย และผมเข้าใจว่าท่านรองประธานคณะกรรมการจะได้อธิบายถึงเรื่องการที่รับฟังกำหนดหลักการกว้าง ๆ และก็อาจจะมีคำถามหลักการกว้าง ๆ ตรงส่วนนั้นครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิชา มหาคุณ กรรมาธิการร่างฯ สสร. ขอเรียนถึงประเด็นเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน กระผมได้มีหนังสือประสานไปยังท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ประธานคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมติ กำหนดประเด็นหลายประเด็นนะครับ รวมทั้งหมด ๒๐ ประเด็นที่จะให้ไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เช่น ควรลดจำนวน ส.ส. ลงให้เหลือน้อยกว่า ๕๐๐ คนหรือไม่ ควรมี ส.ส. บัญชีรายชื่อหรือไม่ นายกรัฐมนตรีควรมาจาก ส.ส. หรือไม่ ควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีอยู่ได้เพียงไม่เกิน ๒ วาระหรือ ๘ ปีเท่านั้นหรือไม่ครับ ควรห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อนในระหว่างการดำรงตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

ส.ส. ไม่จำเป็นต้องจบปริญญาตรีก็ได้ใช้หรือไม่นะครับ ส.ว. ควรจะมาจากการสรรหา  
 ของทุกกลุ่มอาชีพในสังคมหรือไม่ ควรมีการกำหนดจริยธรรม คุณธรรมของนักการเมือง  
 และมีบทลงโทษด้วยหรือไม่ นายกฯ ควรจะถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจและถูกตรวจสอบได้  
 ง่ายขึ้น ส.ส. ควรสังกัดพรรคหรือไม่ ส.ส. ควรมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นการเสนอ  
 ร่างกฎหมายและลงมติในเรื่องต่าง ๆ ควรมีศาลคอยตรวจสอบ การให้ใบเหลือง  
 ใบแดงของ กกต. หรือไม่นะครับ องค์กฤษฎีการตามรัฐธรรมนูญควรเป็นอิสระจากนักการเมือง  
 อย่างแท้จริงหรือไม่ ควรมีการตรากฎหมายลูกที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญโดยเร็ว  
 ควรกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ส.ส.เขตควรเน้นระบบ  
 เขตละคน หรือเขตละ ๓ คน ส.ว. ควรมีอำนาจถอดถอนนักการเมืองหรือไม่  
 ควรกระจายอำนาจให้ชุมชนเพิ่มขึ้น เพื่อปกป้องคุ้มครองจัดการฐานทรัพยากรและ  
 สิ่งแวดล้อมหรือไม่ ควรขยายสิทธิและเสรีภาพให้มากขึ้น และมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มี  
 การใช้สิทธิเสรีภาพได้จริงอย่างเป็นรูปธรรมหรือไม่ ควรมีการบัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วม  
 ของประชาชนด้านต่าง ๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม  
 อย่างแท้จริงหรือไม่ ผมเรียนว่าสำหรับ ๒๐ ประเด็นนี้มันเป็นประเด็นหลักที่ยังถกเถียงกันอยู่  
 นะครับ ก็เลยต้องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างกว้างขวางนะครับ แต่ส่วน  
 ประเด็นอื่น ๆ นี่ท่านกรรมาธิการที่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนแต่ละจังหวัดหรือว่า  
 แต่ละภาคนี้ ท่านสามารถรับฟังความคิดเห็นได้โดยกว้างขวางอยู่แล้วนะครับ อย่างตัวอย่าง  
 ที่ท่านอุทิศได้ยกตัวอย่างว่าท่านจัดเมื่อวานนี้นะครับ ซึ่งผมไปร่วมรับฟังด้วยเป็นประโยชน์  
 อย่างมากนะครับ เพราะว่าได้ให้แนวความคิดที่หลากหลาย ซึ่งเขาต้องการว่ารัฐธรรมนูญ  
 ฉบับนี้จะแปลกกว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ อย่างไร -----



หรือมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนได้กว้างขวางขึ้น  
อย่างไรหรือไม่ ผมคิดว่าประชาชนสนใจมากนะครับ มากยิ่งกว่าการดูแลเรื่องอำนาจรัฐ  
หรือว่าเรื่องของสถาบันการเมืองเสียอีก เพราะว่ามันเรื่องใกล้ตัวประชาชน ในส่วนที่มี  
ท่านผู้สนใจและก็ซักถามมา อันหนึ่งผมอยากจะชี้แจงเพิ่มเติมก็คือ ในข้อ ๗ ที่ให้ในเรื่อง  
ของกรอบการทำงานว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะจัดทำรัฐธรรมนูญและคำชี้แจง  
ความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ และพิมพ์เผยแพร่ซึ่งใช้เวลา ๗ วัน เหตุที่จะต้อง  
ชี้แจงความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพราะว่าในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ  
(ฉบับชั่วคราว) ปี ๒๕๔๙ ได้กำหนดไว้แน่ชัดว่าเราจะต้องเปรียบเทียบ แต่ว่าในตอน  
ที่รับฟังความคิดเห็นอะไรนี้ไม่ต้องไปเปรียบเทียบครับ แล้วไม่ต้องไปดูเลยว่าปี ๒๕๔๐  
เขาร่างไว้อย่างไร แล้วของเราจะแตกต่างอย่างไร ไม่ต้องเลยครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องของ  
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจะเป็นผู้จัดทำขึ้นเองในการเปรียบเทียบตอนที่  
เสนอให้องค์กรต่าง ๆ แล้วก็ทางประชาชนได้ลงประชามติต่อไปนะครับ กระผมขอชี้แจง  
เพื่อทำความเข้าใจเพียงแค่นี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภากร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :  
ขอพระคุณท่านกรรมาธิการวิชานะครับ มีท่านกรรมาธิการอีกท่านนะครับ เชิญท่านครับ

นายปกรณ ปรียากกร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ปกรณ  
ปรียากกร คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะโฆษกกรรมาธิการ จากที่ได้มี  
ท่านสมาชิกได้กรุณาห่วงใยเรื่องของการแสดงความคิดเห็นของบรรดาสมาชิกและ  
คณะกรรมาธิการที่ออกไปในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาครับ ก็ขอขอบคุณท่านสมาชิก  
เป็นอย่างยิ่ง แต่อยากจะเรียนชี้แจงในเรื่องของการทำงานของโฆษกคณะกรรมาธิการ  
ส่วนคณะกรรมาธิการเรามีทั้งหมด ๔ ท่าน คือ ท่านอาจารย์ธงทอง จันทรางศุ  
ดอกเตอร์พิสิฐ ลีอารธรรม ท่านไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์ แล้วก็ผม ทั้ง ๔ ท่านนี้ก็ได้ออก  
ในการที่จะทำงานเรื่องที่จะทำให้ข่าวสารของการยกร่างรัฐธรรมนูญสามารถที่จะเผยแพร่  
ถึงประชาชนได้มากที่สุด สิ่งที่เราให้ความสำคัญก็คือว่าทำอย่างไรที่จะชิงพื้นที่ข่าวให้อยู่ใน  
ความสนใจได้มาก การแถลงของโฆษกนั้นแถลงทุกวันที่มีการประชุม และจะแถลงวันละ  
๒ ครั้ง ก็คือในช่วงแรกจะเป็นช่วง ๑๐.๓๐ นาฬิกา ซึ่งจะเป็นช่วงที่จะมีข่าวออกไปในเวลา

๑๒.๐๐ นาฬิกา จะเห็นว่าสถานีโทรทัศน์และวิทยุต่าง ๆ จะมีข่าวต้นชั่วโมง ซึ่งสื่อมวลชนต้องการทราบความเคลื่อนไหวในวันนั้น ช่วงที่ ๒ ก็คือเวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา ก็จะมีการแถลงเพื่อที่จะนำเป็นข่าวในช่วงเย็น และในการแถลงนั้นก็เป็นการแถลงผลการประชุมของคณะกรรมการยกร่างฯ ซึ่งด้วยเหตุความห้วงใยตรงนี้เราก็ทำเป็นเอกสารข่าว ซึ่งในขณะนี้เราจะมีเอกสารข่าวที่แถลงออกไปรวมทั้งหมด ๔ ครั้ง ซึ่งสมาชิกสามารถที่จะรับเอกสารข่าวนี้ได้ ซึ่งความจริงเข้าใจว่าได้แจกไปด้วยในระหว่างที่เข้าประชุมในวันนี้ อย่างไรก็ตามในการที่จะปิดกั้นมิให้คณะกรรมการหรือสมาชิกสภาฯ แสดงความคิดเห็นเป็นอิสระนั้นผมคิดว่าคงทำไม่ได้ เพราะในเวลานี้สังคมตื่นตัวเรื่องของการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้อย่างกว้างขวาง และเราน่าที่จะขอบคุณสื่อมวลชนทุกแขนงนะครับ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งวิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และที่สำคัญมากที่สุดก็คือการซักถามเข้ามาของสื่อมวลชนในต่างประเทศ ในช่วงระยะเวลาที่ในขณะนี้ความสนใจในต่างประเทศที่มีต่อบ้านเราค่อนข้างสูง คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ได้มอบหมายให้ฝ่ายโฆษก โดยเฉพาะท่านอาจารย์ดอกเตอร์พิสิฐ ลี้อาธรรม ที่ได้กรุณาประสานงาน มีเจ้าหน้าที่มาช่วยในเรื่องของการที่จะชี้แจงไปยังสื่อในต่างประเทศ เรื่องนี้ผมคิดว่าในระหว่างที่เรายังไม่ตกผลึกนี่นะครับ และในระหว่างที่เราจะเสนอประเด็นที่ท่านรองประธานกรรมการวิชาได้พูดไปแล้วว่า มันก็จะเป็นช่วงเวลาที่เราต้องฟังทั้ง ๒ ทาง -----

แน่นอนครับ สสร. ทั้งหมดก็อาจจะแสดงความคิดเห็นแตกต่างกันได้เป็นเรื่องปกติ แต่ว่าความยากก็คือว่า กรรมการการยกร่างฯ นี้จะประมวลเรื่องทั้งหมดนั้นออกมาเป็นชั้นทามติอย่างไร ซึ่งตรงจุดนี้เราคิดว่าความสับสนที่เกิดขึ้นในช่วงแรก เพราะเราเพิ่งทำงาน เราเริ่มทำงานวันที่ ๒๕ มกราคมนะครับ และเริ่มผลักดันการประชุมจริง ๆ ก็เพียงสัปดาห์เดียว ก็คือในสัปดาห์ที่แล้วจนถึงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์คือวันศุกร์ที่ผ่านมา แต่เราก็เห็นชัดเจนนะครับว่าข่าวมีตลอดเวลา และอยากจะขอบคุณสื่อมวลชนผ่านไป ในระหว่างนี้เลยนะครับว่าเขาให้ความร่วมมือค่อนข้างมาก และเขาก็พูดว่าเป็นหน้าที่ของเขาด้วยที่เขาจะต้องทำงานเรื่องนี้ และในการประชุมกรรมการนั้นที่ประชุม กรรมการก็ตกลงกันว่าเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนเข้ามาฟังได้ในที่ประชุม แล้วเราก็ ถ่ายทอดเสียง ถ่ายทอดภาพการประชุมคณะกรรมาธิการยกร่างฯ นี้ออกไป ความจริง กรรมการการยกร่างฯ บางท่านเสนอให้ถ่ายทอดการประชุมกรรมการการยกร่างฯ เป็นการ ถ่ายทอดสดเสียด้วยซ้ำไป ซึ่งอันนี้ก็คิดว่าถ้าทำอย่างนั้นได้ก็จะเป็นเรื่องดีมากเพียงแต่ว่า การประสานงานระยะต้นผมเข้าใจว่าข้อห่วงใยของสมาชิกนี้ก็คงจะต้องนำมาสู่การ ปรับแก้เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนถือเป็นเรื่อง ใหญ่ นะครับ และกรรมการการยกร่างฯ ทุกคนนี้ก็ได้ออกมาในที่ประชุมชัดเจนว่าเราจะไม่ หวั่นไหวในเรื่องนี้ และไม่มีทางที่ใครจะมาชี้หน้าในลักษณะใดลักษณะหนึ่งได้ แต่แน่นอนครับ ความสนใจของประชาชนยิ่งมากเท่าไรยิ่งดีเท่านั้น ข้อโต้แย้งประเด็นต่าง ๆ มันก็จะ เป็นเรื่องที่สามารถตักตักได้ เร็ววันมากขึ้น ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ ก็ต้องขอขอบคุณท่านกรรมการทุกท่านนะครับ เราเริ่มต้นด้วยดีกันวันนี้หวังว่า สัปดาห์ต่อไป

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมการ) : ท่านประธานครับ ผมขอนิดเดียวครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมการ) : ผม นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์

พอดีท่านอาจารย์สมคิดเพิ่งโทรศัพท์มาเมื่อสักครู่ที่ว่า ถ้าท่านมีตารางการดำเนินงาน

อยู่ในมือนะครับ กำหนดระยะเวลาที่ขอปรับเปลี่ยนนัดหน่อยครับ หมายเลข ๔ & ๖  
 อย่างนี้นะครับ กรรมการทุกชุดเสนอต่อกรรมการยกกว้างๆ นะครับ เสนอความคิดเห็น  
 ต่อกรรมการยกกว้างๆ หมายเลข ๔ คือวันที่ ๑ มีนาคมนะครับ หมายเลข ๕ คือวันที่ ๑๕  
 มีนาคม และก็หมายเลข ๖ คือวันที่ ๒๙ มีนาคม ตามตารางนะครับ ก็โดยสรุปก็คือรับฟัง  
 คณะกรรมการทุกชุดนี้ใน ๓ ช่วง ด้วยกันก็คือ ๑ มีนาคม ๑๕ มีนาคม และ ๒๙ มีนาคม  
 ครับ ส่วนรับฟังประชาชนนี้ก็รับฟังตลอดนะครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :  
 ครับ แก่ตามนั้นนะครับ อีกครั้งหนึ่งครับ ขอขอบคุณท่านกรรมการทุกท่าน สัปดาห์หน้า  
 เราก็คงได้พบกันอีกนะครับ กระผมขออนุญาตอ่านรายชื่อที่อยู่ในรายการที่ขึ้นทะเบียนไว้  
 นะครับ ลำดับถัดไปในภาคบ่ายนะครับ ก็เป็นท่านรุจิรา ท่านสวิง ท่านอลิสรา แล้วก็ไป  
 ท่านสุนทร แล้วก็ไปท่าน สสร. ศักดิ์ชัย ท่านเสรี และก็ท่าน สสร. วิชัย นะครับซึ่งจะได้เริ่ม  
 ในภาคบ่าย สำหรับก่อนจะปิดภาคนี้มีประกาศ สสร. ภาคเอกชน ขอเชิญพบปะหารือกัน  
 ทุกวันจันทร์ เวลา ๑๒.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๓๑๐๑ อาคาร ๓ เริ่มตั้งแต่วันจันทร์ที่ ๕  
 กุมภาพันธ์ เป็นต้นไป ขอประกาศเพื่อทราบนะครับ ขออนุญาตพบกันอีกครั้งหนึ่งก็เวลา  
 ๑๓.๓๐ นาฬิกา ในห้องนี้นะครับ ขอขอบคุณครับ

พักประชุมเวลา ๑๒.๒๐ นาฬิกา

## เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 เดียวเราคงรอสักครู่หนึ่งนะครับ ให้ท่านกรรมาธิการและท่านสมาชิกเข้ามานั่งร่วมประชุม  
 ให้มากขึ้นนะครับ ในช่วงเช้าก็มีท่านสมาชิกได้อภิปรายไปหลายท่านแล้วนะครับ  
 ส่วนที่เหลือก็ยังมีอีกประมาณ ๖ ท่านที่แจ้งชื่อในขณะนี้ เดียวก็จะได้มีการให้อภิปรายต่อ  
 นะครับ เชิญท่านกรรมาธิการประจำที่ด้วยนะครับ เชิญท่านวัชรา ครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสสร : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมมีเรื่อง  
 กราบเรียนท่านประธานอยู่ว่าในตอนเช้าที่ยังคงเหลือรายชื่ออยู่นั้นนะครับ อาจจะเป็น  
 บุคคลที่ต้องการที่จะอภิปรายในเรื่องของระยะเวลา ในเรื่องของการวางกรอบนั้นนะครับ  
 คราวนี้ในตอนภาคบ่ายเราจะอภิปรายกันในเรื่องของเนื้อหาของการร่างรัฐธรรมนูญ  
 กระผมว่าน่าจะสอบถามเสียก่อนว่าจะอภิปรายกันในประเด็นไหนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 พอดีถ้าดูตามระเบียบวาระนี้นะครับ ก็ได้กำหนดไว้กว้าง ๆ ว่าเป็นพิจารณากรอบเวลา  
 เบื้องต้นในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็ได้มีการ  
 พูดถึงระยะเวลา แล้วก็ยังพูดสืบเนื่องไปเรื่องอื่น ๆ ด้วยนะครับ ตอนนี้อย่าแน่ใจว่าสมาชิก  
 ท่านจะอภิปรายเรื่องนอกเหนือจากกรอบเวลาหรือไม่ เพราะระเบียบวาระกำหนดไว้  
 ในส่วนของกรอบระยะเวลาเบื้องต้น แต่ถ้าเกี่ยวข้องเกี่ยวข้อง สมาชิกก็อภิปรายกันไป  
 นะครับ เดี่ยวลองดูนะครับ ให้หมดรายชื่อนี้ก่อน แล้วถ้าท่านสมาชิกจะขออภิปรายเพิ่ม  
 ก็ว่ากันได้คงไม่มีปัญหา เพราะกรรมาธิการท่านก็อยู่ตรงนี้อยู่แล้ว รายชื่อมีที่ค้างอยู่และ  
 แจ้งไว้มีท่าน สสร. สวิง ตันอุดม นะครับ ท่านอลิสา พันธุศักดิ์ ท่านสุนทร จันทร์รังสี  
 ท่านศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล ท่านเสรี นิมะยุ ท่านวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ นะครับ ที่แจ้งไว้ตอนนี้  
 ท่านไพโรจน์ ครับ อาจารย์ศรีราชา ครับ เชิญที่กรรมาธิการครับ สมาชิกจะได้อภิปรายได้  
 นะครับ จะอภิปรายเลยนะครับ พร้อมหรือยังครับ ท่านเสรี ขอเชิญครับ



นายเสรี นิมะยุ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ และสมาชิกผู้ทรงเกียรติ  
กระผม นายเสรี นิมะยุ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ มาในนามกำนันครับ ที่ออกตัวก่อน  
ไม่ใช่อะไรครับ เดี่ยวพูดไปพูดมาก็จะเหมือนกับกำนันวิทยาครับ เพราะเราก็มีหลาย ๆ เรื่อง  
ที่จะมาพูดในเรื่องกำนันครับ ท่านประธานครับ -----

- ๓๓/๑

เรื่องกรอบนั้นตามที่ประเด็นได้พูดเมื่อเช้านั้นคือว่าเรื่องระยะเวลา ๑๘๐ วันนั้น ผมขอพูด  
 สักนิดว่าการให้ระยะเวลากรอบ ๑๘๐ วันนั้น เป็นระยะเวลาที่ภาวะกดดันเรื่องเกี่ยวกับ  
 กำหนดตายตัวเสมือนว่าการกำหนดให้วิ่ง ๑๐๐ เมตร ๔๐๐ เมตร ในบางครั้งการวิ่ง  
 ของเรานั้นจะมีการสะดุดขาตัวเอง ผมไม่แน่ใจในจุดนี้ครับ ท่านประธาน เรื่องกรอบ  
 ระยะเวลาที่ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติหลายท่านก็ได้อภิปรายแล้ว ตามที่รัฐธรรมนูญ  
 (ฉบับชั่วคราว) ได้กำหนดในมาตรา ๒๙ นั้น ท่านอาจารย์สมคิดก็ได้ยืนยันในที่ประชุม  
 แห่งนี้ว่าคงจะต้องขยายต่อไปในจุดที่ว่าให้ไปถึง ๑๘๐ วัน ก็คงมีความชัดเจนในจุดนี้ ที่นี้  
 เรามามองถึงประเด็นต่อไปว่าประเด็นที่น่าคิดสักนิด นั่นก็คือว่าตามที่สมาชิกผู้ทรงเกียรติ  
 ได้อภิปรายนั้นก็คือว่าเรื่องกรอบครับ เรื่องกรอบการทำงานนั้น ขออนุญาตที่ต้องเอ่ยชื่อ  
 ท่านสมยศได้พูดไว้ ลักษณะกรอบการทำงานนั้นต้องมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่า  
 ทุกครั้งเวลาเรากำหนดต่าง ๆ นั้นต้องมีกรอบของตัวเองครับในด้านการทำงาน ดังนั้น  
 การที่เราไม่มีกรอบนั้น การที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นคงจะลำบากสักนิดในด้านการทำงาน  
 ในเชิงปฏิบัติ ที่นี้ผมอยากจะทำให้มีความชัดเจนในจุดนี้ว่ากรอบนั้น ให้มีร่างตามที่เมื่อวานนั้น  
 ผมเองก็ได้มีโอกาสได้เข้าประชุมกับสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่โรงแรม  
 ซีเอส จังหวัดปัตตานีครับ ผมเองนั้นมาจาก ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็ต้องพูดในเรื่องนี้  
 สักนิด ก็จำเป็นอย่างยิ่งถ้าเกิดว่าเราไม่มีกรอบนั้นย่อมมีปัญหาในด้านการทำงานที่จะ  
 มาสู่ระดับกรมการของระดับวิสามัญของประจำจังหวัด คณะกรรมการวิสามัญ  
 ระดับจังหวัดนั้นผมถือว่าเป็นเรื่องหัวใจครับ หัวใจในเชิง การทำงานครับ ถ้าเกิดว่าในหัวใจ  
 ของคณะกรรมการระดับจังหวัดนั้นไม่สมบูรณ์ ผมเชื่อว่าคณะกรรมการระดับอื่นนั้น  
 ก็คงจะมีปัญหาอุปสรรคในการทำงานครับ นั่นคือความยากง่ายอยู่ที่คณะกรรมการวิสามัญ  
 ระดับจังหวัด กระผมพูดในเรื่องนี้หลายท่านที่สัมมนาในระดับจังหวัดนั้นเขาได้เดินเครื่อง  
 กันมากมายแล้ว ที่นี้ของสภาแห่งนี้ในบางครั้ง ก็ย่อมมีปัญหาอุปสรรค ดังที่สมาชิกหลายท่าน  
 ได้อภิปรายนั้น

ประการที่ ๓ นั่นคือว่าเรื่องงบประมาณครับ เรื่องงบประมาณในการที่จะ  
 นำไปสู่คณะกรรมการระดับจังหวัดนั้นสมาชิกสภาแห่งชาติที่ระดับจังหวัดได้สอบถามผม  
 ผมเองก็ยังไม่ตอบไม่ได้ ในเรื่องนี้ต้องยอมรับบนพื้นฐานข้อเท็จจริงว่ากองทัพต้องเดินด้วยท้อง

ดังนั้นถ้าเราไม่มีความชัดเจนในจุดนี้นำไปสู่ปัญหาการปฏิบัติในเชิงที่เราจะทำงานในเชิงรุกในระดับจังหวัดต่อไปครับ ขอให้ประธานได้ชี้แจงความละเอียดในจุดนี้ด้วยครับ ที่นี้มาพูดในเรื่องปัญหาและอุปสรรคนั้น ผมเองนั้นย่อมมีปัญหามากกว่าหลายท่านที่นั่งอยู่ที่นี้ เผอิญเมื่อเช้านี้ สสร. สมเกียรติบอกว่าคุณนั้นมีปัญหาเรื่องโรงงาน เรื่องบริษัทในจังหวัดของท่าน ขออนุญาตที่จะต้องเอ่ยนามครับ แต่กระผมเองนั้นย่อมมีปัญหาหลายเรื่อง ท่านก็คงจะรู้ในปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น การทำงานในบางครั้งการที่เราจะกำหนดระยะเวลา กำหนดเวลาในเชิงการทำงานนั้นย่อมมีปัญหาด้านการที่เราจะไปทำงานในพื้นที่ แม้กระทั่งสมาชิกสมัชชาหลายท่านที่ผมได้สอบถามจาก ๑,๙๘๒ ท่านนั้น มีความสมัครใจจะทำงานหรือไม่ ในเชิงที่เราจะทำงานคณะกรรมการวิสามัญระดับจังหวัดนั้น สมาชิกสมัชชาบางท่านก็ตอบว่าต้องทำงานในพื้นที่เข้าไปที่อำเภอเล็ก ๆ หรือไม่ หรืออำเภอห่างไกลจากตัวจังหวัดหรือไม่ นั่นคือปัญหาในเชิงปฏิบัติ ในสภานี้ผมเองก็ไม่จำเป็นจะต้องสาธยายแล้วก็อธิบายให้ท่าน ท่านเองก็คงจะรู้ในสถานการณ์ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ในขณะนี้ บางครั้งการทำงานของเราไม่ได้จำกัดเรื่องเวลาครับ เวลาราชการของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ๓ โมงเช้า บ่าย ๒ โมง บางครั้งหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องมีการเลิกแล้ว นี่คือนโยบายในทางปฏิบัติในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จุดนี้เองผมมองว่าถ้าเกิดว่าท่านให้ระยะเวลาอย่างข้อ ๒ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญกำหนดหลักการกว้าง ๆ โดยรับฟังความคิดเห็น -----

และประชาชนควบคู่กันไปใน ๑๕ วันคงจะทำได้ แต่ได้ขยายเวลาไปแล้ว ๑๘๐ วัน ก็คงจะเคลียร์ในจุดนี้ แต่ในลำดับต่อไปนั้นก็ต้องมองดูด้วยครับ การให้ระยะเวลาที่จำกัด นั้นย่อมมีปัญหาในด้านการทำงาน แต่เราก็ไม่ได้โทษในเมื่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ได้กำหนดไว้ในลักษณะอย่างนี้ ดังนั้นคณะกรรมการการร่างฯ ก็ควรจะตระหนักไว้ในจุดนี้ด้วยครับ ในส่วนอื่นนั้นการร่างฯ ในประเด็นต่าง ๆ จะไปสู่วันที่ ๑๙ เมษายนอะไรนั้นผมก็คงจะไม่พูดถึง ส่วนการที่หัวใจสำคัญดังที่ผมบอกเมื่อสักครู่ นั้นเมื่อคณะกรรมการระดับจังหวัดมีความชัดเจนในด้านงบประมาณ มีความชัดเจนในด้านการทำงาน มีความชัดเจนในด้านกรอบนั้น นำไปสู่ความสำเร็จในด้านการงานที่จะทำ ประชาพิจารณ์และก็ประชามติในลำดับต่อไปได้ครับ ขอขอบคุณมากครับ ขอฝากท่านประธาน เพียงเท่านี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอบคุณครับ มีท่านใดที่ติดใจจะอภิปรายไหมครับ ช่วยแสดงตนนิดหนึ่งได้ไหมครับ ท่านสุนทรยังมีไหมครับ มีชื่ออยู่ ยังติดใจไหมครับ มีใครบ้างครับ ท่านวิชัย เดี่ยวท่านสุนทรก่อนครับ แล้วท่านวิชัย ยังมีท่านอื่นอีกไหมครับ มีท่านสุนทร ท่านวิชัย ไม่มีนะครับ ๒ ท่านนะครับ เชิญท่านสุนทรครับ

นายสุนทร จันทรังสี : ท่านประธานที่เคารพ ความจริงหลายท่านก็ได้ อภิปรายความข้องใจของผมไปพอสมควรแล้ว แต่ผมเมื่อได้จงเวลาไว้ก็อยากจะขอเพิ่มเติมว่าผมนั้นยินดีที่จะให้ความสำคัญกับการประชุมนี้มาก เพราะฉะนั้นอยากให้มีการบริหารการรักษาเวลาแห่งการประชุมนี้ โดยเฉพาะให้มีการดำเนินการประชุมโดยมีประสิทธิภาพและประหยัดเวลา ประการแรกสมาชิกบางท่าน ขอสงวนนามนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขออภัยท่านสุนทรครับ เอาอย่างนี้ดีไหมครับ เอาในส่วนประเด็นของท่านดีกว่า แล้วส่วนที่จะบริหารอย่างไรเดี๋ยวมาคุยกันเองอีกทีหนึ่งนะครับ เพราะว่าคนฟังทั่วประเทศก็อยากจะฟังในเนื่อก่อนแล้วกัน ขออภัย แล้วเดี๋ยววิธีบริหารนะครับ เราคุยกันดีกว่านะครับ



นายสุนทร จันทร์รังสี : ตกลงถ้าอภิปรายเรื่องเกี่ยวกับกรอบการประชุมไม่ได้ก็คงจะแจ้งว่าในด้านของข้อ ๒ ที่ว่าคณะกรรมการจะขยายจากวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ เป็น ๑๘๐ วันนี้ตกลงก็หมดปัญหาค่ะ โลงใจไป แล้วในระหว่างข้อ ๑๒ กับข้อ ๑๓ ผมยังมีความเห็นว่าน่าจะสลับกันนะครับท่านประธาน ถ้าเป็นไปได้อยากให้อาข้อ ๑๓ มาเป็นข้อ ๑๒ อาข้อ ๑๒ มาเป็นข้อ ๑๓ เรียนเสนอมาเท่านี้ล่ะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ท่านวิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา เชิญครับ

นายวิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา : ท่านประธาน ท่านสมาชิกที่เคารพ กระผม วิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา สสร. หมายเลข ๐๕๙ ขอกราบเรียนท่านประธานครับว่ากระผม มีความข้องใจเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะท่าน สสร. ๗๖ จังหวัด ในขณะที่ท่าน สสร. ทั้งหลายที่เป็นคณะกรรมการประจำจังหวัดนั้นค่อนข้างจะมีความกังวลเช่นเดียวกับท่านประธานคณะกรรมการภาคใต้ได้กล่าวเมื่อเช้าว่า ทิศทางการที่เราจะทำงาน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน ค่อนข้างที่จะจำกัดมาก ๆ กระผม ไม่แน่ใจว่าในการบริหารจัดการในระดับจังหวัดนั้นเราจะเดินไปในทิศทางใด เพราะว่า ณ วันนี้ เป็นเวลาเดือนเศษแล้ว แล้วมีระยะเวลาจำกัดมากตามที่คณะกรรมการยกร่างฯ ได้เขียน กรอบไว้ ทำอย่างไรท่านประธานครับ ที่จะให้การบริหารจัดการในระดับจังหวัดนั้น สอดคล้องกับท่านคณะกรรมการยกร่างฯ ให้เป็นไปตามกรอบทันเวลา อันนั้นคือเป็นหลัก สำคัญอย่างยิ่ง แต่เมื่อหันมาดูสภาพของ สสร. ประจำจังหวัดแล้ว -----

ขณะนี้ทิศทางทั้งหลายทั้งปวงนั้น ท่านประธานครับ ยังมองไม่เห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประการแรก กระผมเคยกราบเรียนต่อสภาแห่งนี้ว่า จำนวนสมาชิกอนุกรรมการ ประจำจังหวัดนั้น เมื่อก่อนท่านได้กรุณาให้ถึง ๒๑ ท่าน ที่นี้พอนำเสนอรายชื่อเข้ามา ก็ดี กราบเรียนเป็นการภายในก็ดี ก็ยังมีปัญหาอยู่ว่าขณะนี้ยังไม่สามารถที่จะตั้งขึ้นมาได้ ก็อาจจะมีอุปสรรคอย่างใดก็ได้แล้วแต่ หรือเพื่อความถูกต้องอะไรก็ได้แล้วแต่ แต่เมื่อมามอง ถึงภารกิจของผู้ที่จะต้องทำ คือ สสร. ประจำจังหวัด เวลาที่มีน้อย เครื่องไม้เครื่องมือก็ยังไม่ มีแม้แต่นักงานบางท่านก็ยังไม่ มี อย่างนี้แล้วจะให้ทำอย่างไร ประการที่ ๒ ในจังหวัด สงขลา ขอภัยที่ต้องเอ่ยชื่อ นะครับ เมื่ออาทิตย์ที่แล้วนี้โดยท่านประธานก็ได้เปิดสำนักงาน รับฟังดำเนินการไปแล้วศูนย์หนึ่ง และเมื่อวันอาทิตย์ก็ยังมี การทำประชาพิจารณ์รับฟัง ความคิดเห็นที่ปัตตานี องค์กรอื่นก็ดำเนินการไปแล้ว แต่ว่าสมาชิกสภาว่างๆ ไม่มีเครื่องมือ ไม่มีเครื่องมือในมือเลย โดยเฉพาะเรื่องเอกสารครับท่านครับว่าจะให้เราทำเอกสารบอกกล่าว ไปยังพี่น้องประชาชนอย่างไรว่าเราต้องการอะไร เราต้องการที่จะให้พี่น้องประชาชน ของเรานั้นแสดงความคิดเห็นสะท้อนความรู้สึก เพื่อนำมาเสนอต่อสภาว่างๆ เพื่อจะ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านประธานครับ เมื่อกี้ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติก็ได้อธิบาย ได้กราบเรียนท่านไปแล้ว ขอโทษต้องเอ่ยชื่อ ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ กระผมคิดว่าในพื้นที่ของเรานั้นค่อนข้างจะมีความจำกัด ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะประเพณีวัฒนธรรม และการที่จะไปมาหาสู่ไปทุกพื้นที่ทำอย่างไร ที่จะให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบ ว่าขณะนี้เราต้องการที่จะบอกพี่น้องประชาชนว่าขอให้ แสดงความคิดเห็น เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของพี่น้องประชาชนนำมาสู่สภาแห่งนี้ ก็ยังมีความจำกัดอยู่ จึงจะกราบเรียนขอความกรุณาท่านประธานครับว่า ในส่วนของ แต่ละจังหวัดนั้น ท่านครับ จะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันสองวันนี้ได้หรือไม่อย่างไร ต้องกราบขอความกรุณา ประการที่ ๑ ครับ

ประการที่ ๒ การที่จะรับฟังความคิดเห็นทั้งหลายทั้งปวงนั้นจะต้องมีเครื่องมือ ให้กับท่าน สสร. ทั้งหลาย แม้ว่าจะเป็นเอกสาร คำถาม คำตอบ อะไรก็ได้แล้วแต่ครับ เพื่อที่จะ ได้นำล่องหน้าไปดำเนินการสอบถามต่อพี่น้องประชาชนให้สอดคล้องกับองค์กรอื่น ซึ่งหลายองค์กรครับท่านประธาน ได้ดำเนินการไปแล้ว ถ้าทำได้เช่นนี้แล้ว กระผมมั่นใจครับ

ว่าอย่างน้อยที่สุดเราจะได้ข้อมูลเข้ามาในระดับหนึ่ง อย่างน้อยที่สุดจะทำให้การร่างรัฐธรรมนูญของเรารวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นไปตามกรอบของคณะกรรมการที่ได้กำหนดไว้ จึงกราบขอบพระคุณท่านประธานครับ ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ เรียนท่านวิชัย ครับ ดีครับที่ท่านพูดถึงนะครับ ก็คงที่จะต้องให้มีความชัดเจนว่ากรรมการประจำจังหวัดที่ผ่านมานี้คณะทำงานก็พยายามประชุมกันตลอดนะครับ แล้วให้ประธานกรรมการภาคทั้ง ๔ ภาค ร่วมประชุมด้วย ซึ่งในกระบวนการในส่วนของแต่ละภาคเองจะเป็นคนรับผิดชอบในการไปประสานกับแต่ละจังหวัด ซึ่งในแต่ละจังหวัดนั้นหลักก็จะอยู่ที่จังหวัดใดที่มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสนใจหรือแสดงความจำนงไว้ ก็ให้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในจังหวัดนั้นเป็นหลักนะครับ แล้วก็ไปตกลงเพื่อจะหาบุคคลากรบุคคลมาเป็นกรรมการ โดยให้ความสำคัญไปที่สมาชิกสภาแห่งชาติ ทั้ง ๑,๔๐๐ กว่าท่าน ว่าท่านใดประสงค์จะเป็นกรรมการ เพราะมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว

ประการที่ ๒ ก็ให้ประสานงาน อยากได้ตัวแทน คำนึงถึงนะครับ ตัวแทนของอธิการบดีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดนะครับ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน หรือกลุ่มเอ็นจีโอนะครับ แล้วก็ยังมีในส่วนของตัวแทนท้องถิ่น องค์กรต่าง ๆ ในจังหวัด คือพยายามที่จะกระจายคนเหล่านี้ เพราะฉะนั้นในการจะหาบุคคลมาเป็นกรรมการจึงไม่ใช่ง่าย แต่อย่างไรก็ตามก็ได้ตกลงกันว่าวันสองวันนี้ให้ทำให้เสร็จ แล้วให้ส่งรายชื่อในวันพุธ วันนี้อย่างจันทร์นะครับ ส่งวันพุธ แล้ววันพฤหัสบดีคณะทำงานก็จะมาตรวจความละเอียดถี่ถ้วนอีกทีหนึ่ง -----



แล้วก็วันศุกร์ก็จะจัดเอกสาร วันจันทร์หน้าก็จะเริ่มตั้งให้มากที่สุด ถ้าเรียบริ้อยทั้งหมดก็จะดี นี่กระบวนการเป็นอย่างนี้ ไม่ได้ว่าล่าช้าอยู่ในส่วนใดเลย ส่วนเครื่องมือเครื่องมือก็อย่างที่เรียนว่าพยายามที่จะให้ขอความร่วมมือจากจังหวัด ไม่ว่าจะป็นท้องถิ่น ไม่ว่าจะป็นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือว่าองค์กร มหาวิทยาลัยต่าง ๆ อันนี้ก็สมารถที่จะได้ขอสถานที่ แต่อย่างไรก็ตามอุปกรณ์เครื่องมือทุกจังหวัดก็จะมิงงบประมาณให้อยู่แล้ว ท่านก็ช่วยบริหารจัดการ ส่วนงบประมาณนั้นก็จะมีหลักเกณฑ์วิธีการใช้ ใช้แล้วก็มีใบเสร็จ มีใบหักล้างการใช้จ่าย อันนี้ก็ป็นไปตามระเบียบ เพราะฉะนั้นนี่คือกระบวนการที่ท่านต้องไปช่วยกันรับผิดชอบ ก็ชี้แจงในเบื้องต้นได้เท่านี้ก่อน แล้วมีท่านอื่นตั้งใจประเด็นอื่นอีกมีไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรนูญ คนที่หนึ่ง) : ถ้าไม่มี ก็ถือว่าหมดวาระในส่วนที่การอภิปรายในวาระที่ ๒ นะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ วาระอื่น ๆ พอดีมีเรื่องค้างคาอยู่เรื่องหนึ่ง ก็คือจากการประชุมคราวก่อนที่ประชุมได้มีการพิจารณารายชื่อบุคคลเป็นกรรมาธิการในคณะต่าง ๆ ซึ่งปรากฏว่ามีการเสนอชื่อท่านอาจารย์สนั่น อินทรประเสริฐ เป็นกรรมาธิการสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคกลาง แต่ไม่ทราบในขณะนั้นชัดช้องอย่างไร ก็ไม่ได้มีการรับรองไว้ ทางเจ้าหน้าที่ก็เลยไปจัดให้ลงในคณะดังกล่าวไม่ได้ อาจารย์สนั่นก็เลยมีหนังสือขึ้นมาขอให้ที่ประชุมรับรองให้เป็นทางการอีกครั้งหนึ่ง ก็ขอให้เสนอมีผู้รับรองถูกต้องนะครับ ก็ขอให้ที่ประชุมแห่งนี้รับรองให้ท่านอาจารย์สนั่นเป็นกรรมาธิการการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคกลาง ขอผู้รับรองด้วยนะครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรนูญ คนที่หนึ่ง) : ผู้รับรองถูกต้องนะครับ ขอบพระคุณครับ ระเบียบวาระอื่น ๆ มีท่านใดเสนอเรื่องอื่นอีกมีไหมครับ ท่านอาจารย์วัชรา เฑียรครับ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วิชา หงส์ประภัสร์ กระผมเห็นว่าระเบียบวาระเรื่องพิจารณากรอบระยะเวลาเบื้องต้น ในการจัดทำรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างฯ นี้เป็นระเบียบวาระหนึ่ง แล้วระเบียบวาระที่ต่างจากการประชุมครั้งที่แล้ว คือแนวความคิดในการจัดทำร่าง รัฐธรรมนูญนั้นน่าจะยังคงอยู่ คือน่าจะเป็นระเบียบวาระต่อจากระเบียบวาระที่ ๒ ก่อนระเบียบวาระอื่น ๆ ขอความกรุณาท่านประธานกรุณาพิจารณาเรื่องนี้ด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คืออย่างนี้ กราบเรียนอย่างนี้ว่าคราวที่แล้วมีการอภิปรายจนหมดผู้อภิปราย ก็ไม่มีอะไรค้าง ในคราวก่อนท่านอาจารย์กรรณิการ์ยังขอพูดครั้งที่ ๒ เลยนะครับ แต่ก็จบตรงนั้นไปแล้ว แต่ในการประชุมถ้าหากว่าท่านยังตั้งใจที่จะอภิปรายเราก็เสนอได้ เพียงแต่ว่าในวาระ ก่อนนั้นจบไปแล้ว ไม่มีอะไรค้างแล้ว แต่ถ้าท่านจะเสนอก็ถ้าจะเอาให้เป็นวาระก็เอาไว้ คราวหน้าต่อไปก็ยังได้อีก เชิญครับ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายวิชา หงส์ประภัสร์ ถ้าเช่นนั้นกระผมใคร่ขอเสนอเพิ่มระเบียบวาระ คือระเบียบวาระ พิจารณาแนวความคิดในการร่างรัฐธรรมนูญต่อไปครับ เพื่อให้ที่ประชุมได้พิจารณา เพราะกระผมได้รับทราบว่าอีกหลายท่านอยากที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ครับ รวมทั้งกระผมด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านจะอภิปรายในวันนี้เลยไหม หรือว่าจะเอาคราวต่อไป

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : วันนี้เลยก็ได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อันนี้ที่ประชุมขัดข้องไหมครับ ท่านไพโรจน์ เชิญครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น ก่อนที่จะดำเนินการอภิปรายเรื่องความคิดเห็นในเรื่องของรัฐธรรมนูญ ในประเด็นต่อไป ซึ่งผมก็เห็นด้วยควรจะมีโอกาสนี้ในเมื่อเราประชุมแล้วบางคณะ ก็จะประชุม ๓ - ๔ โมงเย็นวันนี้ แล้วตอนเย็นวันนี้เราก็จะไปร่วมงานสังสรรค์ด้วย

เพราะฉะนั้นน่าจะใช้เวลาในภาคบ่ายนี้ให้เป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตามกระผมก็ยังมี  
ความห่วงใยในเรื่องของการตั้งคณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดรับฟังความคิดเห็น -----

- ๓๗/๑



ซึ่งเมื่อเข้านี้กระผมได้อภิปรายไปแล้ว และก็ในฐานะที่กระผมเป็นคณะทำงาน มีท่านประธาน เป็นประธานเรื่องนี้อยู่นะครับ ประเด็นก็คือเราอยากจะได้รายชื่อพร้อมหลักฐาน คือสำเนา ทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชนภายในวันพุธที่จะถึงนี้ เนื่องจากอาทิตย์หนึ่งเรามีการประชุมสภาครั้งหนึ่งก็คิดว่าอย่างช้าที่สุด ในวันจันทร์หน้านี้น่าจะตั้งกรรมาธิการวิสามัญ ประจำจังหวัดให้ครบถ้วนทุกจังหวัด ถ้าจังหวัดไหนมีปัญหาเราต้องช่วยกันเร่ง ช่วยกันแก้ไขให้เสร็จภายในอาทิตย์นี้ ไม่อย่างนั้นแล้วเวลาที่เราจะรับฟังมันกระชั้นเข้ามาทุกทีนะครับหมดไปอาทิตย์หนึ่งก็หมายความว่า เหลืออย่างมากที่สุดอย่างที่ผมเขียนแล้วเมื่อเช้าว่า ๘ อาทิตย์เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นก็อยากจะเรียนฝากท่านเพื่อนสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญว่าถ้าหากว่าท่านรับผิดชอบในจังหวัดใด โดยหลักการแล้วการตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญ ประจำจังหวัดเพื่อรับฟังความคิดเห็นนั้น องค์ประกอบ ก็คือ ๑. สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญของเรา ๒. สมาชิกสภาแห่งชาติที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๓. ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งมีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับ สสร. ของเรา คือไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใน ๒ ปีที่ผ่านมาอะไรทำนองนั้นนะครับ เพราะฉะนั้นก็เพื่อความรวดเร็วก็อยากจะฝากกราบเรียนไปยังท่านเพื่อนสมาชิกทุกท่านว่า ถ้าเป็นไปได้ภายในวันนี้หรือวันพุธที่จะถึงนี้ท่านสามารถที่จะติดต่อผู้ที่เข้ามาเป็นกรรมาธิการนั้น เฉพาะกรรมาธิการนะครับ ที่ปรึกษากับอนุกรรมาธิการผมคิดว่าอาจจะไม่จำเป็นใช่ไหมครับ ก็ขอให้ได้ขอหลักฐานในเรื่องของสำเนาบัตรประชาชน แล้วก็สำเนาทะเบียนบ้านเพื่อที่จะได้ประกอบการพิจารณาในการแต่งตั้งหรือนำสู่ที่ประชุมสภาแห่งนี้ในวันจันทร์หน้า เพื่อที่จะได้อนุมัติในการแต่งตั้งต่อไป แล้วสามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้นะครับ ซึ่งผมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญค่อนข้างมากนะครับ แล้วก็ส่วนการชี้แจงเรื่องแนวทางการดำเนินงานคิดว่าคราวหน้าก็ยังคงทันหรืออาจจะชี้แจงเป็นเอกสารก็ได้ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ เรื่องอื่น ๆ นะครับ พอดีเมื่อที่ท่านวัชรวาเสนอว่าจะอภิปรายแนวความคิดในการขอร่างรัฐธรรมนุญ ของท่านศักดิ์ชัย กับท่านสุนทรเรื่องอะไรครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ท่านประธานครับ ผม ศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล ครับ สสร. ผมขอต่อเนืองกับท่านไพโรจน์เมื่อสักครู่นี้ ก็คือว่าเรื่องรายชื่อของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ประจำจังหวัดนะครับ ไม่อยากให้ออกช้า เนื่องจากว่าถ้าจังหวัดไหนสามารถที่มีความครบถ้วน

ในเรื่องของจำนวนสมาชิก และก็เป็นเรื่องของคุณสมบัติต่าง ๆ ถ้าครบถ้วนน่าจะประกาศแล้วให้ไปใช้งานได้เลย เนื่องจากว่าหลายจังหวัดขณะนี้รอประกาศตรงนี้ ทุกท่านที่อยู่ในจังหวัดที่ได้รับการเสนอชื่อเขามีความพร้อม อย่างเช่น ที่จังหวัดอุดรธานีก็ยังมีความพร้อมไม่ว่าจะอธิการบดีนะครับ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ มีความพร้อมอยู่แล้วทีนี้จะขยับไม่ได้เลยถ้าไม่มีการประกาศออกมาอย่างเป็นทางการนะครับ เพราะฉะนั้นผมไม่อยากจะให้รอว่าต้องไปวันจันทร์แล้วประกาศรวดเดียว จังหวัดไหนพร้อมผมว่าประกาศจะได้เดินหน้าได้เลยนะครับ ท่านประธานหารือครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอขอบคุณครับ ท่านสุนทรครับ เชิญครับ

นายสุนทร จันทรังสี : ท่านประธานครับ ตรงนี้ผมก็อยากจะถามนะครับ เพราะว่าผมได้รับหนังสือจากท่านประธานโดยไม่ได้รู้ตัวมาก่อนเมื่ออาทิตย์ที่แล้วแล้วท่านก็แจ้งมาว่าให้รีบส่งรายชื่อ ๑๕ ถึง ๒๑ คน ในฐานะกรรมการจังหวัด ๗๖ จังหวัดนี้ซึ่งผมก็ได้นำส่งแล้วภายในกำหนด เพราะว่าทางนี้เร่งไปมาก และ ณ วันนี้เรายังมาคุยกันว่า จะต้องเป็นอาทิตย์หน้าอีก ตรงนี้ก็สงสัย แล้วเมื่อเป็นดังนั้นก็ขอลถามอีกข้อหนึ่งว่าที่ยังมีการถกเถียงกันนะครับ เพราะว่าผมเชื่อมั่นว่าคนที่จะมาทำงานในการร่างรัฐธรรมนูญควรจะเป็นผู้ที่ปลอดจากการเมืองไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง บางคนอาจจะ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้อยู่ในใจก็รับลำบาก แต่บางคนเคยสมัครลงเลือกตั้งด้วย ตรงนี้ถ้าเราองดูตามเงื่อนไขในหนังสือของท่านประธานเสรีที่มีไปถึงผมก็ระบุว่าห้าม แต่ในการประชุมคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งผมขอสงวนนาม-----

ก็ตั้งต้นที่จะเอาพวกทำงานการเมืองมาทำงานเป็นคณะกรรมการด้วย และเมื่อถกเถียงกัน  
 เลขาฯ เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ก็จะคล้อยตามประธานซึ่งจะพยายามดึงนักการเมืองเข้ามา  
 ทำงาน ตรงนี้ผมอยากให้กำหนดให้แน่ชัดเลย ประกาศให้ชัดเลยว่าได้หรือไม่ได้ เพื่อป้องกัน  
 การถกเถียงกัน แล้วก็ป้องกันการที่จะทำงานให้ได้เร็วขึ้นมาด้วย แล้วก็ป้องกันการผิดพลาด  
 ในภายหลังด้วย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ขอบคุณครับ เพราะฉะนั้นทุกคณะต้องช่วยกันดูนะครับ ต้องช่วยกันดูว่าเงื่อนไขเป็นไปตามที่  
 เราได้พูดคุยกำหนดแนวทางกันไว้ไหม จริง ๆ แล้วจะต้องมาตั้งในสภานี้แหละครับ เพราะว่าตั้งแล้ว  
 เดี่ยวท่านก็เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยนี่มันก็จะทำให้การประชุมต้องใช้เวลาเยอะ เพราะฉะนั้นก็ฝาก  
 ทุกกรรมการนะครับ พยายามหาข้อยุติให้เรียบร้อยก่อนที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมสภานะครับ  
 ท่านอาจารย์วิชา จะอภิปรายใช่ไหมครับ เดี่ยวขออนุญาตท่านอาจารย์นิดหนึ่งครับ ในเรื่องที่จะ  
 จะเสนอแนวคิดในช่วงนี้ถือว่าเป็นเรื่องอื่น ๆ ที่จริง ๆ ท่านก็เสนอได้ มีหลายท่านใหม่ครับที่จะ  
 ขอบอภิปรายครับ ช่วยแสดงตัว ยกมือได้ไหมครับ

(มีสมาชิกยกมือ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ก็มีท่านอาจารย์วิชา ๒ ท่านนะครับ เราก็ประชุมกันแล้วนะครับ ผมว่าที่ประชุมคงไม่ขัดข้อง  
 นะครับกับการให้เสนอความเห็น อย่างน้อยที่สุดก็มีประชาชนมากมายนะครับที่บ้านก็ได้  
 ติดตามสิ่งที่ท่านอภิปรายอยู่ ถ้าไม่ขัดข้องก็เชิญครับ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม  
 นายวิชา หงส์ประภัสร์ กระผมกราบขอบพระคุณท่านประธานเป็นอย่างสูงที่ได้บรรจุ  
 ระเบียบวาระนี้เพิ่มเติมขึ้นมา กระผมขออภิปรายในเรื่องนี้ใน ๓ หัวข้อด้วยกันนะครับ  
 หัวข้อแรก เกี่ยวกับสิทธิของประชาชน ซึ่งขอเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อีกประการหนึ่ง  
 ครับว่าประชาชนผู้ยื่นคำร้องขอใด ๆ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และถูกปฏิเสธคำร้องขอ นั้น  
 จะต้องได้รับเอกสารหลักฐานแสดงการปฏิเสธ พร้อมเหตุผลแห่งการปฏิเสธ เหตุผลเพราะว่ามี  
 ชาวบ้านซึ่งเป็นคนที่ดีมีความรู้ แล้วไปติดต่อทางราชการ แล้วก็ทำอะไรไม่ถูกไม่ต้องตาม  
 ระเบียบ แต่เจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้แจ้งให้ทราบชัดเจนว่าความไม่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร

เขาก็ต้องไปมาหลายครั้ง แต่ถ้าได้มีการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร เขาก็จะได้ไปปฏิบัติได้ถูกต้องตามที่ทางราชการวางเงื่อนไขเอาไว้ เพราะฉะนั้นเพื่อให้เป็นความสะดวก เป็นความเรียบร้อยของการติดต่อทางราชการจึงขอเพิ่มข้อความดังกล่าวควรว่า เป็นสิทธิของประชาชนผู้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ถูกปฏิเสธคำร้องขอ จะต้องได้รับเอกสารหลักฐานแสดงการปฏิเสธพร้อมเหตุผลแห่งการปฏิเสธ นั่นคือเรื่องที่ ๑ คือเรื่องสิทธิของประชาชน

ในเรื่องที่ ๒ เกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐ กระผมขอเพิ่มจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ๒ - ๓ ประการ ดังต่อไปนี้ครับ ประการแรก ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของประชาชนในชาติหรือความไม่ทอดทิ้งกันเป็นสิ่งที่ควรมีในชนชาติเดียวกัน จึงขอเสนอให้ระบุในรัฐธรรมนูญ โดยนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาระบุไว้ว่า รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนในชาติ รู้รักสามัคคีซึ่งกันและกัน เป็นประการหนึ่งนะครับ และเพิ่มเติมแนวนโยบายของรัฐ อีกประการหนึ่งว่า -----

รัฐพึงส่งเสริมให้มีการพาณิชย์นาวี เพราะปรากฏว่าการพาณิชย์นาวีนั้น ในประเทศไทยนั้น ยังมีน้อยมากและต้องพึ่งพาต่างชาติ ทำให้เราสูญเสียดุลการค้าในส่วนนี้ไปเป็นอันมาก และประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะประเทศที่มีทางน้ำติดต่อกันได้กับนานาประเทศ จำเป็นที่จะต้องมีการขนส่งทางน้ำเป็นหลัก จึงขอเสนอให้เพิ่มแนวนโยบายอันนี้เข้าไป

อีกประการหนึ่งในแนวนโยบายของรัฐ กระผมขอเพิ่มในเรื่องรัฐพึงสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยสถานประกอบการมีหน้าที่ ร่วมจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยรัฐพึงจัดสิ่งจูงใจที่เหมาะสม เรื่องเช่นนี้ ตัวอย่างเช่น ร้านซ่อม จักรยานยนต์ ก็ฝึกอาชีพให้แก่ชาวบ้านที่รักที่จะมีความรู้ในการซ่อมจักรยานยนต์ โดยทางรัฐ ส่งเสริมให้ทางร้านนั้นจัดการศึกษา แล้วถ้าเขารับคนเข้ามาเพื่อศึกษาเล่าเรียนในวิชาการที่เป็น อาชีพของเขาอยู่ รัฐก็ลดภาษีให้เขาเป็นพิเศษ หรือตอบแทนอย่างหนึ่งอย่างใด อันนี้ไม่ใช่การ จัดโรงเรียนเพื่อการอาชีพ แต่เป็นการจัดสถานประกอบการเป็นสถานฝึกอาชีพครับ

ในประการที่ ๓ กระผมขอเสนอเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากสมาชิก วุฒิสภามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตรวจสอบ แต่งตั้ง ถอดถอนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารประเทศ กระผมขอเสนอว่าด้วยความที่วุฒิสภามีความสำคัญ จึงต้องเป็นผู้มีชื่อเสียง เกียรติประวัติดีเด่นในระดับสุดยอดของแต่ละจังหวัด การมีสมาชิกวุฒิสภามากเกินไปในแต่ละ จังหวัดทำให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในลำดับท้าย ๆ ได้คะแนนน้อย แต่ก็ได้รับ เลือกตั้ง ซึ่งอาจจะทำให้ผู้สมัครคิดจะชื่อเสียงก็สามารถทำได้โดยง่าย การที่มีสมาชิกวุฒิสภา จำนวนน้อยในแต่ละจังหวัดทำให้ผู้ไม่มีชื่อเสียงสามารถที่จะเข้าไปเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ จึงขอให้ลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาจากเดิม ๒๐๐ เหลือเพียง ๑๒๕ คน ทั้งนี้โดยคิดคำนวณ จาก ๑ ต่อ ๕๐๐,๐๐๐ ครับ แล้วเนื่องจากเราต้องการคนที่มีชื่อเสียง หรือคนที่ทำความดีสะสม มาสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา คนที่ทุจริตจากการเลือกตั้งโดยการชื่อเสียงก็ดีจะมีโอกาส ได้รับการเลือกตั้งน้อย เพราะจำนวนสมาชิกวุฒิสภาแต่ละจังหวัดมีจำนวนน้อย ถ้ายังใช้ เขตจังหวัดเช่นเดิม ทั้งนี้การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภายังคงใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กรุงเทพมหานคร กระผมใคร่ขอเสนอให้แบ่งเขตเป็น ๓ เขตด้วยกัน เพราะเป็นเขต จังหวัดที่มีประชากรมากเกินไป ----- ๔๐/๑



ทำให้ถ้ามีการเลือกตั้งซ่อมจะเป็นการเปลี่ยนแปลงงบประมาณไปโดยจำนวนมาก สมาชิกวุฒิสภา ควรจะต้องมีคุณวุฒิ วัยวุฒิ หรือวุฒิภาวะ อำนาจหน้าที่ของวุฒิสมาชิกมีความรับผิดชอบ สูงมาก คือกลั่นกรอง ตรวจสอบ สรรหา แต่งตั้งหรือถอดถอนผู้มีอำนาจดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ดังนั้นคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาจึงต้องสูงเป็นพิเศษให้เหมาะสมกับอำนาจ หน้าที่ ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์จริง ๆ จึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว ดังนั้นการที่จะอยู่ภายใต้ อำนาจเงินหรืออยู่ใต้อำนาจอนัตติฝ่ายบริหารจึงเป็นไปได้น้อยมาก ถ้าสมาชิกวุฒิสภา มีคุณสมบัติดังกล่าวทุกคนจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือและศรัทธา ดังนั้นกระผม ขอเสนอถึงคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาว่าสำหรับคุณสมบัติเดิมคือที่มีสัญชาติไทย มีอายุ ไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี สำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตามกฎหมายนั้น กระผมขอเสนอคงเดิม แต่ขอเพิ่มเติมว่า ต้องเคยเป็นข้าราชการระดับ ซี ๙ ขึ้นไป หรือเคยเป็นข้าราชการทหารหรือตำรวจซึ่งเคยดำรงตำแหน่งตั้งแต่พลตรีขึ้นไป หรือสายงานด้านวิชาการในระดับสถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือสายงานระดับบริหารในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเคยดำรงตำแหน่งตั้งแต่คณบดีขึ้นไป หรือสายงานบริหารท้องถิ่น ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาจังหวัดหรือซึ่งเคยดำรงตำแหน่งมาไม่น้อยกว่า ๔ ปี หรือเป็นนายกสมาคม กลุ่มอาชีพ มูลนิธิ องค์กรประชาสงเคราะห์ องค์กรอื่น ๆ ในระดับจังหวัดที่ได้จดทะเบียน เอาไว้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปี สายธุรกิจเอกชนก็ต้องเป็นเจ้าของกิจการ มีเวลา ไม่น้อยกว่า ๔ ปีขึ้นไป จะเป็นกรรมการผู้จัดการหรือประธานกรรมการก็ตาม คณะกรรมการ การเลือกตั้งก็ควรที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องการเลือกตั้ง ส.ว. ในลักษณะที่สามารถที่จะ จัดการเลือกตั้งให้ได้ไม่น้อยกว่า ๗๕ เปอร์เซ็นต์แล้วก็เปิดสภาได้ ไม่จำเป็นที่จะต้องถึง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์อย่างที่ผ่านมา คือว่าหากได้ร้อยละ ๗๕ แล้ว ส่วนที่เหลือจะยังไม่ได้ก็ไม่เป็นไร เปิดสภาไปก่อน แล้วก็จึงดำเนินการสำหรับผู้ที่เหลือต่อไป

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่ารัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ท่านวัชรินทร์ ขอรักท่านนิดหนึ่ง ท่านมีเนื้อหาอีกเยอะไหมครับ

นายวัชรฯ หงส์ประภัสร์ : ผมจะจบแล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :  
พอดีเห็นอยู่ ๒ ท่าน คือท่านรัฐอีกท่านหนึ่ง

นายวัชรฯ หงส์ประภัสร์ : กระผมพยายามที่จะย่อแล้วก็ข้ามมา  
หลายตอนด้วยกัน เพราะกระผมคิดจะเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรอีกครั้งหนึ่งครับ ในตอนนี้  
ก็ขอจบเพียงแค่นี้ก่อน ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอบพระคุณครับ ท่านรัฐ เชิญครับ

นายรัฐ ชุกกลิ่น : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ผม รัฐ ชุกกลิ่น  
สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ หมายเลข ๐๕๔ ครับ ขออนุญาตถามท่านประธานครับ อันนี้คือ  
วาระอื่น ๆ ไหมครับ ผมขออนุญาตเสนอแนะหนึ่งครับ -----

เนื่องจากตามที่ท่านกรรมาธิการยกกว้างๆ ก็ดีนะครับ หรือว่าตามที่ขอบเขตที่เรามีว่า ๑๘๐ วัน ว่าต้องจบนี้ะครับ ผมขอเสนอแนะว่าแทนที่ว่าจะต้องรอท่านกรรมาธิการยกกว้างๆ ที่เขียนข้อมูลไป ๒๐ กว่าข้อนี้ะครับ ซึ่งจะเป็นตุ๊กตาให้ประชาชนขอความเห็นจากประชาชนมานี้ ไม่ทราบทางสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญของเรามีหลักการอย่างไรที่จะขอให้ทางสื่อมวลชน ทางวิทยุ ทางโทรทัศน์ให้ออกข้อมูล ๒๐ กว่าข้อนี้เพื่อประชาชนเขาจะได้ไปหารือกันก่อน เมื่อเราไปตามหาความเห็นเขา เขาจะได้ไม่ต้องใช้เวลายาวนานเพื่อจะทำให้กรอบในการทำงานของทางกรรมาธิการยกกว้างๆ ง่ายขึ้นครับ ขออนุญาตเรียนถามท่านประธานด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ คือเรื่องนี้นะครับ ก็ได้หารือกันระดับหนึ่งนะครับ ว่าในการสอบถามนี้ กรรมาธิการยกกว้างๆ เมื่อกำหนดประเด็นแล้วนี้ก็จะให้กรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นฯ คณะกรรมาธิการประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมที่อาจารย์เจิมศักดิ์เป็นประธานก็จะรับผิดชอบไปดำเนินการนำกรอบนี้ไปสอบถามประชาชน แล้วสำคัญก็คือฝ่ายประชาสัมพันธ์ ท่านอาจารย์พิเชียร อานาจวรประเสริฐ เป็นประธานในส่วนนี้อยู่ก็คงประสานงานในส่วนของสื่อมวลชนทุกแขนงนะครับ ที่ดำเนินการตามที่ท่านรัฐได้พูดถึงครับ ท่านอาจารย์เกริกเกียรติ มีอะไรไหมครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม ที่นี้ในช่วงบ่ายวันนี้เดิมทีก็ไม่ได้ตั้งใจที่จะอภิปรายเพิ่มเติม ที่นี้เมื่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้เสนอความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ กระผมเองก็อยู่ในคณะกรรมาธิการยกกว้างๆ ก็ได้ปรึกษาหารือกันในหลาย ๆ ประเด็น เพราะฉะนั้นระหว่างที่เป็นกรรมาธิการยกกว้างๆ นั้นก็พยายามพูดแต่น้อย และก็ฟังให้มาก ที่นี้อย่างไรก็ตาม มันมีประเด็นบางประเด็นที่ผมอยากจะพูดไว้ในสภาแห่งนี้ เพื่อให้บันทึกในการพูดถึงว่าแนวทางที่เราจะร่างรัฐธรรมนูญ ในประเด็นสำคัญของการที่ประเทศเราจะพัฒนาไปได้ไกลมากน้อยแค่ไหน ประชาธิปไตยจะเข้มแข็งมากน้อยเพียงใดนี่ก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากร ในประเด็นคุณภาพของประชากรนี้ ผมคิดว่ามีเรื่องสำคัญอยู่ ๓ เรื่อง มองในแบบนักเศรษฐศาสตร์ เรื่องแรกก็คือเรื่องสุขภาพพลานามัย เรื่องที่ ๒ ก็คือ

เรื่องความรู้ความสามารถของประชากร เรื่องที่ ๓ ก็คือในเรื่องระเบียบวินัย คุณธรรมความดี  
 สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผมคิดว่าประชาชนคนไทยทุกคนควรจะได้รับสิ่งเหล่านี้ หรือได้รับการส่งเสริม  
 ให้ปฏิบัติตน หรือทำงานในกรอบของการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ในเรื่องนี้ผมคิดว่า  
 ถ้าเราจะมองในเรื่องของรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าเราสามารถบรรจุสิ่งเหล่านี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ  
 และกำหนดให้รัฐบาลทุกรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นพรรคไหนหรือใครก็แล้วแต่จะต้องทำให้ได้  
 ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในประเด็นดังกล่าวนี้ผมขออนุญาตเสนอท่านประธาน  
 ใน ๕ ประเด็นด้วยกัน

ในประเด็นแรก ก็คือในเรื่องการศึกษา ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ นี้ได้  
 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนเป็นเวลา ๑๒ ปี โดยไม่คิด  
 มูลค่าหรือไม่เสียเงิน อันนี้ผมคิดว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ทำไปถึงจุดหนึ่งคือ  
 ทำให้ว่าเป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาลทุกรัฐบาลที่มาเป็นรัฐบาลบริหารประเทศนั้นจะต้อง  
 ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนอย่างน้อย ๑๒ ปี และทั่วถึงกัน โดยมีมาตรฐานคุณภาพ  
 ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ในประเด็นดังกล่าวนี้ในข้อเท็จจริงเราก็พบว่ามันไม่ได้เป็นไป  
 ตามเจตนารมณ์ -----

เหตุที่ไม่เป็นอย่างนั้นก็เพราะว่าเรื่องเงิน เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญฉบับที่เรากำลังจะร่างนี้ ผมคิดว่าควรจะได้มีมาตรการที่บังคับว่าจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ แล้วก็จัดสรรเงินให้เพียงพอเพื่อจะได้ทำงานบรรลุเป้าหมาย และรัฐบาลถ้าทำไม่ได้ก็ต้องมีบทที่แซงค์ชั่น (Sanction) ก็คือรัฐบาลจะต้องลาออก อันนี้เป็นประเด็นข้อที่ ๑

ข้อที่ ๒ เรื่องสุขภาพพลานามัย ผมคิดว่าประชาชนคนไทยนั้นมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลรักษาในด้านต่าง ๆ เพราะฉะนั้นน่าจะกำหนดเป็นนโยบายแห่งชาติว่าประชาชนคนไทยทุกคนควรจะได้รับบริการทางด้านสุขภาพพลานามัยที่ดีตามสมควรจากรัฐบาล ซึ่งรายละเอียดจะเป็นอย่างไรก็คงต้องฝากกรรมาธิการยกร่างฯ ไปพูดกัน เรื่องนี้ทำนองเดียวกันก็ต้องให้เกิดเป็นจริงให้ได้ ด้วยการที่จะต้องกำหนดมีกองทุนหรือมีเงินต่าง ๆ ผมอยากขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานว่าในการบริหารราชการแผ่นดินทุกรัฐบาลมีงบประมาณจำกัด แต่ถ้าเรากำหนดว่าอะไรคือสิ่งต้องทำ เช่น เรื่องการศึกษา การรักษาพยาบาลนี้ รัฐบาลต้องจัดสรรให้งบประมาณเหล่านี้ก่อน แล้วที่เหลือจึงไปจัดสรรอย่างอื่น จะเป็นเรื่องทหาร เรื่องอะไรต่าง ๆ ก็ว่ากันไป แต่ว่าถ้าเราเห็นพ้องต้องกันว่าอะไรคือสิ่งสำคัญต้องมีสำหรับประชาชนคนไทยเป็นเรื่องที่งบประมาณจะต้องจัดให้ก่อน

ประเด็นที่ ๓ เรื่องระเบียบวินัย คุณธรรม ความดี ผมคิดว่าได้มีการพูดกันมากในเรื่องจริยธรรมอะไรต่าง ๆ ในสิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าได้มีการพูดถึงว่าให้มีกรรมาธิการที่จะกำหนดมาตรฐานจริยธรรมต่าง ๆ ของนักการเมือง ในขณะที่เดียวกันนี้ผมก็คิดว่ามันน่าจะมีอะไรต่าง ๆ สำหรับประชาชน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำเพื่อส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมที่มีจิตใจสาธารณะ ผมว่าสิ่งเหล่านี้จะต้องสร้างขึ้นมามีสิ่งเหล่านี้มันอาจจะบังคับไม่ได้ แต่ว่าเราสามารถที่จะทำให้มันเกิดขึ้นมาได้ อันนี้คือประเด็นที่ ๓ ผมอยากฝากไว้

ประเด็นที่ ๔ คือในเรื่องของการดูแลให้สวัสดิการแก่ประชาชนที่อยู่ในวัยชรา ท่านประธานคงทราบว่าในปัจจุบันนี้คนที่เข้าสู่วัยชรามันมีมากขึ้น และคนจำนวนไม่น้อยประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของคนชราในประเทศไทย ไม่มีหลักประกันที่จะดูแลเมื่อเขาแก่ชรา ที่จริงบุคคลเหล่านี้ได้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติเป็นจำนวนมาก ผมคิดว่าจะต้องมีการกำหนดว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้เงินสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุที่มีความจำเป็น

ที่เดือดร้อนให้เขาสามารถอยู่ได้ จะเป็นเงินเท่าไรก็ว่ากันในรายละเอียด อายุเท่าไรถึงจะเป็นผู้ชรา ก็คงจะนับได้ว่า ๖๐ ปี หรือ ๖๕ ปี อันนี้ผมคิดว่าในหลักสากลทุกประเทศเขามีประชาธิปไตยมันจะอยู่ได้ก็ต้องดูแลประชาชนคนระดับล่าง คนที่อำนาจการต่อรองต่ำให้อยู่ได้ ในระบบทุนนิยมถ้าปราศจากในเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ แล้วระบบทุนนิยมไปไม่รอด อันนี้ผมคิดว่าเป็นโอกาสอันดีที่เราจะได้มองถึงประเด็นเหล่านี้

ประการสุดท้ายเลยที่อยากจะฝากถึง ก็คือว่าบทบัญญัติในการควบคุมอำนาจในการใช้จ่ายของรัฐบาลและของนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินที่ไม่อยู่ในงบประมาณแผ่นดิน ดังที่เป็นข่าวที่ปรากฏว่านายกรัฐมนตรีหรือรัฐบาลที่ได้เปรียบทางการเมืองใช้อำนาจทางการเมืองในการจัดสรรงบประมาณเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านงบกลาง ซึ่งเป็นการที่วางแผนการใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง อันนี้เป็นการได้เปรียบ เสียเปรียบทางการเมือง และก็ยังเป็นการทำลายการแข่งขันทางการเมือง เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมคิดว่าคงจะต้องมาดูเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับอำนาจการใช้จ่ายของนายกรัฐมนตรีหรือของรัฐบาล ในเรื่องนี้ที่ต่อเนื่องกันก็คือว่าการใช้หน่วยงานของรัฐที่จะไปใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ คือไม่ผ่านงบประมาณ -----

อย่างใช้ธนาคารออมสิน ธนาคารของรัฐต่าง ๆ ดำเนินโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล ในโครงการเหล่านั้นตามปกติจะต้องเสนอผ่านในรูปของงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งทางรัฐสภา ก็ได้มีโอกาสตรวจสอบ แต่ว่าเท่าที่ผ่านมานั้นเป็นจุดโหว่ เท่าที่ผมดูตัวเลขคร่าว ๆ ในประมาณ ๔ ถึง ๕ ปีนี้รัฐบาลจัดโครงการที่ผ่านการใช้จ่ายเงินโดยไม่ผ่านการตรวจสอบของรัฐสภาประมาณ ๑.๒ ล้านล้านบาท ในเงินจำนวนดังกล่าวถ้าเกิดความเสียหายคำถามว่า ใครรับผิดชอบ ผลสุดท้ายรัฐบาลหรือว่าประชาชนที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งในลักษณะนี้ผมคิดว่าไม่เป็นธรรมต่อประชาชนที่ทำงานและก็เสียภาษี ในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ผมคิดว่าควรจะบันทึกไว้ในการประชุมของ สสร. ของเราในการร่าง รัฐธรรมนูญครั้งนี้ ผมจึงขอกราบเรียนท่านประธานเสนอที่ประชุม ณ แห่งนี้ เพียงแค่นี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอขอบคุณครับ อาจารย์เกริกเกียรติครับ ยังมีอีกหรือครับ เชิญครับ แล้วท่านกฤษฎา  
คนสุดท้าย หมดแล้วนะครับ

นายสวิง ต้นอูด : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สวิง ต้นอูด สสร. ครับ  
ผมมีอยู่ ๒ - ๓ เรื่องครับ ในโอกาสที่ค่อนข้างจะมีน้อยนี่นะครับ ผมอยากจะเรียนฝาก  
ท่านประธานผ่านไปยังกรรมาธิการยกร่างฯ นะครับ เรื่องหนึ่งนี่นะครับ ผมอยากจะพูดถึง  
เรื่องหมวดทั่วไปว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าที่ผ่านมามีข้อจำกัด  
ในเรื่องเกี่ยวกับวิธีคิดบางเรื่องอยู่นะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำว่า ปวงชนชาวไทย ก็ดี  
ประชาชนคนไทยก็ดี หรือเรื่องบุคคลก็ดี เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก  
โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นข้อจำกัดสำหรับชาติพันธุ์หรือชนเผ่าทั้งหลาย เพราะว่าเราไป  
กำหนดตรงที่ว่าต้องเป็นสัญชาติไทยแล้วมีบัตรประชาชน ผมคิดว่าเรื่องนี้สำคัญครับ  
วิธีคิดของเราแต่เดิมในเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงนี้ เราก็จะคิดว่าจะละลายความต่าง  
ให้มาเป็นความเหมือนและให้เป็นหนึ่งเดียว เราคิดว่านี่คือความมั่นคงโดยวิธีคิด ดังนั้น  
ก็ต้องไปทำให้ชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้กลายมาเป็นเสมือนหนึ่งคนไทยหรืออะไรประมาณนั้น  
เพื่อเราคิดว่านี่จะสร้างความมั่นคง แต่นั่นวิธีคิดแบบนี้ยิ่งจะทำให้เราไม่มั่นคง วิธีคิดแบบนี้  
ไปจำกัดข้อแตกต่างทั้งหลายเต็มไปหมด ดังนั้นถ้าเราปรับหรือเราคิดเรื่องนี้ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นั่นก็คือเปลี่ยนวิธีคิดว่า ความหลากหลายคือความมั่นคง ดังนั้นการกำหนดเรื่องเกี่ยวกับ คำว่า คนไทย ประชาชนคนไทย หรือปวงชนชาวไทย หรือการประกอบเข้ามาเป็นประเทศไทย ถ้าสมมุติสามารถที่จะระบุได้ว่าปวงชนชาวไทยประกอบไปด้วยคนหลายชาติพันธุ์นี้ ผมคิดว่าวิธีแบบนี้จะทำให้สถานะหรือศักดิ์ศรีของคนที่แตกต่างกันไปของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้ถูกยกระดับขึ้น ที่ผ่านมามาเราไม่ได้พูดถึงหรือมีคำพูดใด ๆ ที่เกี่ยวกับชาติพันธุ์ในรัฐธรรมนูญ เลยนะครับ ซึ่งผมคิดว่าอันนี้ทำอย่างไรเราถึงจะทำให้เรื่องนี้มันได้เข้าไปและปรับวิธีคิด ในแง่ของกระบวนการความคิดของคำว่า คนไทย ของเราเสียใหม่ ซึ่งผมคิดว่าเรื่องนี้ค่อนข้าง สำคัญนะครับ เพราะว่ามันเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีคิดในการมองของคำว่า คนไทย ซึ่งผมอยากจะ ใครเสนอแนะครับ ที่จริงถ้าเราจะถกกันเรื่องนี้แล้วก็เอาเรื่องนี้ให้เป็นจริงเป็นจังนะครับ กรรมการการยกเว้นฯ อาจจะต้องเชิญผู้รู้ นักประวัติศาสตร์ นักมนุษยวิทยาหรือใครต่อใครมานั่งหารือในเรื่องนี้เพื่อที่จะทำให้วิธีที่เราประกอบไปด้วยหลายชาติพันธุ์ หลายศาสนาความเชื่อ หลายวัฒนธรรมมาเป็นประชาชนคนไทย ดังนั้นสถานะของเขาเองก็จะได้รับการรับรอง ในเรื่องต่าง ๆ นี้ หรือแม้กระทั่งการรักษาพยาบาล เรื่องอะไรต่าง ๆ ก็จะได้ดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งอันนี้ ไม่เกี่ยวกับเรื่องการไปออกบัตรประชาชนนะครับ แต่หมายความว่า เป็นเรื่องของวิธีคิด ซึ่งผมคิดว่าอันนี้น่าจะเป็นบทต้น ๆ ในแง่ของรัฐธรรมนูญเสียด้วยซ้ำไป ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับ ทางด้านบททั่วไป คือเป็นบทที่ว่าด้วยวิธีคิดในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งผมคิดว่าเรื่องนี้ค่อนข้าง จะละเอียดอ่อน และก็เราอาจจะตั้งเป็นประเด็นแล้วหารือผู้รู้ เพื่อที่จะทำให้กระบวนการคิด ของเราชัดเจนมากยิ่งขึ้น -----

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเดิมคำว่า ชชาติพันธุ์ หรือเผ่าพันธุ์ หรืออะไรต่าง ๆ นั้นไป เพราะเราประกอบ เป็นแบบนั้นจริง ๆ เราประกอบด้วยคนของ เราประกอบด้วยคนลื้อ เราประกอบไปด้วยกะเหรี่ยง ม้ง อะไรหลายชนิดที่มีอยู่ แม้กระทั่งคนกรุงเทพฯ ก็เป็นเผ่าหนึ่งเหมือนกัน คนสุพรรณก็เป็น เผ่าหนึ่ง จริง ๆ ทุกคนสังกัดเผ่าอยู่แล้ว แต่หมายความว่าเผ่าพันธุ์ หรือชาติพันธุ์ต่าง ๆ เหล่านี้ จะถูกนำมาประกอบในวิถีคิดในเรื่องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญได้อย่างไร ซึ่งผมคิดว่าเรื่องนี้ ค่อนข้างจะสำคัญ อันนี้เป็นประเด็นที่ ๑ ครับ

ประเด็นที่ ๒ ซึ่งผมอยากจะฝากท่านประธานผ่านไปยังกรรมาธิการ ยกร่างฯ ก็คือว่าด้วยเรื่องสิทธิชุมชนครับ ประเด็นเรื่องรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ เองนี้ ก็อาจจะไม่เขียนไว้ ยกเว้นเมื่อปี ๒๕๔๐ ถูกนำเรื่องสิทธิชุมชนมาใช้ วิถีคิด อันนี้ก็เป็นเรื่อง วิถีคิดอีกอันหนึ่งครับ เพราะว่าจริง ๆ แล้วในสังคมบ้านเราเนี่ยเรายอมรับสิทธิอยู่ ๒ เรื่อง แคนั้นเอง คือสิทธิของปัจเจกบุคคลกับสิทธิของรัฐเท่านั้นเอง แต่ว่าโดยความเป็นจริง นี้นะครับ ในกระบวนการของชุมชนนี้ทางเหนือเขาเรียกว่า มีสิทธิหน้าหมู่ร่วมกัน เป็นสิทธิ ของชุมชน เป็นสิทธิที่ทุกคนมีสิทธิเท่ากัน แต่ในทางกฎหมายไม่มีกฎหมายใด ๆ รับรองเรื่อง สิทธิของชุมชน หรือสิทธิความเป็นหน้าหมู่หรือส่วนรวมนี้ไว้เลย ซึ่งผมคิดว่าในรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ผ่านมานี้ก็ได้ถูกเขียนไว้หลายมาตรา แต่ปรากฏว่าในทางปฏิบัตินี้ก็ไม่เป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ.ร.บ. ป่าชุมชน ก็ดี พ.ร.บ. ที่จะทำให้อำนาจของสิทธิชุมชนโดดเด่นขึ้นมา ก็ไม่สามารถที่จะผ่านสภาและไปประกาศใช้ได้ ซึ่งผมคิดว่าอันนี้คือข้อจำกัดที่ผ่านมา ดังนั้น นี้นะครับถ้าจะทำให้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ โดดเด่นขึ้นมาในเรื่องสิทธิชุมชน หรือว่า ด้วยเรื่องเกี่ยวกับการจัดการตัวเองของชุมชน หรืออำนาจการจัดการตัวเองของชุมชน ผมอยากจะให้รวบรวมหรือยกเรื่องนี้ขึ้นมาเป็นหมวดหนึ่งในรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ อันนี้ต้องฝากนะครับ ท่านกรรมาธิการทั้งหลายลองเอาไปคิด เพราะว่าเรื่องนี้เป็นเรื่อง ที่ สำคัญ เพราะนั่นแสดงว่าเราได้ยอมรับเรื่องนี้อย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจัง และทำให้สถานะ ของสิทธิชุมชนและความเป็นชุมชนท้องถิ่นนี้โดดเด่นขึ้นมา ไม่ใช่กระจัดกระจายอยู่ ในหลายมาตรา ถ้าเราสามารถที่จะสร้างหมวดนี้ขึ้นมาได้ ซึ่งผมคิดว่ามีหลายกลุ่มตอนนี้ กำลังที่จะระดมกันเรื่องนี้ว่าสิทธิชุมชนทั้งหลายนี้มีเรื่องอะไรบ้างที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญ

ปี ๒๕๔๐ แล้วก็จะต้องเพิ่มเติมขึ้นมาอีกด้วย ซึ่งผมคิดว่าอันนี้คือเรื่องสำคัญ อยากจะทำให้สถานะในเรื่องนี้โดดเด่นขึ้นมาเป็นหมวดหนึ่งในรัฐธรรมนูญครับ อันนี้คือประเด็นที่ ๒ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านอาจารย์สวิง ครับ ขอโทษนะครับของท่านก็มีประโยชน์นะครับ เอากระชั้นนิดหนึ่งนะครับ ขออภัยครับ

นายสวิง ต้นอูด : กระชั้นแล้วครับ จะจบแล้วครับ สุดท้ายแล้วครับ ท่านประธาน ก็คือว่าด้วยเรื่ององค์กฤษฎีครับ เพราะว่าวันนี้ฟังดูเหมือนกับว่าเราจะมีเนื้อหา ซึ่งผมคิดว่าในเรื่องเกี่ยวกับการที่จะทำให้องค์กฤษฎีหรืออำนาจของประชาชนโดดเด่นขึ้นมา ผมก็อยากจะให้อำนาจของประชาชนนี้ไม่ว่าจะมีสิทธิในแง่ของการที่จะเลือกตั้งบุคคลเข้าไป มีสิทธิที่จะตรวจสอบ และมีสิทธิที่จะถอดถอน ให้มีสถานะ ให้มีระบบในแง่ของการที่จะทำให้เรื่องนี้ชัดเจนขึ้น เพราะว่าเรื่องนี้คือเรื่องสำคัญที่อยากจะฝากไปที่ท่านกรรมาธิการยกร่างฯ ครับท่านประธาน ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ คงท่านสุดท้ายนะครับ ท่านกฤษฎา ครับ เชิญครับ

นายกฤษฎา ให้วฒฒานนุกูล : ขอบคุณท่านประธานครับ ผม กฤษฎา ให้วฒฒานนุกูล ครับ ประเด็นผมคงใช้เวลาไม่มากนักครับ คืออยากจะนำเสนอถึงท่านประธานนะครับว่าขณะนี้หลาย ๆ ท่าน สสร. หลายท่านซึ่งลงพื้นที่ไปแล้วนี้ พบประเด็นที่ว่าความตื่นตัวของประชาชนโดยทั่วไป แล้วก็ความพยายามที่จะมีส่วนร่วมนี้ผมคิดว่ายังน้อยอยู่ ผมคิดว่าภาพลักษณ์ที่ออกมาในหลาย ๆ ส่วนนี้บางคนยังไม่เข้าใจว่า สสร. ทำอะไรในบางพื้นที่ในบางส่วน แล้วก็ส่วนใหญ่แล้วขณะนี้การเสนอข่าวทางสังคมก็ดีมักจะมุ่งไปที่กรรมาธิการยกร่างฯ เป็นส่วนใหญ่ แล้วความเห็นส่วนตัวของหลาย ๆ ท่านนะครับ ด้วยความเคารพ ก็ได้นำเสนอทางสื่อ ทำให้ในส่วนของภาคประชาชนหลาย ๆ ส่วนเข้าใจว่ามีที่ตั้งธงไว้แล้ว ในขณะที่กรรมาธิการในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมนั้นยังไม่ได้ลงพื้นที่เลย ซึ่งอยู่ในช่วงของการดำเนินการนะครับ ตรงนี้ขอฝากปรึกษาไปทางท่านประธานด้วยนะครับว่าเวลามันถอยหลัง

แต่ในขณะเดียวกันการแสดงความมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความคิดเห็นแล้วก็พร้อมที่จะร่วมมือกับเรา ตรงนี้ผมว่ากำลังเป็นโจทย์ใหญ่อยู่ ขอบพระคุณท่านประธานครับ

- ๔๕/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ขอบพระคุณครับ นี่แหละครับคือสิ่งที่ผมพยายามให้ท่านสมาชิกช่วยกันพูด ก็คือ  
 ให้ประชาชนได้ฟังได้ทราบจะได้เป็นการกระตุ้น แล้วก็ให้ประชาชนทั้งหลายได้เข้าใจนะครับ  
 ว่าท่านเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องผ่านรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ เดี่ยวครับ ท่านวิทยา  
 พอดีมีนักศึกษาโปรแกรม วิชารัฐประศาสนศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์  
 มาร่วมฟังการประชุมด้วย สภาร่างรัฐธรรมนูญก็ยินดีต้อนรับทุกท่านนะครับ ยังมีหรือครับ  
 ท่านวิทยาคนสุดท้ายจริง ๆ นะครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : ยินดีต้อนรับนักศึกษา นะครับ กราบเรียนท่านประธาน  
 ที่เคารพ สิ่งที่มีปัญหาขึ้นในระหว่างช่วงก่อนวันที่ ๑๙ กันยายน ก็คือการขอใช้  
 มาตรา ๗ แห่งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ จริง ๆ แล้วผมไม่ต้องอ้างมาตรานี้ก็ได้ นะครับ  
 เพราะว่ารัฐธรรมนูญจะต้องเปลี่ยนไปอยู่แล้วนะครับ แต่ที่อ้างนี้ก็เพราะว่าอยากให้เห็น  
 สภาพความเป็นจริงว่าความเป็นจริงเรานำมาใช้ไม่ได้ นะครับ ขออนุญาตรายละเอียดนิดหนึ่ง  
 นะครับ มาตรา ๗ ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใดให้วินิจฉัย  
 กรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์  
 ทรงเป็นประมุข โดยข้อเท็จจริงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็คือมีการยุบสภา ยุบสภา นายกษ  
 ก็ยังคงรักษาการเป็นนายกษ อยู่ แล้วก็มีปัญหาเกิดความวุ่นวายขึ้นมา มีบางฝ่ายที่เสนอ  
 ให้นำมาตรา ๗ แห่งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาใช้ โดยให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง  
 นายกรัฐมนตรีเพื่อมาแก้ปัญหาในตอนนั้น แต่ปรากฏว่าอดีตนายกรัฐมนตรีก็ไม่ลง  
 จากเก้าอี้ คนใหม่ก็ไม่สามารถจะขึ้นมาได้ ในส่วนของพระมหากษัตริย์เองก็คงลังเลพระทัย  
 ที่จะตัดสินใจเพราะว่ายังมีฝ่ายที่เป็นความขัดแย้งอยู่

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ขอภัยท่านวิทยากรครับ ขอยกเว้นเรื่องสถาบันนะครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : ได้ครับ นี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นนะครับว่าถ้าหากจะแก้  
 ในมาตรานี้ หรือเปรียบเทียบมาตรานี้ไปในส่วนของรัฐธรรมนูญใหม่ ก็ขอฝากว่าให้มีผล  
 บังคับใช้อย่างแท้จริง ไม่ใช่เขียนไว้ลอย ๆ ขอขอบคุณครับ



นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือจริง ๆ ก็ขอให้ท่านวิทยาเป็นท่านสุดท้ายนะครับ พอที่ท่านอลิสาก็ยกมือ เอาเป็นว่า เมื่อกี้ท่านวิทยาเป็นผู้ขายคนสุดท้ายนะครับ แล้วก็ท่านวิทยาก็ปิดของผู้ขายไปแล้ว นะครับ ท่านอลิสาก็ปิดในส่วนของคุณภาพสตรีแล้วกันนะครับ เชิญครับ

นางสาวอลิส ปัทมศักดิ์ : กราบเรียนและกราบขอบพระคุณท่านประธาน นะคะ อลิส ปัทมศักดิ์ สสร. ค่ะ มีประเด็นหนึ่งค่ะที่ยังไม่ได้รับคำตอบจากท่านประธาน พอดีทางหลาย ๆ ภาคได้แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดแล้วนะคะ แล้วก็บางที่ยังมีปัญหาอยู่ที่แค่บางจังหวัด คือเราอยากจะให้งานนี้มันเดินไปด้วย ความรวดเร็วจากการที่ได้กรอบเวลาของทางกรรมาธิการยกร่างฯ แล้วนะคะ จึงพอที่จะ เป็นไปได้ไหมคะที่เราจะได้กรอบในการทำงานภายในวันที่ ๙ นี้คะ กราบขอบพระคุณค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ กรอบการทำงานก็เสร็จแล้วนะครับ เดี่ยวจะให้รีบแจจให้ท่านสมาชิกเลย แล้วกันนะครับ วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้วนะครับ ผมขอขอบคุณท่านสมาชิก ที่มาประชุมทุกท่าน ผมขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๔๐ นาฬิกา

การประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๕  
วันจันทร์ที่ ๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายชื่อผู้จัดรายงานการประชุม


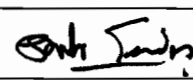
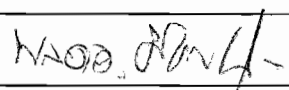
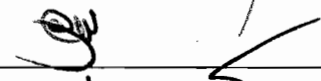
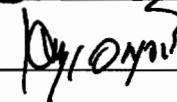
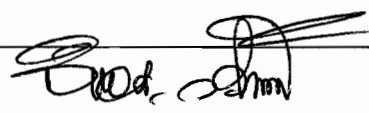
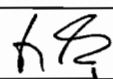
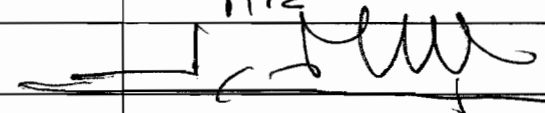
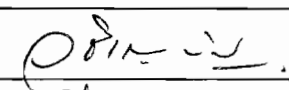
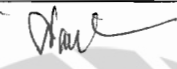
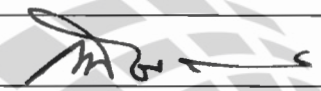


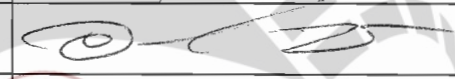

นางสาวอุทัยวรรณ จำนงศาสตร์	นางสาวนัชชา ไนไธสง
นางสาวสุพิชชาย์ เนื่องพิมพ์	นางสาววีรุทัย ผาสุกเวชพร
นางสาวปติตตา ธีรนนท์	นางสาวกุลนที หวังประเสริฐ
นางสาวนงลักษณ์ ฐู	นางสาวสมร เกตุศรี
นางสาวรัตนา ภูระหงษ์	นางสาวเกศราภรณ์ จันทร์บำรุง
นางสาวรัศมี บานเย็น	นางสาวสรินนทร์ กนกอุดม
นายพรเทพ ไชยสงวนสุข	

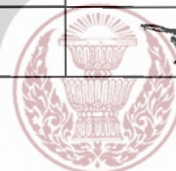
รายชื่อผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางนัยนา เปรมประพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานชวเลข ๓
นางบังอร วิบูลโกศล	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางนนท์สภรณ์ ขุนทองจันทร์	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางสาวฐานวีร์ เกิดโสดศรี	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๗

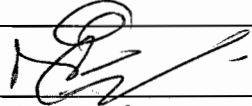
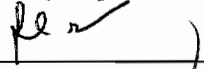
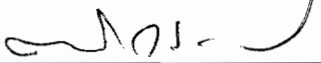
กลุ่มงานชวเลข ๓  
สำนักรายงานการประชุมและชวเลข  
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการวิสามัญบัณฑิตกเจตนาารมณั จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประหุม  
สภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ลำดับที่	รายชื่อคณะกรรมการ	ลายมือชื่อ
๑.	นายเดโช สวานานนท์	
๒.	นายคมสัน โพธิ์คง	
๓.	นายวีระ โรจน์พจนรัตน์	
๔.	พลตำรวจเอก มีชัย นุกุลกิจ	
๕.	นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล	
๖.	นายเจษฎา อนุจारी	
๗.	รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี	
๘.	นางเรืองรวี เกตุผล	
๙.	นายคณิต วัลยะเพ็ชร	
๑๐.	นายจำเริญ วราภรณ์	
๑๑.	นางถวิลาดี บุรีกุล	
๑๒.	นายทวิชา หวังโกคา	
๑๓.	นายประโภชน์ สภาวสุ	
๑๔.	นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	
๑๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรินญา บัวศรี	
๑๖.	นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล	
๑๗.	นางสาวศศิธารา พิชัยชาญณรงค์	
๑๘.	นายศาสตรา โตอ่อน	
๑๙.	นายสุวิษญ์ รัศมิภูติ	
๒๐.	นายอภิชัย ตังคีณีนาด	
๒๑.	นายอารักษ์ สังหิตกุล	

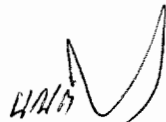


LIRT

ลำดับที่	รายชื่อคณะกรรมการธิการ	ลายมือชื่อ
๒๒.	นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	
๒๓.	รองศาสตราจารย์เจริญผล สุวรรณโชติ	
๒๔.	รองศาสตราจารย์มนตรี รูปสุวรรณ	
๒๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ วรรณบุญอันธ์	

ตรวจแล้ว วันที่ ๒๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุม  
ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ  
วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐



(นายณรรัตติ เศรษฐบุญตร)

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ